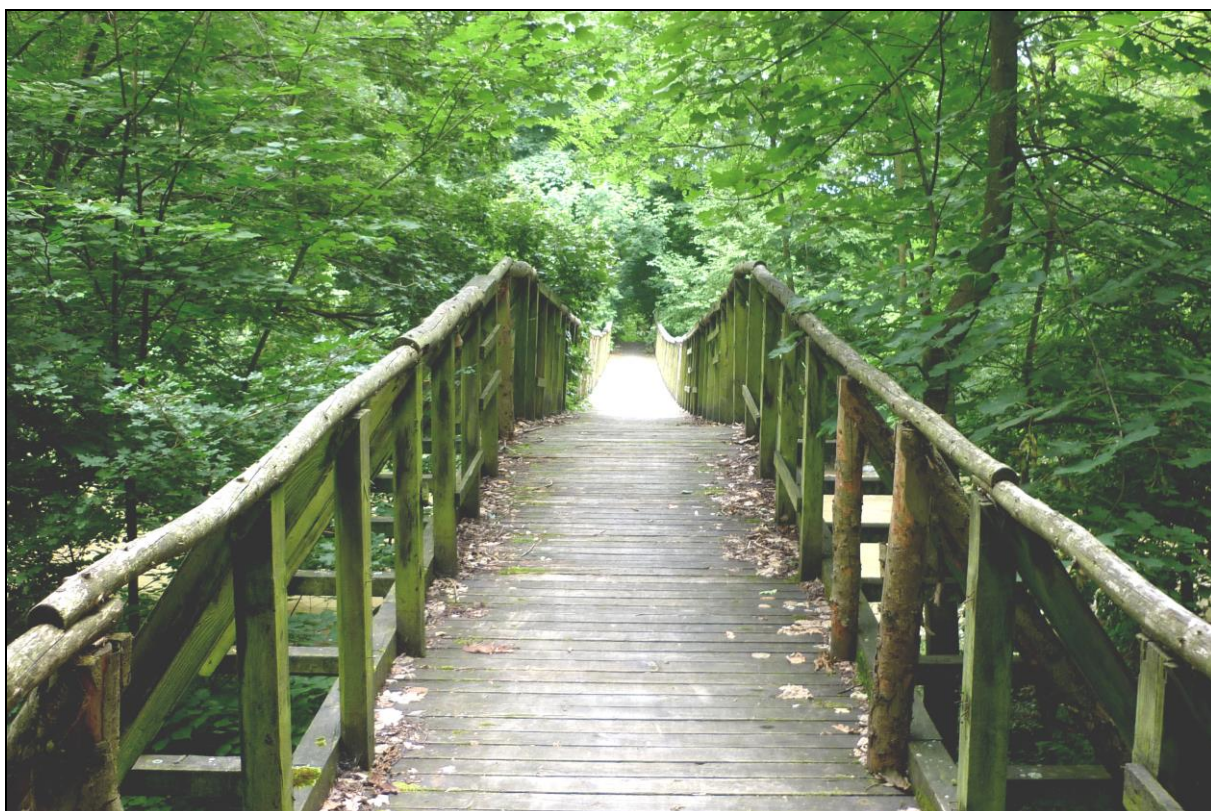

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
na období 2014-2020

MAS Moravská cesta

Demê furt dopředô a necófnem ...

© MAS Moravská cesta, z. s.
Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD)

Obsah

1. Charakteristika MAS	3
1.1 Úvod s popisem základních informací	3
1.2 Základní informace o MAS Moravská cesta.....	4
1.2.1 Identifikace právnické osoby a její orgány	4
1.2.2 Popis místního partnerství a jeho orgány	5
1.3 Historie MAS, zkušenosti s rozvojem území	10
1.4 Definování odpovědností za realizaci	10
1.5 Popis zapojení veřejnosti a členů místního partnerství do přípravy ISÚ.....	10
1.6 Přehled členů týmu pro přípravu a zpracování strategie.....	15
2. Integrovaná strategie rozvoje území	16
2.1 Analytická část.....	16
2.1.1 Vyhodnocení současného stavu, identifikace analýza problémů a potřeb regionu..	16
2.1.2 Vyhodnocení stavu území	18
Ostatní ubytovací zařízení.....	60
2.1.3 Analýza rozvojových potřeb území.....	70
2.1.4 Zmapování strategií v regionu	78
2.1.5 Kontext MAS v metodě LEADER v ČR	80
2.2 Strategická část	93
2.2.1 MISE	93
2.2.2 Dlouhodobá vize rozvoje území.....	93
2.2.3 Strategické cíle	94
2.2.4 Prioritní oblasti.....	96
2.2.5 Specifické cíle a priority	97
2.2.6 Návaznosti	104
Seznam použitých zdrojů.....	110
Seznam grafů	111
Seznam obrázků.....	112
Seznam tabulek	114
Seznam příloh.....	116

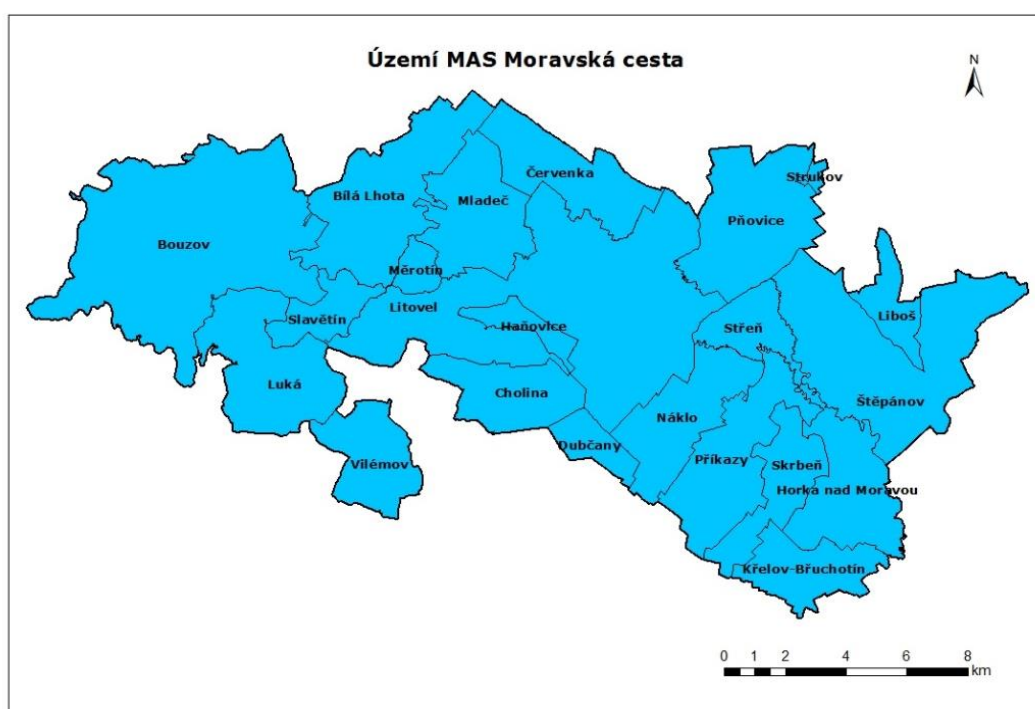
1. Charakteristika MAS

1.1 Úvod s popisem základních informací

MAS Moravská cesta je situována severozápadně od Olomouce a tvoří přirozenou spojnici tří typů území – nížinatá oblast Litovelské Pomoraví, kde se nachází obce příměstského charakteru, dále na severozápad leží město Litovel a okolní obce, které tvoří mikroregion Litovelsko. Tyto obce jsou součástí národopisného území Haná, které se rozprostírá v povodí řeky Moravy. Jde o významnou zemědělskou oblast, jejíž část je v Chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví. Mluví se zde typickým hanáckým nářečím. Třetí - západní část území tvoří Bouzovská vrchovina. Díky této rozmanitosti je území turisticky zajímavé. Nacházejí se zde známé historické památky, především hrad Bouzov a město Litovel (Hanácké Benátky), přírodní zajímavosti – Mladečské a Javoříčské jeskyně, arboretum v Bílé Lhotě, CHKO Litovelské Pomoraví, ale také muzea, která připomínají život v tomto regionu (Muzeum tradic a řemesel Bouzovska, Muzeum Litovelska, Národopisné muzeum Cholína, Hanácké skanzen v Příkazích, První muzeum harmonik v Litvli).

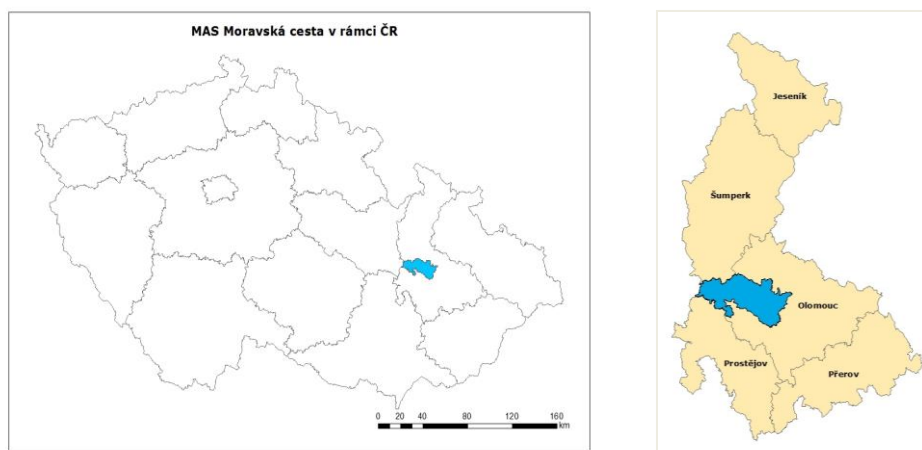
MAS Moravská cesta má ve svém správním území 22 obcí. Členská základna je zastoupena 59 členy, z nichž 25 členů zastupuje veřejný sektor, 13 podnikatelský sektor, 20 neziskový sektor a 1 člen je fyzická osoba. Všechny tyto sektory vzájemně spolupracují, ať už při přípravě a realizaci venkovských projektů nebo při kulturních, společenských a vzdělávacích aktivitách.

Obrázek 1 - Území MAS Moravská cesta

(Zdroj: vlastní zpracování)

Obrázek 2 - MAS Moravská cesta v rámci ČR a MAS Moravská cesta v rámci Ol. kraje

(Zdroj: vlastní zpracování)

1.2 Základní informace o MAS Moravská cesta

1.2.1 Identifikace právnické osoby a její orgány

MAS Moravská cesta, z. s. je subjektem, který vznikl v roce 2005 jako místní partnerství podnikatelů, obcí a neziskových organizací. Formálně se občanské sdružení ustavilo v červnu roku 2006.

Tabulka 1 - Základní identifikační údaje žadatele

Identifikace žadatele	MAS Moravská cesta, z. s.
Právní forma	Zapsaný spolek
IČO	270 37 932
Adresa sídla	Svatoplukova 16, 784 01, Červenka
Internetové stránky	www.moravska-cesta.cz
NUTS II.	Střední Morava
NUTS III.	Olomoucký kraj
ORP	Litovel, Olomouc, Šternberk
Předseda MAS	Julie Zendulková, Přátelé sobáčovského rybníka, Tel.: 724 111 510, julie.zendulkova@moravska-cesta.cz
Místopředsedové MAS	Marek Ošťádal, starosta obce Náklo Tel.: 603 777 284, starosta@naklo.cz Alena Sedlářová, starostka obce Bílá Lhota Tel. 724 184 368; obec@bilalhota.cz
Hlavní manažer SCLLD	Ing. Miloslava Hrušková Tel. 777 562 205, miloslava.hruskova@moravska-cesta.cz
Manažer MAS	Julie Zendulková Tel. 724 111 510, julie.zendulkova@moravska-cesta.cz
Asistent MAS	Zdeněk Smékal, DiS. Tel. 732 757 072, mas@moravska-cesta.cz

(Zdroj: vlastní zpracování)

1.2.2 Popis místního partnerství a jeho orgány

Účelem spolku je rozvoj regionu Moravská cesta, naplňováním společných zájmů členů spolku, koordinací spolupráce veřejného sektoru, NNO a podnikatelské sféry metodou LEADER realizace rozvojové strategie regionu prostřednictvím následujících činností:

- a) tvorba strategií a plánů rozvoje regionu,
- b) koordinace rozvoje regionu ve všech oblastech,
- c) všestranný rozvoj regionu (včetně obnovy a zhodnocení kulturního a přírodního dědictví regionu),
- d) propagace regionu a jeho turistického potenciálu,
- e) podpora a vytváření nových forem ekonomického a turistického využití krajiny se zřetelem na uchování a zlepšování jejich hodnot,
- f) ochrana krajiny, sídel a jejich hodnot jako jediného základního prostředku pro spokojený a zdravý život obyvatel regionu a rozvoj odvětví podnikání, zejména turistického ruchu a zemědělství,
- g) podpora cyklistické dopravy v regionu,
- h) podpora ochrany sídel před povodněmi obnovou vodního režimu v krajině a šetrným hospodařením,
- i) obnova a údržba kulturních památek nebo charakteristických stavebních prvků v krajině,
- j) podpora multifunkčního zemědělství,
- k) podpora zlepšování a ochrany stavu životního prostředí v regionu,
- l) služby při financování projektů k rozvoji regionu,
- m) vytváření a provoz informačního systému za účelem shromáždění informací prospěšných k rozvoji regionu,
- n) součinnost se zahraničními subjekty majícími vztah k regionu,
- o) příprava informačních a metodických materiálů a školních pomůcek,
- p) výchova, vzdělávání a osvěta dětí a mládeže,
- q) spolupráce na rozvoji lidských zdrojů,
- r) zvyšování potenciálu obyvatel regionu zajištěním možnosti vzdělávání a soustavné osvěty,
- s) provoz informačního centra a jeho koordinace a rozvoj,
- t) spolupráce s orgány státní správy a samosprávy na rozvojových aktivitách,
- u) partnerství se subjekty, které významně ovlivňují a podílí se na rozvoji regionu,
- v) poradenská činnost,
- w) spolupráce – společné projekty spolku v rámci státu, EU a dalších zemí,
- x) činnosti spojené se spoluprací s orgány Evropské unie v rámci rozvoje regionu,
- y) vydávání tiskovin a publikací,
- z) koordinace značky Haná regionální produkt®.

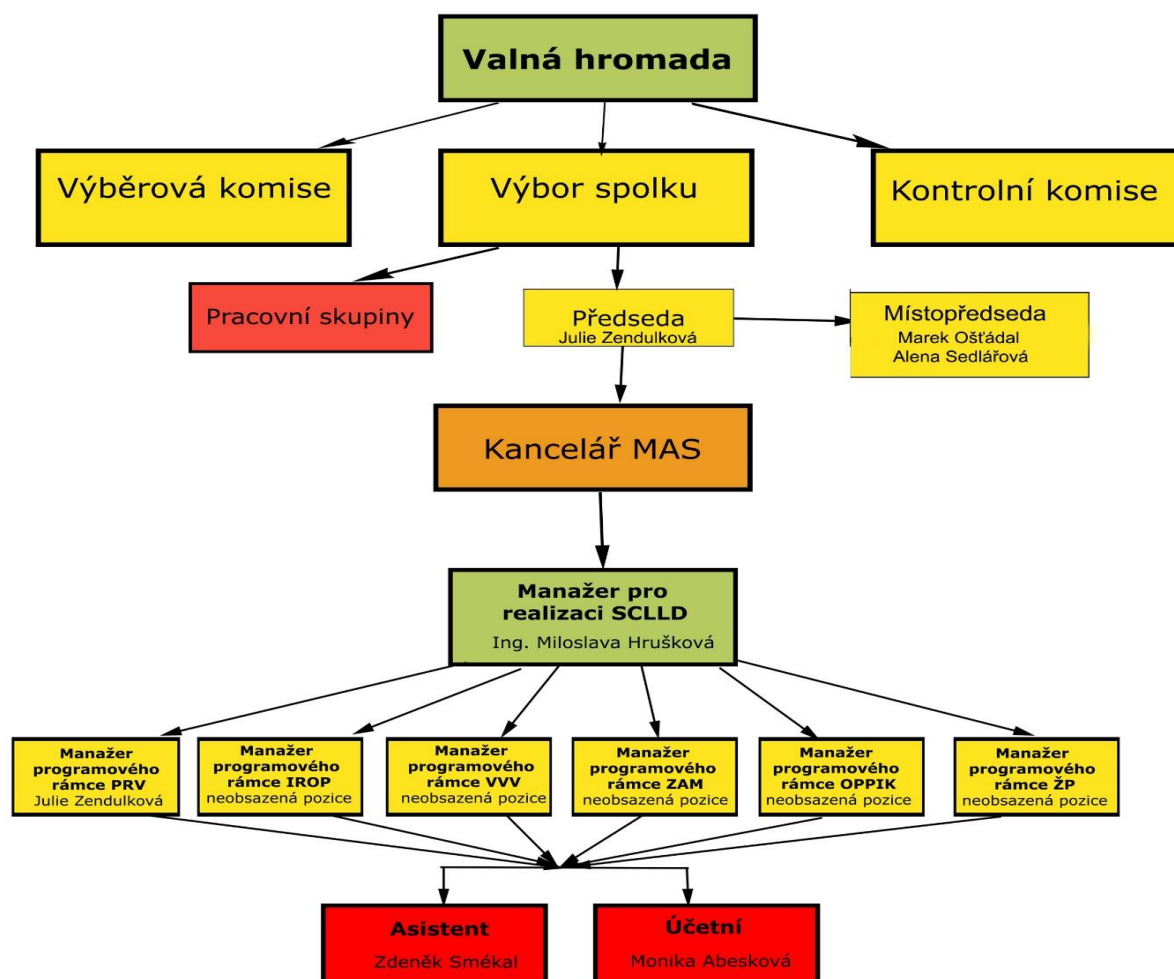
Orgány spolku jsou:

- a) valná hromada** - je nejvyšším orgánem spolku a je tvořena všemi členy spolku,
- b) výbor spolku** - je výkonným orgánem spolku a rozhodovacím orgánem, který je za své činnosti odpovědný valné hromadě a naplňuje její rozhodnutí,
- c) předseda a místopředseda** - předseda spolku je statutárním orgánem spolku, naplňuje rozhodnutí výboru spolku a zastupuje sdružení navenek. Místopředseda zastupuje předsedu jako zmocněný zástupce v době jeho nepřítomnosti v plném rozsahu,

- d) kontrolní komise** - je kontrolním a revizním orgánem spolku,
e) výběrová komise - realizuje výběrové řízení projektů na základě objektivních kritérií, stanovuje jejich pořadí.

Obrázek 3 - Organizační struktura MAS Moravská cesta

Organizační struktura MAS Moravská cesta

(Zdroj: vlastní zpracování)

MAS Moravská cesta zvolila dle stanov občanského sdružení na listopadovém valném shromáždění (26. 11. 2013) zastoupení v orgánech – výbor spolku, výběrová komise a kontrolní komise.

Tabulka 2 - Výbor spolku

Předseda výboru	Julie Zendulková	Přátelé Sobáčovského rybníka o. s.
Místopředsedové výboru	Marek Ošťádal	Obec Náklo
	Alena Sedlářová	Obec Bílá Lhota
Členové	Tomáš Spurný	Obec Skrbeň
	Vladimír Kulatý	Obec Měrotín
	Ing. Marie Slánská	ZD Haňovice
	Ing. Petr Hajduček	Uniplant s.r.o.
	Mgr. Zdeňka Frištenská	Muzejní společnost Litovelska
	Mgr. Michal Krátký	Sagittaria - sdružení pro ochranu přírody střední Moravy
	Zdeněk Olbert	Stalagmit, a.s.
	Ing. David Číhal	Haňovští, o.s.

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 3 - Monitorovací výbor/Revizní (kontrolní) komise

Osoba	Instituce	Sféra
Stanislav Žbánek	Podnikatel	PO
Jiří Spurný	Obec Křelov - Břuchotín	VS
Zdeněk Sedlář	Tělocvičná Jednota Sokol Řimice	NO

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 4 - Výběrová komise

Zástupce	Název subjektu	Sf
Jiří Běhal	Obec Štěpánov	VS
Arnošt Vogel	Obec Haňovice	VS
Petr Šrůtek	Město Litovel	VS
Jaroslav Vlk	Obec Červenka	VS
Ondřej Tománek	Obec Horka nad Moravou	VS
Mgr. Jiří Peřina	ZŠ a MŠ Náklo	VS
Jiřina Dostálová	Modrá Velryba	NO
Věra Furišová	Speranza 2005 o.s.	NO
Mgr. Michal Bartoš	Sluňákov – centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s.	NO
Ing. Zdeněk Beil	Zlatohlávek	NO
Hana Blažková	Národopisný soubor Cholinka	NO
David Křížan	Kirri, o.s.	NO
Hana Kuželová	Hana Kuželová	PO

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 5 - Seznam členů MAS Moravská cesta

	Název subjektu/jméno	Zástupce	ICO	Místo působnosti
Veřejný sektor				
1.	Město Litovel	Ing. Zdeněk Potužák	00299138	Litovel
2.	Obec Bílá Lhota	Alena Sedlářová	00298662	Bílá Lhota
3.	Obec Bouzov	Ing. Zdeněk Foltýn	00298719	Bouzov
4.	Obec Červenka	Jaroslav Vlk	00635740	Červenka
5.	Obec Dubčany	Karel Stejskal	00576221	Dubčany
6.	Obec Haňovice	Ing. David Číhal	00635723	Haňovice
7.	Obec Horka nad Moravou	Ondřej Tománek	00298948	Horka nad Moravou
8.	Obec Cholina	Pavla Bezová	00299006	Cholina
9.	Obec Křelov - Břuchotín	Jiří Spurný	63028255	Křelov
10.	Obec Liboš	Jan David	00635758	Liboš
11.	Obec Luká	František Lakomý	00299171	Luká
12.	Obec Měrotín	Vladimír Kulatý	00635341	Měrotín
13.	Obec Mladeč	Ing. Václav Arnoš	00292219	Mladeč
14.	Obec Náklo	Marek Ošťádal	00299251	Náklo
15.	Obec Pňovice	Ludmila Zavadilová	00635731	Pňovice
16.	Obec Příkazy	Ing. Jaroslav Sívek	00228711	Příkazy
17.	Obec Skrbeň	Tomáš Spurný	00635693	Skrbeň
18.	Obec Slavětín	Jitka Doubravová	00635332	Slavětín
19.	Obec Strukov	Jiří Hubáček	00635634	Strukov
20.	Obec Střeň	Ing. Vladimír Kamínek	47997265	Střeň
21.	Obec Štěpánov	Jiří Běhal	00299511	Štěpánov
22.	Obec Vilémov	Ing. Vladimír Huf	00635316	Vilémov
23.	Obec Žerotín	Josef Motáň	00299758	Žerotín
24.	Základní škola a Mateřská škola Horka nad Moravou, příspěvková organizace	Mgr. Kateřina Glosová	70981493	Horka nad Moravou
25.	Základní škola a Mateřská škola Náklo, okres Olomouc, příspěvková organizace	Mgr. Jiří Peřina	75029952	Náklo
26.	Základní škola a mateřská škola Skrbeň, příspěvková organizace	Mgr. Jarmila Kulatá	70986215	Skrbeň
Neziskový sektor				
1.	Muzejní společnost Litovelska, občanské sdružení	Mgr. Zdenka Frištenská	26657716	Litovel
2.	Cyklistika Střeň	Michal Frantík	26573679	Střeň
3.	Český svaz chovatelů Základní organizace Štěpánov	Ing. Petr David	68347294	Štěpánov
4.	Haňovští, o.s. (spolek pro zachování kulturních a společenských tradic)	Arnošt Vogel	27049400	Haňovice
5.	Charita Šternberk	Ing. Ludmila Zavadilová	45238642	Litovel
6.	Kirri o.s.	David Křížan	22664289	Pňovice

7.	Modrá Velryba	Jiřina Dostálová	26624087	Bílá Lhota
8.	Národopisný soubor Cholinka	Hana Blažková	26987767	Cholina
9.	Národopisný soubor Pantla	Mgr. Petr Ošťádal	64630901	Náklo
10.	Přátelé Sobáčovského rybníka	Julie Zendulková	22874194	Mladeč - Sobáčov
11.	Římskokatolická farnost Litovel	Mgr. Josef Rosenberg, PhDr. Hana Likešová	48770841	Litovel
12.	SAGITARIA - Sdružení pro ochranu přírody střední Moravy	Mgr. Michal Krátký	41031547	Křelov
13.	Sbor dobrovolných hasičů	Jiří Ženožička	66181232	Červenka
14.	Sbor dobrovolných hasičů Cholína	Zdeněk Valouch	64991369	Cholina
15.	Sluňákov - centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s.	Mgr. Michal Bartoš	27784525	Horka nad Moravou
16.	Speranza 2005 o.s.	Josef Osmančík, Věra Furišová	26644941	Luká
17.	Tělocvična Jednota SOKOL Řimice	Sedlář Zdeněk	60803088	Bílá Lhota - Řimice
18.	Tělocvičná jednota Sokol Náklo	Milan Labonek	61989576	Náklo
19.	Tělovýchovná jednota Doubrava Haňovice	Radek Šperlich	45237590	Haňovice
20.	Zlatohlávek, o.s.	Ivo Jeniš, Ing. Zdeněk Beil	27054217	Mladeč
Neziskový sektor - Fyzická osoba				
1.	Ing. Oldřich Palička	Ing. Oldřich Palička	-	Bouzov, Bílá Lhota, Cholina, Chudobín, Luká, Měrotín, Vilémov
Podnikatelský sektor				
1.	Stanislav Žbánek	Stanislav Žbánek	49553356	Bílá Lhota - Pateřín
2.	EDUKOL vzdělávací a poradenské sdružení s.r.o.	Mgr. Martin Štainer, Ph.D.	26840570	Křelov
3.	Hana Kuželová	Hana Kuželová	63317699	Křelov
4.	Ing. Libor Tandler	Ing. Libor Tandler	73161918	Příkazy
5.	Ing. Petr Čamek	Ing. Petr Čamek	68916639	Litovel
6.	Ing. Petr Hajduček	Ing. Petr Hajduček	42065739	Skrbeň
7.	Jan Vlk	Jan Vlk	11191210	Příkazy
8.	MORAVIA-BAGR s.r.o.	Josef Bábek	65140753	Litovel
9.	Radek Kubíček	Radek Kubíček	42008441	Příkazy
10.	STALAGMIT, a.s.	Zdeněk Olbert	27377342	Mladeč
11.	Vlastimil Sedláček	Vlastimil Sedláček	10620362	Horka nad Moravou
12.	Zemědělské družstvo Haňovice	Ing. Marie Slánská	00147346	Haňovice
13.	Zemědělské družstvo Unčovice	Ing. Milada Měsíková, Marie Kejvalová	00147630	Unčovice

(Zdroj: vlastní zpracování)

Celkový počet členů k datu 20. 8. 2014 dosahuje hodnoty 60.

1.3 Historie MAS, zkušenosti s rozvojem území

V prvním programovacím období (2008 - 2013) MAS Moravská cesta rozdělila mezi obce, podnikatele a neziskové organizace 41,7 milionů korun a podpořila 103 projektů v deseti výzvách. Zapojili jsme se rovněž do několika projektů spolupráce. S MAS Moravský kras a MAS Regionem Poodří jsme u nás na Bouzově pomohli vybudovat muzeum Tradic a řemesel, pořídili jsme vybavení (velkoplošný stan, pivní sety a propagační stánky), jež slouží spolkům a neziskovým organizacím při pořádání jejich akcí a vznikla studie o mapování technických památek, díky níž jsou na světě dvě publikace. Další projekt spolupráce se opět vracel k tradicím a uvítaly ho zejména národopisné soubory z naší, ale také partnerských MASEk: MAS Partnerství Moštěnka, MAS Podhostýnska a slovenská MAS Malohont. Jednalo se o projekt Kroje našich krajů a místní soubory Pantla z Nákla, Cholinka z Choliny a Hanačka z Litovle díky němu získaly nové kroje. V rámci projektu Nová energie pro regionální značku Haná jsme zase pořídili propagační materiály pro šikovné řemeslníky a výrobce z regionu. V tomto případě jsme spolupracovali s MAS Prostějov venkov, MAS Partnerství Moštěnka a MAS Uničovsko. Dalšími projekty jsme podpořili vydání publikace nejzajímavějších příběhů z místních kronik, vydání propagačních materiálů pro certifikované výrobce a zavedení certifikace služeb značkou Haná regionální produkt.

1.4 Definování odpovědností za realizaci

Nejvyšším orgánem MAS je Valná hromada, která schvaluje finální verzi strategie. Odpovědnost za přípravu a realizaci strategie má výbor spolku, který zároveň plní roli pracovní skupiny Rozvoj regionu. Mezi jeho hlavní kompetence patří schvalování dílčích výstupů strategie v průběhu tvorby a na konci jednotlivých fází a schvalování zásadních změn projektu tvorby strategie.

Výbor spolku má odpovědnost za přípravu strategie i její realizaci, schází se pravidelně několikrát ročně. Průběžný monitoring a evaluaci provádí manažer SCLD, který je zaměstnancem MAS Moravská cesta, z.s

1.5 Popis zapojení veřejnosti a členů místního partnerství do přípravy ISÚ

Strategie byla zpracována participativní i expertní metodou, které byly vzájemně provázány.

a) Participativní zpracování strategie

1. **Anketa**

Proběhlo dotazníkové šetření mezi obyvateli na území MAS Moravská cesta formou ankety. Anketní lístky byly distribuovány přímo do jednotlivých domácností a v některých obcích byla i anketa zveřejněna v obecních zpravodajích. Celkem bylo doručeno 56 vyplněných anketních lístků. Anketu vyplnilo 20% členů MAS, 75% nečlenů a 5% uvažuje o vstoupení do MAS. Anketou jsme zjišťovali způsob získávání informací o MAS, respondenti hodnotili způsob propagace MAS, odpovídali, zda znají projekty podpořené MAS a uváděli, co jim v obcích nejvíce chybí.

2. **Řízené rozhovory se starosty**

Ve všech obcích MAS Moravská cesta proběhly na konci roku 2012 řízené rozhovory se starosty. Zjišťované informace:

- Základní obecní infrastruktura
- Technická infrastruktura
- Společenská infrastruktura – školství, kultura, sport, zdravotnictví
- Kulturní památky
- Přírodní zajímavosti
- Přehled spolků v obci
- Přehled podnikatelů v obci
- Přehled dotací za posledních 5 let
- Projektové záměry

3. Dotazníkové šetření mezi NNO

Neziskové organizace byly obeslány dotazníkem, ve kterém jsme kromě spokojenosti s fungováním jejich organizace v dané obci zjišťovali, zda plánují rozvoj své činnosti a jaké mají projektové záměry.

4. Dotazníkové šetření mezi podnikateli

Probíhalo stejným způsobem jako u neziskových organizací, kontakty jsme získali vlastním šetřením v rámci řízených rozhovorů se starosty a z veřejně dostupných informací na internetu.

5. Veřejná projednání pro širokou veřejnost z území celé MAS Moravská cesta v letech 2012 a 2013

Proběhla 2 veřejná projednání:

a) 25. 11. 2012 - Záložní dům, Příkazy

b) 18. 4. 2013 - Štěpánov

Závěry:

Stanovení pracovních skupin, priority, finanční plán, návrh společného projektu, doplnění projektových záměrů a SWOT analýzy.

Obrázek 4 - Veřejné projednání v obci Příkazy

Obrázek 5 - Veřejné projednání v obci Štěpánov

6. Veřejná projednání v jednotlivých obcích v roce 2014

Obrázek 6 - Veřejné projednání v obci Horka nad Moravou

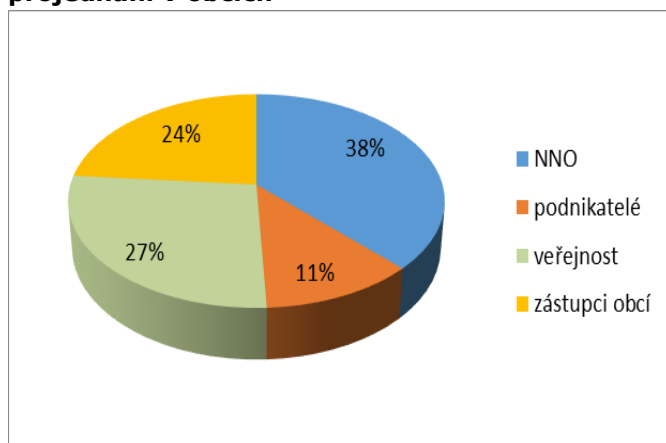
V rámci přípravy Integrované strategie rozvoje území pro období 2014 – 2020 proběhla veřejná projednání v obcích: Bouzov, Červenka, Dubčany, Haňovice, Horka nad Moravou, Cholín, Křelov, Liboš, Litovel, Luká, Měrotín, Mladeč, Náklo, Pňovice, Příkazy, Skrbeň, Střeň, Strukov, Vilémov. Ve třech obcích se nakonec tato projednání nekonala a jednalo se o Bílou Lhotu, Slavětín a Štěpánov.

Při setkáních se vedla prezenční listina, pro účely strategie jsme provedli rozdělení účastníků do 4 skupin a to nestátní neziskové organizace, podnikatelé, veřejnost a zástupci obcí. Z každého projednání se provedl i zápis, který informuje především o projektových záměrech, které navrhovaly zúčastněné osoby. Cílem tedy bylo získat přehled o požadavcích a potřebách dané obce.

Obrázek 7 - Veřejné projednání v obci Luká

Graf 1 - Celkové složení účastníků veřejných projednání v obcích

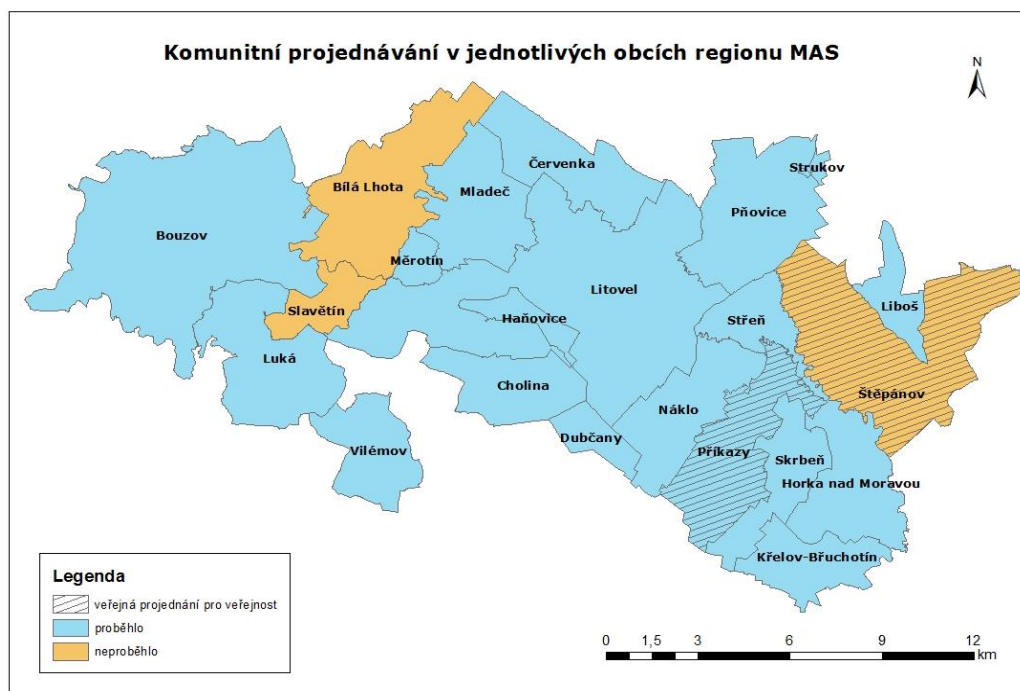
(Zdroj: vlastní zpracování)

Graf znázorňuje celkové složení účastníků veřejných projednání, pro lepší interpretaci je využito procentuální zastoupení jednotlivých subjektů. Nejvyššího zastoupení dosáhly NNO, poté veřejnost a na posledních místech zástupci jednotlivých obcí a podnikatelé.

Tabulka 6 - Přehled účastníků veřejných projednání

Obec	Pevné	Počet účastníků				Celkem
		NNO	Podnikatelé	Veřejnost	Zástupci obcí	
Bílá Lhota	<i>neproběhlo</i>	0	0	0	0	0
Bouzov	19. 5. 2014	2	6	1	3	12
Červenka	26. 5. 2014	0	2	1	1	4
Dubčany	18. 6. 2014	0	0	0	4	4
Haňovice	27. 5. 2014	2	1	9	3	15
Horka nad Moravou	6. 5. 2014	7	3	4	2	16
Cholina	24. 4. 2014	5	0	3	2	10
Křelov - Bruchotín	22. 4. 2014	12	0	0	3	15
Liboš	13. 5. 2014	0	1	5	3	9
Litovel	29. 4. 2014	3	1	0	2	6
Luká	29. 5. 2014	5	4	5	2	16
Měrotín	2. 6. 2014	2	0	0	3	5
Mladeč	12. 5. 2014	2	0	4	1	7
Náklo	20. 3. 2014	15	0	0	1	16
Pňovice	9. 4. 2014	3	0	1	1	5
Příkazy	2. 4. 2014	10	2	7	6	25
Skrbeň	14. 4. 2014	2	1	11	2	16
Slavětín	<i>neproběhlo</i>	0	0	0	0	0
Strukov	23. 4. 2014	0	0	0	6	6
Střeň	16. 4. 2014	3	0	1	1	5
Štěpánov	<i>neproběhlo</i>	0	0	0	0	0
Vilémov	15. 4. 2014	2	2	2	1	7
Celkem		75	23	54	47	199

(Zdroj: vlastní zpracování)

Obrázek 8 - Komunitní projednávání v jednotlivých obcích regionu MAS

(Zdroj: vlastní zpracování)

6. Pilotní komunitní plánování v obci Náklo

V obci Náklo proběhlo v rámci zpracování strategie komunitní projednání. Výstupy z tohoto dokumentu byly zapracovány do analytické části strategie. Zjišťování potřeb a požadavků v obci Náklo probíhalo třemi způsoby:

- a) Dotazníkovým šetřením mezi obyvateli obce Náklo a jejích místních částí Mezice a Lhota nad Moravou. Do všech domácností bylo doručeno celkem 570 dotazníků, přičemž vyplněno a odevzdáno bylo 176 dotazníků. Dotazník obsahoval uzavřené i otevřené otázky. U uzavřených otázek občané hodnotili spokojenost s danou oblastí, u otevřených otázek uváděli konkrétní připomínky a náměty, důvody nespokojenosti, stížnosti ale i pochvaly.
- b) Komunitním projednáním se členy spolků v obci, do kterého se zapojilo všech 13 fungujících spolků. Členové spolků měli možnost vyjádřit se k tomu, co je v obci dobré, co špatné a co je potřeba zlepšit nebo co chybí.
- c) Starosta obce spolu se členy zastupitelstva provedli obhlídku všech místních částí obce a zaznamenali připomínky a náměty k řešení.

Na základě zjištěných potřeb byly definovány následující oblasti rozvoje obce Náklo:

- rozvoj občanské vybavenosti, a to především rozšíření kapacity základní školy, zajištění chybějících služeb,
- podpora života v obci – podpora spolkové činnosti v podobě vybudování zázemí pro aktivity spolků, výstavba nových bytů pro seniory a mladé rodiny, zajištění větší bezpečnosti v obci,
- rozvoj dopravní a technické infrastruktury – zejména vybudování cyklostezek a napojení na stávající, opravy komunikací, vybudování kanalizace a ČOV, revitalizace nevyužívaných ploch,
- podpora podnikání, zaměstnanosti a cestovního ruchu.

b) Expertní zpracování strategie

1. Odborné pracovní skupiny – byly stanoveny na veřejných projednáních.

Termíny setkání:

- a) pracovní skupina Školství – 11. 11. 2013, 16. 6. 2014
- b) pracovní skupina Životní prostředí – 22. 1. 2013
- c) pracovní skupina Rozvoj regionu – 22. 1. 2013, 23. 5. 2013, 23. 9. 2013
- d) pracovní skupina Podnikatelé – 3. 4. 2013

2. Odborný tým – celkovou koncepci strategie navrhl tým odborníků z řad zaměstnanců i externích expertů. Jmenný seznam a popis role jednotlivých členů je uveden v kapitole 3.

Přílohou strategie jsou dokumenty dokladující zapojení veřejnosti.

Obrázek 10 - Pracovní skupina Životní prostředí **Obrázek 9 - Pracovní skupina Podnikatelé**

1.6 Přehled členů týmu pro přípravu a zpracování strategie

Na zpracování strategie se podílel odborný tým, jehož konkrétní složení zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 7 - Složení odborného týmu při zpracování strategie

Jméno	Role v rámci MAS	Role při zpracování strategie
Julie Zendulková	Předsedkyně MAS	Koordinátor zpracování strategie, finalizace dokumentu
Ing. Miloslava Hrušková	Manažerka MAS	Odborný pracovník – analytická část
Tomáš Šulák	Poradce MAS	Odborný pracovník – zpracovatel částí integrace, inovace, inspirace
Bc. Karolína Biharyjová	Externí spolupracovník MAS, Asistentka MOS ORP Litovel	Odborný pracovník – část týkající se cestovního ruchu
Ing. Karla Vybíralová	Externí spolupracovník MAS	Zpracovatelka komunitního projednání v obci Náklo
Zdeněk Smékal, DiS.	Asistent MAS	Odborný pracovník – projektové záměry, přiřazení k prioritám a operačním programům
Mgr. Hana Slováková	Externí spolupracovník MAS	Odborný pracovník – mapové podklady
Mgr. Michal Krátký	Statutární zástupce NNO Sagittaria, zabývající se ochranou životního prostředí na území ČR. Člen MAS	Odborný pracovník- Zpracovatel části strategie týkající se životního prostředí
Veronika Ondřejová, DiS. Bc. Aneta Müllerová Bc. Blanka Caletková Ing. Mária Dvořáková	Externí spolupracovníci MAS	Odborní pracovníci – statistické údaje, analytické podklady

Marek Ošťádal	Starosta obce Náklo, místopředseda MAS	Garant pracovní skupiny Rozvoj regionu
Ing. Vlastimil Habermann	Externí spolupracovník MAS	Odborný pracovník – analytická část, školství
PhDr. Kateřina Čadilová	Externí spolupracovník MAS	Odborný pracovník – analytická část, regionální značení
Mgr. Ludmila Zavadilová	Externí spolupracovník MAS	Odborný pracovník – analytická část, sociální služby

(Zdroj: vlastní zpracování)

Hlavní části strategie zpracovali pracovníci kanceláře MAS Moravská cesta: Julie Zendulková, Ing. Miloslava Hrušková a Zdeněk Smékal, DiS.

Aktivně se na návrhové části podíleli členové pracovní skupiny Rozvoj regionu, ve složení: Marek Ošťádal - starosta obce Náklo, Alena Sedlářová - starostka obce Bílá Lhota, Mgr. Zdenka Frištenská - Muzejní společnost Litovelska, občanské sdružení, Ing. David Číhal - Obec Haňovice, Vladimír Kulatý - Obec Měrotín, Tomáš Spurný - Obec Skrbeň, Ing. Marie Slánská - Zemědělské družstvo Haňovice, Ing. Petr Hajduček - soukromý podnikatel, Mgr. Michal Krátký - SAGITARIA - Sdružení pro ochranu přírody střední Moravy, Zdeněk Olbert - STALAGMIT, a.s.

2. Integrovaná strategie rozvoje území

2.1 Analytická část

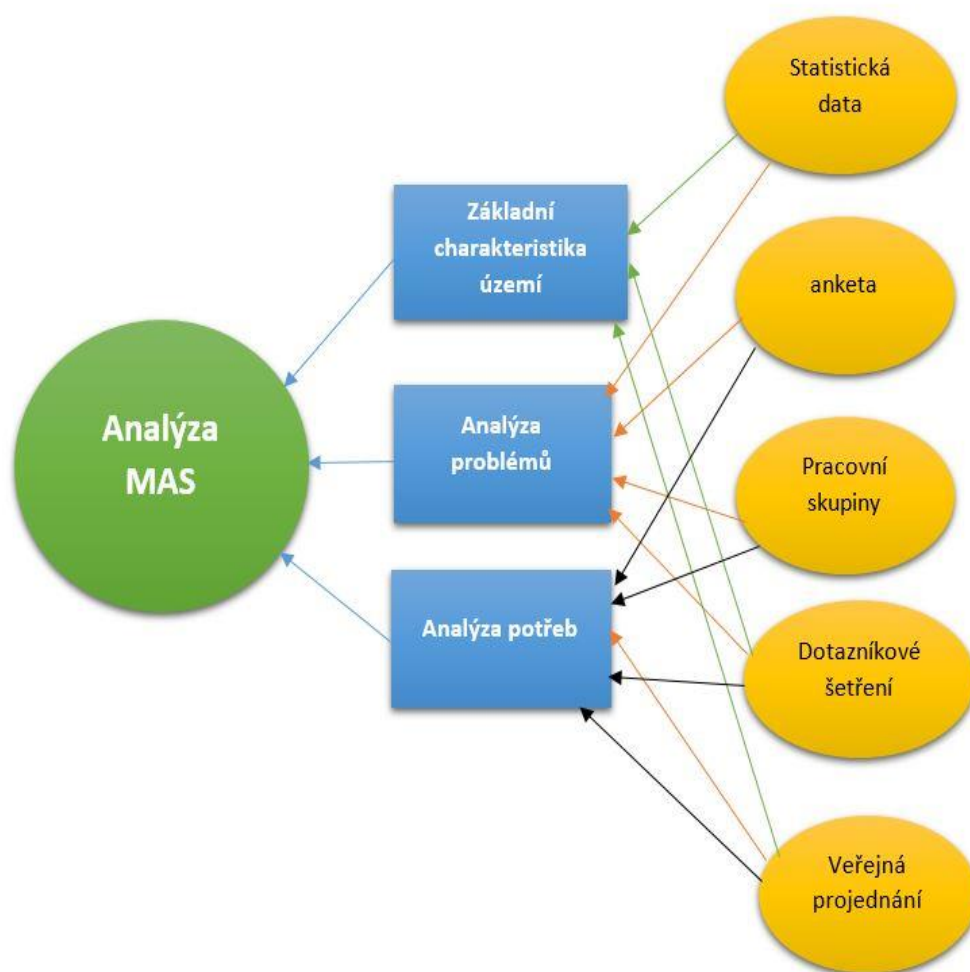
2.1.1 Vyhodnocení současného stavu, identifikace analýza problémů a potřeb regionu

Základní charakteristika území MAS Moravská cesta byla zpracována z dat získaných na dvou úrovních:

- Data z veřejně dostupných databází a statistické údaje – informace poskytnuté z Českého statistického úřadu, Krajského úřadu Olomouckého kraje, Agentury ochrany, přírody a krajiny a Okresní hospodářské komory Olomouc.
- Mapování současného stavu mezi obyvateli v regionu – Od sběru dat formou ankety, přes dotazníkové šetření mezi starosty, podnikateli a neziskovými organizacemi až po veřejná projednávání v jednotlivých obcích. Probíhalo ověření a aktualizace dat získaných z veřejně dostupných zdrojů.

Získané údaje byly vyhodnoceny a v relevantních případech srovnány s vyššími územními celky. Z provedené socioekonomické analýzy vyplynuly základní problémy v jednotlivých sledovaných oblastech a na veřejných projednáních a pracovních skupinách došlo k vymezení potřeb a potenciálu regionu. U sledovaných ukazatelů základní charakteristiky území byly definovány problémy a potřeby a stanoveny závěry. Problémy jsou dále promítnuty ve SWOT analýze, čímž dochází ke vzájemné propojenosti analytické části. Z vymezených potřeb vycházejí priority uvedené ve strategické části strategie.

Obrázek 11 - Schéma zpracování analytické části strategie

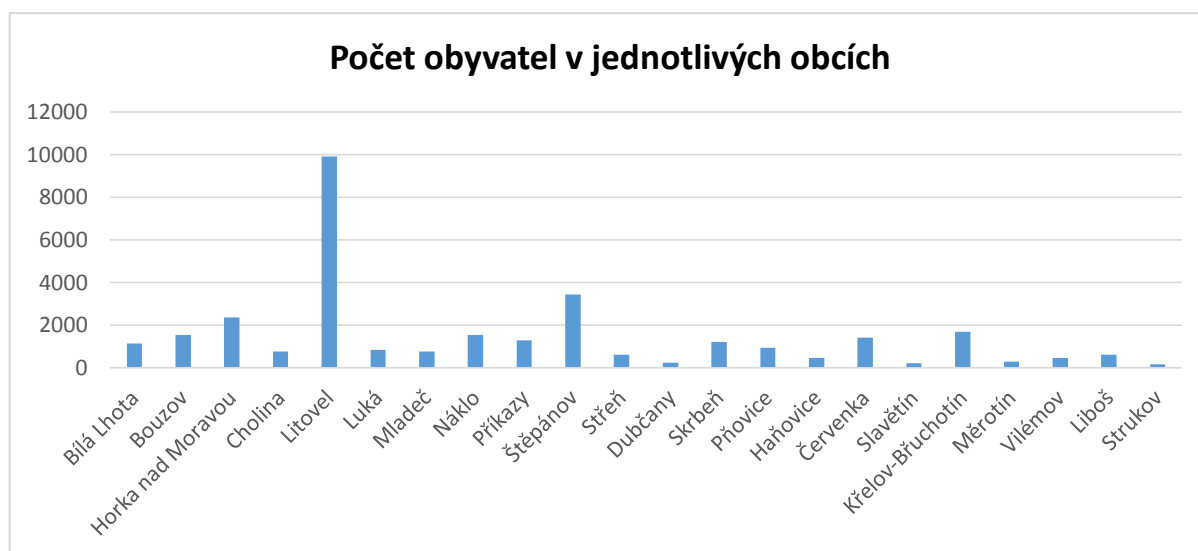

(Zdroj: vlastní zpracování)

2.1.2 Vyhodnocení stavu území

2.1.2.1 Obyvatelstvo

Graf 2 - Počet obyvatel v jednotlivých obcích k 31. 12. 2013

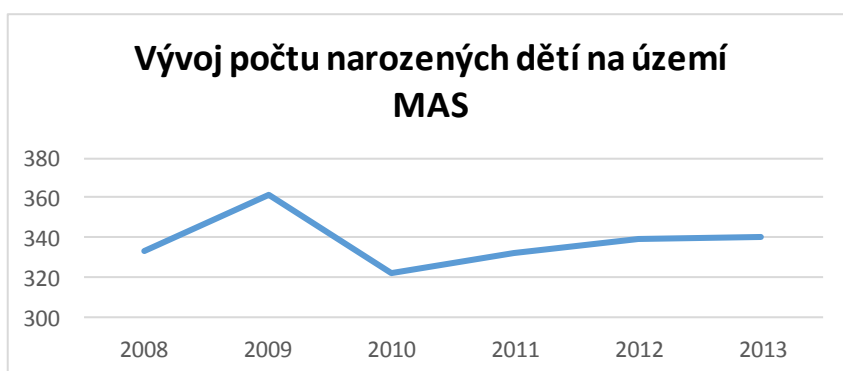

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Celkový počet obyvatel na daném území se rovná 31 667 osob, nejvyšší počet obyvatel je zaznamenán u města Litovel a to 9 898 naopak nejnižší počet obyvatel se objevil v obci Strukov, kde činí celkový počet obyvatel 145.

V celkovém počtu obyvatel jsou ženy zastoupeny 51 % (15 993) a muži 49 % (15 674). Tento stav je zcela běžný, vždy většinou mírně převažuje počet žen nad muži. Dalším sledovaným ukazatelem je věková struktura obyvatelstva daného území. Nejčastější

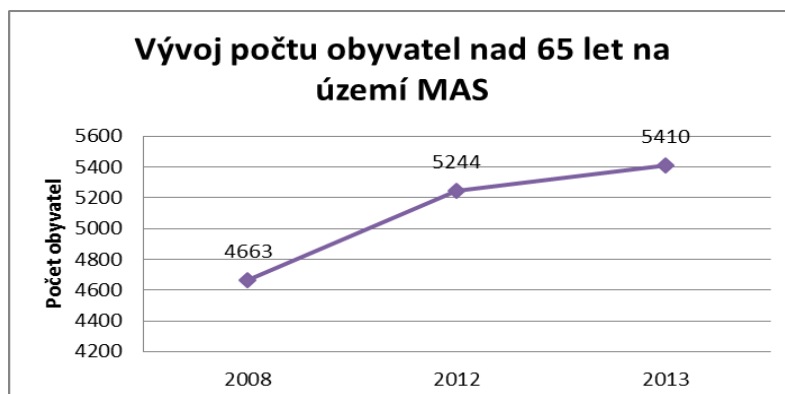
Graf 3 - Vývoj počtu narozených dětí na území MAS

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Nejvíce dětí se narodilo v roce 2009 (631 dětí), naopak nejméně v roce 2010 (322 dětí), kdy křivka vývoje zaznamenává nejvyšší propad.

rozdělení obyvatelstva je na 0 – 14, která je zastoupena nejméně ze všech tří skupin. Další skupinou je 15 – 64 let sem spadá nejvíce obyvatel, protože věková škála je zde velmi široká. A poslední skupinou 65 a více let převažuje nad první skupinou a to znamená, že ve sledovaném území převažuje podíl starších osob nad dětmi.

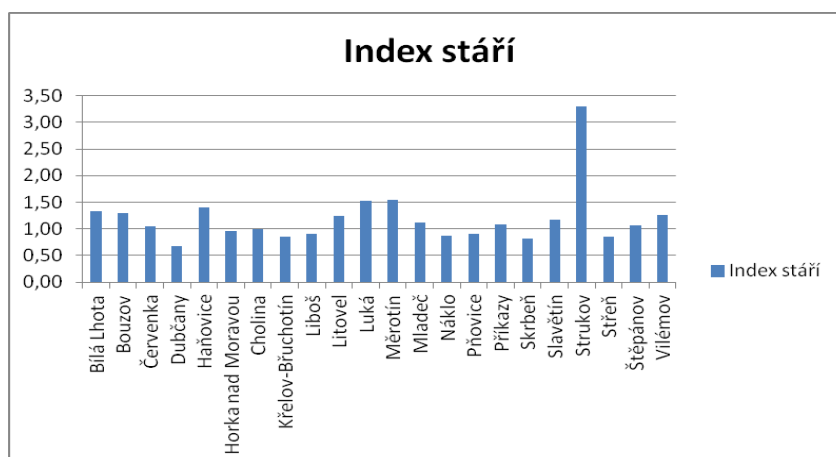
Graf 4 - Vývoj počtu obyvatel nad 65 let na území MAS

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Demografický vývoj ukazuje, že dochází ke stárnutí populace. Počet seniorů vzrostl na území MAS od roku 2008 do roku 2013 téměř o 14%. Tento trend odpovídá celorepublikovému vývoji. Proto je nutné zaměřit se na rozvoj zdravotních a sociálních služeb.

Graf 5 - Index stáří na území MAS v roce 2013

Pro lepší interpretaci využíváme index stáří, který vyjadřuje, kolik obyvatel ve věku nad 65 let připadá na jedno dítě ve věkové skupině 0 -14 let. Pokud daný index převedeme na procenta, poté bereme kolik obyvatel ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí do 15 let. Nejvyšší

index stáří byl dosažen u obce Strukov, kdy na jedno dítě do 15 let připadají 3 senioři starší 65 let. Naopak nejnižší hodnota indexu se objevila u obce Dubčany a to 0,68. Souhrnně lze říci, že u třinácti obcí přesahuje index stáří hodnotu jedna.

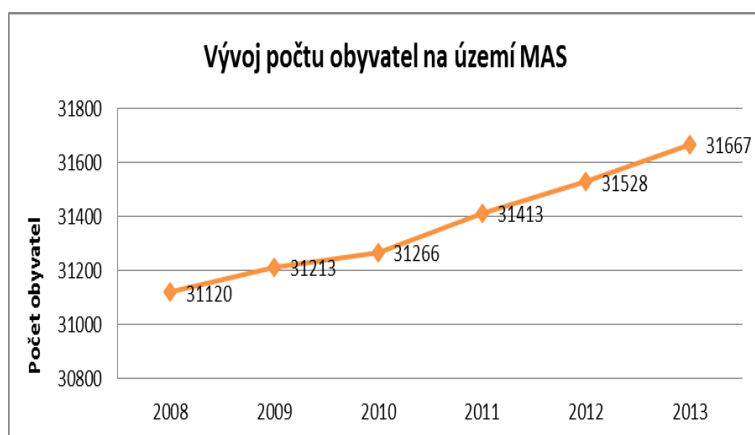
(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Graf 6 - Vývoj počtu přistěhovalých na území MAS v letech 2008 - 2013

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

V roce 2013 byl počet přistěhovalých osob nejvyšší a také zaznamenal nejvyšší meziroční vzrůst. V roce 2012 se na území MAS Moravská cesta přistěhovalo 693 osob a v roce 2013 už 780 osob, došlo tedy k nárůstu o téměř 13%.

Graf 7 - Vývoj počtu obyvatel na území MAS v letech 2008 -2013

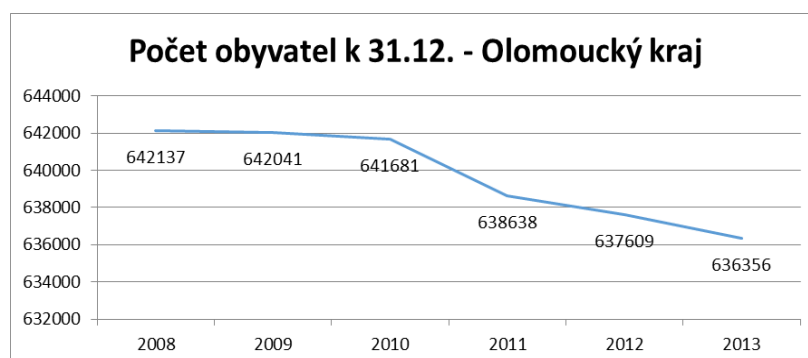

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Počet obyvatel na území MAS má od roku 2008 stoupající tendenci, každý rok dojde ke zvýšení počtu obyvatel. Nejvyšší meziroční nárůst byl v roce 2011, kdy vzrostl počet obyvatel oproti předchozímu roku o 147 osob. Ovšem celkový nárůst obyvatel mezi lety 2008 – 2013 činí 547 obyvatel.

Graf 8 - Vývoj počtu obyvatel Olomouckého kraje v letech 2008 - 2013

Při srovnání s vývojem počtu obyvatel v Olomouckém kraji je zřejmé, že na území MAS Moravská cesta dochází k opačnému trendu, než v kraji. Počet obyvatel stoupá, k čemuž přispívá zejména zvyšující se počet přistěhovaných osob.

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Závěr:

Počet obyvatel na území MAS Moravská cesta se zvyšuje, zároveň ale dochází ke stárnutí populace a pouze mírnému přírůstku počtu narozených dětí. Je tedy zřejmé, že přírůstek obyvatel je způsoben vyšším podílem přistěhovaných osob.

2.1.2.2 Bydlení

Tabulka 8 - Přehled dokončených bytů v jednotlivých obcích

Obec název	Dokončené byty celkem 2001-13 (vč. nástaveb a příst., domů pro seniory aj.)	Dokončené byty v rodinných domech 2001-13	Dokončené byty v bytových domech 2001-13
Bílá Lhota	27	18	0
Bouzov	64	17	0
Červenka	89	54	15
Dubčany	44	24	0

Haňovice	294	127	96
Horka nad Moravou	82	25	0
Cholina	16	11	0
Křelov-Břuchotín	54	41	0
Liboš	62	43	0
Litovel	103	79	0
Luká	42	23	12
Měrotín	8	7	0
Mladeč	31	23	0
Náklo	44	30	9
Pňovice	14	9	0
Příkazy	83	52	12
Skrbeň	2	1	0
Slavětín	98	88	0
Strukov	4	3	0
Střeň	11	4	0
Štěpánov	22	19	0
Vilémov	2	0	0
CELKEM	1196	698	144

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Do oblasti bydlení jsou zařazena data týkající se dokončených bytů v námi sledovaném území v období 2001 – 2013. Celkový počet dokončených bytů (mezi něž řadíme i nástavby, přístavky či domy pro seniory) v území MAS se rovná 1 196. Nejvyšší počet je u města Litovel, je to dáno i nejvyšším počtem obyvatel. Naopak nejméně dokončených bytů se vyskytlo u obcí: Měrotín, Slavětín, Strukov a také Dubčany. Zde počet bytů nedosahoval ani hodnoty deset. Další kategorií jsou dokončené byty v rodinných domech, jejich počet se rovná 698 a nejvyšší hodnota je opět u města Litovel. V obci Strukov nejsou zaznamenány žádné dokončené byty v rodinných domech. Mezi další obce s nízkou hodnotou patří i: Dubčany, Haňovice, Měrotín, Slavětín, Vilémov. Tento vývoj je dán tím, že jsou to malé obce, kde převažuje zástavba rodinných domů. Poslední kategorií jsou dokončené byty v bytových domech. Jejich počet se rovná 144, což je méně, než u předchozí kategorie. Bytové domy se nachází pouze v obcích Červenka, Horka nad Moravou, Litovel, Pňovice a Střeň.

Závěr:

V jednotlivých regionech i celé ČR dochází ke kolísání počtu dokončených bytů, vše je odvislé od podmínek bytové výstavby. Počet výstavby jednotlivých bytů je závislé na různorodých požadavcích. Jedná se o dotace ze strany státu či jednotlivých obcí, v současné době se tato podpora spíše snižuje. Dále jsou důležité podmínky financování u hypoték a stavebního spoření. A v neposlední řadě vliv místních faktorů, čímž se myslí nabídka a cena pozemků v daných obcích, podpora výstavby z veřejných zdrojů, infrastruktura v daném území, alokace investic v oblasti služeb, nabídka pracovních míst v regionu, dopravní dostupnost.

2.1.2.3 Doprava

Silniční doprava

Napříč územím MAS Moravská cesta je vedena rychlostní silnice R35, která vede v koridoru Mohelnice – Olomouc.

Základem komunikačního systému pro obsluhu území jsou silnice II. třídy, jež zajišťují dopravní obslužnost jednotlivých obcí uvnitř území a dostupnost města Litovle. Mezi významné tahy nadregionálního významu, které tvoří silnice I. třídy a vybrané silnice II. třídy byla zařazena i silnice II. třídy II/449 v trase Prostějov – Senice na Hané – Litovel – Uničov – Rýmařov.

Síť komunikací II. třídy na území MAS Moravská cesta tvoří následující silnice:

- II/373 Mladeč-Sobáčov – Slavětín – Luká (-Konice)
- II/446 (Olomouc –) Pňovice (-Uničov – Šumperk – Staré Město)
- II/447 Litovel – Pňovice (-Žerotín – Šternberk)
- II/449 (Prostějov –) Senice na Hané – Litovel – Červenka (-Uničov – Rýmařov)
- II/635 (Mohelnice –) Bílá Lhota – Mladeč – Litovel – Náklo (-Olomouc)

Základní silniční síť je dále doplněna poměrně hustou sítí silnic III. třídy, které zajišťují zpřístupnění ostatních sídel neležících na hlavních trasách a jejich napojení na vyšší komunikační systém.

Železniční doprava

Obrázek 12 - Železniční doprava na území MAS

(Zdroj: České dráhy, a. s.)

Nejvytíženější železniční trasou na území MAS je trať č. 270 Přerov – Praha, která na území MAS zastavuje v obcích Štěpánov – Střeň – Červenka.

Další železniční tratě: Červenka – Litovel předměstí – Senice na Hané (- Prostějov) č. 273, Litovel předměstí – Mladeč č. 275 (pouze sezonní).

Cyklostezky a cyklotrasy

Celkem je v Litovli a v nejbližším okolí vybudováno 5 193 m cyklostezek. Mikroregion Litovelsko si nechal v roce 2004 zpracovat studii cyklo dopravy s názvem Koncepce rozvoje cyklistické dopravy a cykloturistiky v Mikroregionu Litovelsko a v roce 2005 pak navazující dokument Technická studie cyklistické dopravy a cykloturistiky v Mikroregionu Litovelsko. V roce 2007 byla zpracována strategie rozvoje cykloturistiky v mikroregionu Litovelsko a jejího cílového produktu „Bike“ s názvem Marketingová studie návštěvnosti

mikroregionu Litovelsko turisty a návštěvnosti cykloturisty, vč. vyhodnocení stávající a návrhu žádoucí infrastruktury a služeb pro cykloturistiku.

Rozvojové záměry v oblasti dopravy:

Silniční doprava

Záměry týkající se **opravy komunikací** se má deset obcí z území MAS (Vilémov, Bouzov, Náklo, Měrotín, Bílá Lhota, Dubčany, Haňovice, Cholína, Střeň, Pňovice).

Výstavba či oprava chodníků se objevuje u osmi obcí (Střeň, Bouzov, Náklo, Horka nad Moravou, Cholína, Příkazy, Skrbeň, Strukov). V obci Liboš je záměr vybudovat přechod přes silnici, V Obci Horka nad Moravou plánují vystavět lávku pro pěší.

Zřízení či opravy parkovišť navrhuje obcí (Náklo, Bílá Lhota, Haňovice, Skrbeň, Litovel – Tři Dvory).

Oprava či výstavba nových zastávek se vyskytuje u dvou obcí (Náklo, Bílá Lhota).

Cyklostezky a cyklotrasy

Na území MAS působí spolek Bouzovská vrchovina, který se věnuje na Bouzovsku optimalizaci vedení tras s ohledem na místní reliéf a také na síť lesních a polních cest, které jsou již dnes z větší části průjezdné. Nejedná se tedy o značené cyklotrasy. Jedná se především o trasy určené pro terénní cyklisty, kteří upřednostňují atraktivní a dopravně klidnější komunikace vhodné i pro děti.

Obrázek 13 - Návrh nové sítě cyklotras pro oblast Bouzovské vrchoviny

(Zdroj: www.bouzovskavrchovina.cz)

S výstavbou cyklostezek dále počítá deset obcí na území MAS (Vilémov, Střeň, Příkazy, Litovel – Tři Dvory, Liboš, Cholína, Luká, Horka nad Moravou, Skrbeň, Dubčany).

Závěr:

Na území MAS Moravská cesta je poměrně hustá síť silnic a dostačující železniční spojení. Silnice nižších tříd jsou na některých úsecích ve špatném stavu, plánují se postupné opravy. Co se týče cykloturistiky, je na území MAS řada značených cyklostezek, ale stále

chybí propojení mezi některými obcemi. Proto je tato problematika aktuální a plánuje se řada projektů na rozvoj cyklostezek a cyklotras.

2.1.2.4 Technická infrastruktura

Do oblasti technické infrastruktury řadíme napojení obcí na vodovodní a kanalizační síť (zakončenou ČOV) a plynofikaci. Dále sem patří napojení na rozvod elektrického proudu, odpadové hospodářství nebo dostupnost telekomunikačních sítí a internetu.

V návaznosti na územně analytické podklady rozdělujeme i technickou infrastrukturu dle správních obvodů – ORP Litovel, Olomouc a Šternberk.

ORP Litovel

Celkem patnáct obcí, které jsou členy MAS Moravská cesta, spadají do obce s rozšířenou působností Litovel. Je to nejvíce zastoupená skupina.

Většina obcí je napojena na vodovodní síť – skupinový vodovod Olomouc, výjimku tvoří obce Bouzov a Dubčany, kde se vodovod nachází v rozhodujících částech obce, a také Slavětín. Dle Plánu rozvoje vodovodů a kanalizace budou místní části Bouzova napojeny na samostatné lokální systémy nebo na veřejný vodovod přímo v Bouzově. Obec Slavětín má být napojena na vodovod Pomoraví a pro Měrotín se zpracovává projektová dokumentace pro její budoucí zásobování.

Plynofikována je také většina obcí kromě těchto: Bouzov, Dubčany, Luká a Střeň. Obec Bouzov využívá systém centrálního zásobování teplem z kotelny na biomasu (což je jedno z centrálního zásobování teplem, které se v území nachází), tudíž není pro ni ekonomicky výhodná plynofikace. Tato kotelna se nachází v areálu zemědělského družstva a spaluje se zde především štůvek, sláma a seno nebo odpady dřevozpracujících firem z okolí. Toto zásobování využívají jak soukromé osoby, tak obecní úřad, ZŠ, MŠ a zdravotní středisko. Druhou centrální zásobárnou tepla (CZT) je Městská teplárenská společnost, a.s., pod ní spadají dvě teplárny a to Uničovská a Vítězná, ale také řada domovních kotelen.

Největší problém je s kanalizací a s ní související ČOV. V polovině obcí se nachází původní dešťová kanalizace bez ČOV, ale v mnoha obcích se připravují projekty na výstavbu nových kanalizací, které budou mít i svojí čistírnu odpadních vod nebo budou napojené na ČOV v blízkých obcích. Nová kanalizace i s vlastní ČOV je prozatím u sedmi obcí (Dubčany, Litovel, Mladeč, Náklo, Střeň, Vilémov, Pňovice). U ostatních se připravují projektové záměry na novou kanalizaci a ČOV, někde je vydáno již stavební povolení, někde se teprve připravuje prvotní studie.

Všechny obce jsou napojeny na zdroj elektrické energie. Ve sledovaném území se nachází vedení 110 kV Červenka a dále 110 kV Hodolany – Olomouc – Červenka, Červenka – Šternberk, Červenka – Uničov, Červenka – Ráječek a Červenka – Mohelnice. Vedení je především řešeno venkovním provedením prostřednictvím betonových sloupů, výjimku zde tvoří pouze město Litovel. V území bylo vyhodnoceno vedení i transformační stanice jako dostatečné. Hlavní zdroj elektrické energie se nachází převážně na území města Litovel, nejedná se o žádný velký zdroj, jeho instalovaný výkon se rovná 5,7 MW. V území můžeme najít malé vodní elektrárny, ale větrné se zde nenacházejí z důvodu nevhodných přírodních podmínek. Do budoucna se počítá s projekty, které se budou věnovat rozvoji elektrické rozvodné sítě a tím se především myslí Výstavba či rekonstrukce a zvýšení kapacity stávajícího vedení 110 kV Červenka – Hodolany a Červenka – Šternberk.

Poslední oblastí, která patří do technické infrastruktury, jsou Informační a komunikační technologie. Na tomto území se nenachází žádný vysílač, který by zajišťoval radioreléové spoje, pouze přes toto území prochází paprsky radioreléových tras převážně ve správě Českých radiokomunikací a.s. Dále se zde nacházejí trasy optických kabelů a kabelové rozvody televizní sítě. Proto je možný příjem televizního i rozhlasového signálu z několika zdrojů. Na území se také nacházejí zařízení mobilních operátorů a to Telefonica O2, T mobile, Vodafone. V neposlední řadě se v tomto území nachází internet.

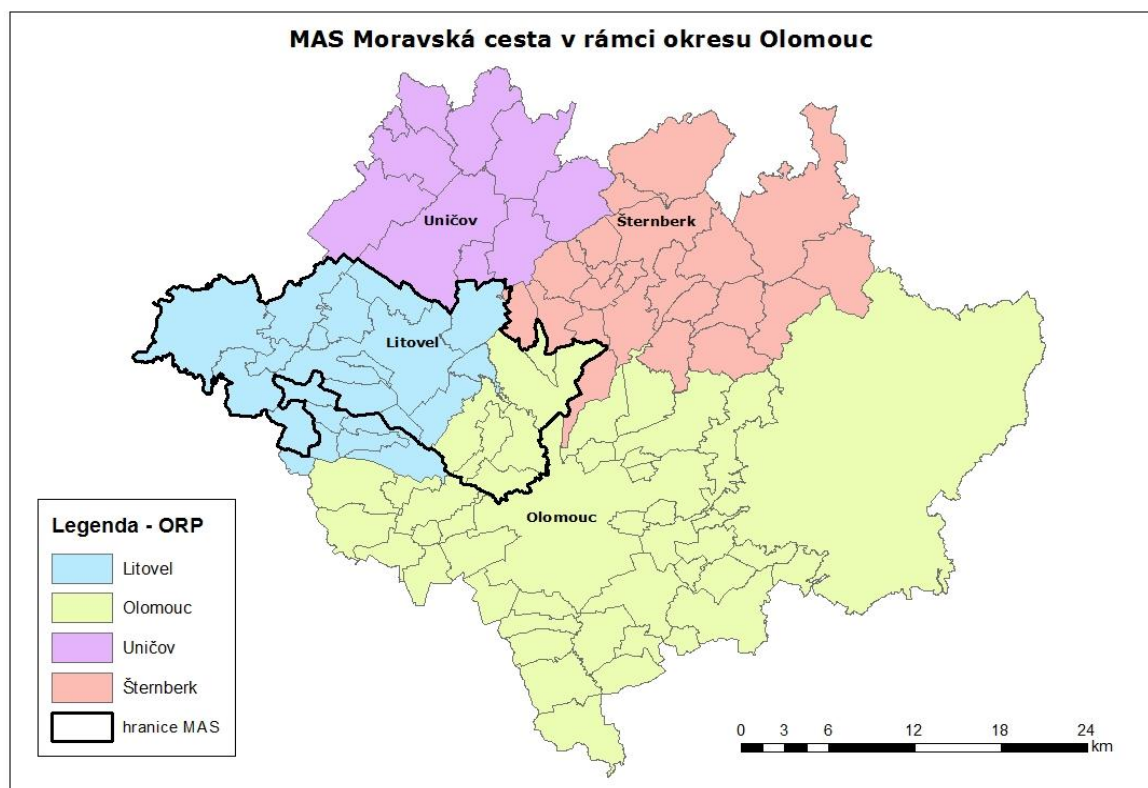
ORP Olomouc

Ve správním obvodu Olomouc se nachází šest obcí, které jsou současně i členy skupiny MAS Moravská cesta. V tomto obvodu jsou již zmíněné obce plynofikovány a napojeny na vodovodní síť. Je tedy nutné pouze dobudovat systémy odvádění a čištění odpadních vod. Konkrétně se jedná o obec Křelov – Břuchotín, kde je nutné zbudování splaškové kanalizace a napojení na ČOV. Stejný problém je i u obce Příkazy – místní část Hynkov a u obce Liboš – Krnov, zde se počítá také s vybudováním splaškové kanalizace a její zaústění do kanalizačního systému obce Štěpánov.

ORP Šternberk

Do správního obvodu obce s rozšířenou působností Šternberk spadá obec Strukov, která je současně členem MAS Moravská cesta. Slabou stránkou obce je absence napojení na kanalizaci a s tím spojená výstavba ČOV. Je zde možnost spolupráce s okolními obcemi na výstavbě skupinové ČOV nebo může být obec napojena na stávající malé místní čistírny odpadních vod.

Obrázek 14 - MAS Moravská cesta v rámci okresu Olomouc

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 9 - Přehled stavu kanalizačních sítí a ČOV v jednotlivých obcích

Obec	Stav	ČOV	Záměr
ORP Litovel			
Bílá Lhota	Kanalizace dešťová	není	Nová kanalizace i s ČOV (ÚR, dotace)
Bouzov	Jednotná kanalizace (Bouzov, Kozov, Bezděkov, Podolí, ostatní nemají)	není	Výstavba ČOV v Jařmaň, splašková kanalizace (Bouzov, Kozov, Bezděkov, Jeřmeň, Podolí, Doly, Olešnice, Hvozdečko, Kovářov)
Červenka	Oddílná kanalizace	vlastní	Příprava rekonstrukce a rozšíření nových tras
Dubčany	Má novou kanalizaci i s ČOV	-	-
Haňovice	Jednotná kanalizace	není	Výstavba nové jednotné kanalizace (napojení na ČOV Litovel)- ÚR, dotace, zpracované DUR
Cholina	Pouze dešťová kanalizace	není	Zpracovaná studie odkanalizování a čištění odpadních vod, Výstavba nové splaškové kanalizace s vlastní ČOV
Litovel	Jednotná kanalizace	ano	-
Luká	Původní dešťová kanalizace	není	Nová kanalizace včetně ČOV (stavební řízení, ÚR, dotace)
Měrotín	Pouze dešťová kanalizace	není	Nová kanalizace i s ČOV (vydáno stavební povolení, dotace)
MLadeč	Vybudovaná kanalizace včetně ČOV (i pro Nové Zámky)	ano	-
Náklo	Kanalizace i ČOV je vybudovaná	ano	-
Slavětín	Pouze dešťová kanalizace	není	Výstavba nové kanalizace se nepřipravuje
Střeň	Tlaková kanalizace i ČOV je vybudovaná	ano	-
Vilémov	Nově vybudovaná kanalizace i ČOV	ano	-
Pňovice	Kanalizace i ČOV je vybudovaná	ano	-
ORP Olomouc			
Křelov - Břuchotín	Jednotná dešťová kanalizace	není	Výstavba nové splaškové kanalizace s ČOV (probíhá)
Příkazy	Dešťová a tlaková kanalizace	není	Výstavba nové tlakové kanalizace v m. č. Hynkov
Skrbeň	Nová tlaková kanalizace napojená na ČOV Horka n. Moravou	není	-
Liboš	Nová tlaková kanalizace (r. 2007)	není	Výstavba tlaková kanalizace v m. č. Krnov s připojením na ČOV Štěpánov (probíhá)
Štěpánov	Splašková, tlaková kanalizace s ČOV	ano	-
Horka n. Moravou	Kompletní kanalizační síť	ano	-
ORP Šternberk			
Strukov	Jednotná dešťová kanalizace	není	Výstavba kanalizace a ČOV (28. 5. 2014 vypsána zakázka)

(Zdroj: Územně analytické podklady obcí, vlastní šetření)

Závěr:

Technická infrastruktura daného území je důležitá z hlediska jeho budoucího rozvoje. Proto je nutné stanovit podmínky pro zajištění žádoucí úrovně technické infrastruktury, ovšem při respektování územních omezení a požadavků, které jsou obsaženy v koncepci udržitelného rozvoje.

Odpadové hospodářství

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době obce na území MAS Moravská cesta řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou nositelem odpadů od občanů ČR. Mají tedy povinnosti při zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod. Nakládání s odpady hradí obce z vlastních finančních prostředků.

Obce zajišťují nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
- odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Kritickými oblastmi v rámci odpadového hospodářství na území MAS Moravská cesta, jsou definovány tyto okruhy:

- předcházení vzniku odpadů,
- technologická vybavenost území a dostupnost zařízení pro nakládání s odpady

V návaznosti na územně analytické podklady rozdělujeme i odpadové hospodářství dle správních obvodů – ORP Litovel, Olomouc a Šternberk.

ORP Litovel

Celkem patnáct obcí, které jsou členy MAS Moravská cesta, spadají do obce s rozšířenou působností Litovel. V rámci území ORP Litovel působí 4 svozové společnosti, ale pouze jedna z nich má provozovnu na území správního obvodu ORP Litovel. Touto společností je .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o.. Svoz odpadů provádí tato společnost v obcích Litovel, Haňovice, Dubčany, Vilémov. Část odpadu, který tato společnost v rámci své působnosti v jednotlivých obcích odebere, likviduje prostřednictvím spalovny SAKO Brno. V obci Haňovice má tato společnost umístěny kontejnery na svoz BRO, který pak následně odváží na kompostárnu, jež se ovšem nachází mimo území ORP Litovel. Ostatní SKO je ukládán na skládku, kterou provozuje společnost EKO-UNIMED s.r.o. v Medlově. Tříděný odpad je převážně na provozovnu společnosti .A.S.A. spol. s r.o. v Brně.

SKO vyváží společnost EKO-UNIMED s.r.o. z Medlova, společnost .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o. a Technické služby města Olomouce, a.s.. Obec Haňovice na svoz SKO využívá služeb společnosti .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o. a tříděný odpad jim vyváží společnost REMIT s.r.o.

ORP Olomouc

Ve správním obvodu Olomouc se nachází šest obcí, které jsou členy MAS Moravská cesta. V rámci území ORP Olomouc působí 7 svozových společností: Technické služby města Olomouce, a.s., Remit s.r.o., van Gasenwinkel, SITA CZ, ASA, TS Přerov, Ekos Unimed Medlov. Společnost Remit sídlí v obci Štěpánov.

ORP Šternberk

Do správního obvodu obce s rozšířenou působností Šternberk spadá obec Strukov. V obci Strukov nepůsobí žádná ze svozových firem. Svoz odpadu zde provádí A.S.A. odpady Litovel.

Tabulka 10 - Přehled stavu odpadového hospodářství v jednotlivých obcích

Obec	Stav	Záměr
ORP Litovel		
Bílá Lhota	-	-
Bouzov	<u>Zařízení pro nakládání s BRO</u> - Areál ZD – Kotel na spalování dřevěné štěpky	Vybudování kompostáren nebo pořízení zařízení na zpracování biologicky rozložitelných odpadů. Rozšíření míst na tříděný odpad v obci. Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, ...). Pořízení kompostérů na biologicky rozložitelný odpad pro obyvatele obce.
Červenka	-	Pořízení kompostérů na biologicky rozložitelný odpad pro obyvatele obce. Rozšíření míst na tříděný odpad v obci. Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, ...)
Dubčany	-	Rozšíření míst na tříděný odpad v obci Dubčany. Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, ...). Výměna kotlů na tuhá paliva za ekologicky čistější technologie - veřejné budovy i bytových členů, Pořízení kompostérů na biologicky rozložitelný odpad pro obyvatele obce. Likvidace skládky.
Haňovice	<u>Zařízení pro nakládání s BRO</u> - Zemědělské družstvo Haňovice – Zemědělská BPS	Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, ...)
Cholina	-	Rozšíření míst na tříděný odpad v obci. Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, ...)
Litovel	Sběrný dvůr – provozovatel: .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o. Výkupny odpadů: Vladimír Podivínský - 1000 t stacionární, mobilní 1000 t Sběrna papíru – MAD papír a.s. - sběrna je schopna vykoupit jakékoliv množství papíru a lepenky Michal Dračka – Kovový odpad Krazzer s.r.o. - Papír, plast, oleje, železo a barevné kovy Skládky odpadů: Nasobůrky, Litovel - nezrekultivovaná uzavřená skládka	Vybudování kompostáren nebo pořízení zařízení na zpracování biologicky rozložitelných odpadů. Rozšíření míst na tříděný odpad v obci. Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, ...). Pořízení kompostérů na biologicky rozložitelný odpad pro obyvatele obce.
Luká	-	Vybudování zázemí na sběr nebezpečného odpadu (přístřešky, garáže, ...).
Měrotín	-	-
Mladeč	-	-

Náklo	-	Kompostárna v obci Náklo. Vybudování zázemí na sběr nebezpečného odpadu. Vybudování (rozšíření) centrální výtopny na biomasu. Výměna kotlů na tuhá paliva za ekologicky čistější technologie-veřejné budovy. Revitalizace bývalé skládky Náklo. Revitalizace prostoru bývalé skládky. Sběrný dvůr.
Slavětín	-	-
Střeň	-	Rozšíření míst na tříděný odpad v obci. Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, ...) Výměna kotlů na tuhá paliva za ekologicky čistější technologie - veřejné budovy
Vilémov	-	-
Pňovice	Sběrná místa - 3 kontejnery - slouží pouze obyvatelům obce	-
ORP Olomouc		
Křelov - Břuchotín	<u>Zařízení pro nakládání s BRQ</u> - Ing. Filip Hlavinka - využívá bioplyn	Pořízení kompostérů na biologicky rozložitelný odpad pro obyvatele obce
Příkazy	-	Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, ...). Jiné záměry v oblasti nakládání z odpady-pyrolýza v rámci ORP.
Skrbeň	-	Rozšíření míst na tříděný odpad v obci.
Liboš	-	-
Štěpánov	<u>Sběrný dvůr</u> - provozovatel: REMIT s.r.o.	-
Horka n. Moravou	Ing. Jiří Žoch - autovraky 600 autovraků ročně	Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, ...). Zavedení separace a svozu bioodpadů.
ORP Šternberk		
Strukov	-	-

(Zdroj: vlastní šetření)

Závěrem lze říci a z projektových záměrů vyplývá, že je velmi pozitivní, že zástupci jednotlivých obcí cítí potřebu zabývat se problematikou OH a připouští i možnosti meziobecní spolupráce. Zástupci jednotlivých územních samospráv jsou si víceméně vědomi problémů, které se v oblasti OH vyskytují. Společný zájem by nejvíce z nich našel v problematice budoucího nakládání se SKO v důsledku nutnosti omezení skládkování, dále v oblasti realizace projektů zařízení k nakládání s odpady, které by vedlo k lepšímu materiálovému využití odpadů a v neposlední řadě je žádaná také spolupráce v oblasti problematiky biologicky rozložitelných odpadů.

2.1.2.5 Územní plánování a návaznosti na další strategie vyšších a nižších celků v území MAS

Při vypracovávání Integrované strategie rozvoje území MAS Moravská cesta 2014 - 2020 bylo nutné tuto strategii navázat na existující dokumenty obcí, které jsou členy MAS Moravská cesta. Mezi hlavní dokumenty patří Územní plány a Plány obnovy obcí. Územní plány jsou dostupné na různých internetových portálech nebo přímo na webových stránkách obcí. Územní plán je vždy doplněn příslušnými změnami, ke kterým v průběhu jeho platnosti došlo. Plán obnovy obce ve většině případů není dostupný na žádných internetových stránkách ani přímo na stránkách obce. Proto bylo nutné dané obce oslovit a požádat je o jejich zaslání. Problémem je platnost stávajících strategických plánů, plánů

rozvoje či plánů obnovy obcí. Nejčastěji jsou tyto dokumenty vypracovány do roku 2014 a na nových se teprve pracuje.

Tabulka 11 - Přehled hlavních dokumentů obcí s návazností na strategii

Obec	Plán obnovy obce	Územní plán
Bílá Lhota	ANO (rozvojový dokument 2011 - 2014) - do r. 2014 , jen body, které zatím z plánu nebyly realizovány	ANO - r. 2004, aktualizace r. 2011
Bouzov	ANO (<i>Strategický plán rozvoje obce Bouzov</i>) - do r. 2020	ANO - r. 2010
Dubčany	ANO (Rozvojový a strategický dokument obce Dubčany období 2012 -2016) - do r. 2016	ANO - r. 2003, aktualizace r. 2010
Haňovice	ANO (<i>Program obnovy venkova</i>) - Poslední aktualizace Plánu r. 2011	ANO - r. 2004, aktualizace r. 2011
Křelov - Břuchotín	ANO (Strategický plán rozvoje obce 2014 - 2018) - do r. 2018	ANO - r. 2006
Luká	ANO (<i>Plán obnovy obce Luká</i>) - do r. 2014	ANO - r. 2006, aktualizace r. 2014
Měrotín	ANO (<i>Program obnovy obce Měrotín pro roky 2011 - 2014</i>) - do r. 2014	ANO - r. 2005, aktualizace r. 2012
Náklo	ANO (<i>Plán rozvoje obce Náklo</i>) - do r. 2015	ANO - r. 2002, aktualizace r. 2013
Příkazy	ANO (<i>Koncepce rozvoje obce Příkazy</i>) do r. 2016 , aktualizace v r. 2014	ANO - r. 2002, aktualizace r. 2012
Skrbeň	ANO (<i>Plán rozvoje obce</i>)- do r. 2014	ANO - r. 2000, aktualizace r. 2010
Slavětín	ANO (<i>Plán rozvoje obce Slavětín</i>) - do r. 2020	ANO - r. 2007
Střeň	ANO (Program obnovy a rozvoje obce do roku 2015) - do r. 2015	ANO - r. 2002, aktualizace r. 2007
Červenka	ANO (Program obnovy venkova)- vytvořeno r. 2011	ANO - r. 2013
Horka nad Moravou	ANO (<i>Dohoda o povolební spolupráci v Zastupitelstvu obce Horka nad Moravou</i>), do r. 2014 (po volbách nový dokument)	ANO - r. 2001, aktualizace r. 2012
Cholina	ANO (Plán rozvoje obce Cholina)- do r. 2015	ANO - r. 2009, aktualizace r. 2013
Pňovice	NE	ANO - r. 2001, aktualizace r. 2013
Litovel	ANO (<i>Strategický plán rozvoje města Litovel</i>) - do r. 2014 , aktualizace r. 2007	ANO - r. 2012, aktualizace r. 2013
Strukov	NE	ANO - r. 1997, aktualizace r. 2011
Liboš	ANO (Program obnovy obce) - vytvořeno r. 1997	ANO - r. 1999, aktualizace r. 2009
Štěpánov	Ano - do r. 2013 (není aktualizovaný)	ANO - r. 1999, aktualizace r. 2012
Vilémov	ANO (<i>Program obnovy obce</i>) - do r. 2018	ANO - r. 2010
Mladeč	ANO (<i>Plán obnovy obce</i>) - do r. 2015	ANO - r. 2000, aktualizace r. 2012

(Zdroj: vlastní šetření)

Jiné strategické dokumenty na území MAS nebyly vypracovány. Jedinou výjimku tvoří město Litovel, které kromě Plánu obnovy obce a ÚP vlastní i dokument Program k odstraňování bariér ve městě Litovli a ke zvýšení bezpečnosti dopravy a jejího zpřístupňování osobám s omezenou schopností pohybu a orientace. Program je vypracován na období 2008 – 2014.

Územní plány - Informace o územních plánech byly čerpány především z Portálu územního plánování, který je spravován Olomouckým krajem. Je zde přítomen hlavní dokument a jeho další změny.

Tabulka 12 - Přehled o dostupnosti ÚP na území MAS Moravská cesta

Ústav územního plánování	http://www.uur.cz/ilas/ORP_PoctyZaznamuPortal.asp?KODORP=8590 http://www.uur.cz/ilas/ORP_PoctyZaznamuPortal.asp?KODORP=11050
Portál územního plánování – Olomoucký kraj	http://uap.kr-olomoucky.cz/dmvs-gateway/uzemni-plany?nodeId=Main%3AUzemniPlany1229182477&conversationContext=1

(Zdroj: vlastní zpracování)

Hlavní dokumenty Olomouckého kraje - Na stránkách Olomouckého kraje bylo možné stáhnout na jednotlivých odborech různé koncepce či programy rozvoje, které se věnují konkrétním oblastem. Problémem byla opět jejich aktuálnost.

Tabulka 13 - Přehled hlavních dokumentů Olomouckého kraje

Dokumenty Olomouckého kraje	Platnost
Program rozvoje OK	2012 - 2015
Program rozvoje cestovního ruchu OK	2014 - 2020
Koncepce rozvoje cyklistické dopravy na území OK	2003
Územní studie rozvoje cyklistické dopravy OK	2009
Koncepce rozvoje kultury a památkové péče OK	2014 - 2016
Zásady územního rozvoje OK	aktualizace r. 2014
Územně analytické podklady pro území OK	2014
Program rozvoje územního obvodu OK - včetně akčního plánu	aktualizace r. 2011
Koncepce zemědělské politiky a rozvoje venkova OK	2010 - 2012
Regionální inovační strategie OK	-
Plán odpadového hospodářství OK	-
Plán rozvoje vodovodů a kanalizací na území OK	-
Koncepce ochrany přírody a krajiny na území OK	-
Koncepce environmentální osvěty, výchovy a vzdělávání OK	2014 - 2018

(Zdroj: <http://www.kr-olomoucky.cz/8-1-seznam-hlavnich-dokumentu-olomouckeho-kraje-cl-312.html>, vlastní zpracování)

Souhrnný přehled hlavních strategických dokumentů nalezneme na Portálu pro strategické řízení na adrese: <http://databaze-strategie.cz/cz/olk/strategie>

Jiné strategické plány - Mezi další strategické plány, které jsou vypracovány pro území MAS, můžeme najít u přítomných mikroregionů nebo na Správě CHKO Litovelské Pomoraví.

Tabulka 14 - Přehled jiných strategických dokumentů na území MAS Moravská cesta

Území	Dostupnost
Mikroregion Litovelsko	http://www.litovel.eu/cs/mesto/mikroregion/
Mikroregion Uničovsko	http://unicovsko.cz/mikroregion/documents.php?id=25
Mikroregion Olomoucko	http://www.olomouc.eu/podnikatel/uzemni-plan-strategicky-plan/strategicky-plan-rozvoje-mesta
CHKO Litovelské Pomoraví	http://litovelskepomoravi.ochranaprirody.cz/cinnost-spravy-chko/plany-pece/

(Zdroj: vlastní zpracování)

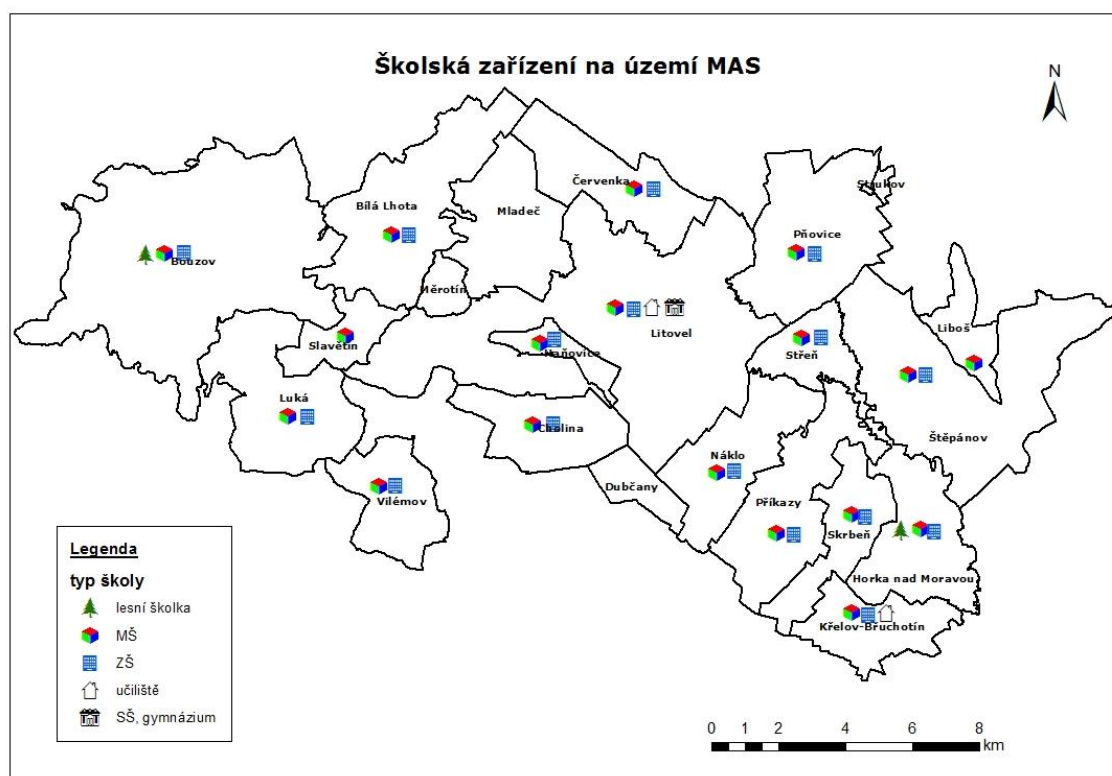
Závěr:

Obce na území MAS mají zpracovány územně analytické podklady pro tři správní obvody ORP – Litovel, Olomouc a Šternberk.

Všechny obce MAS Moravská cesta mají zpracovaný územní plán, pouze 5 obcí územní plán dosud neaktualizovalo. Plán obnovy obce má zpracováno 20 obcí, pouze obce Pňovice a Strukov tímto dokumentem nedisponují. Město Litovel má navíc zpracován Program k odstraňování bariér ve městě Litovli a ke zvýšení bezpečnosti dopravy a jejího zpřístupňování osobám s omezenou schopností pohybu a orientace.

Strategie respektuje aktuálně platné územně plánovací dokumentace a plány obnovy zapojených obcí. Tato skutečnost je potvrzena schválením strategie všemi zastupitelstvy jednotlivých obcí v regionu.

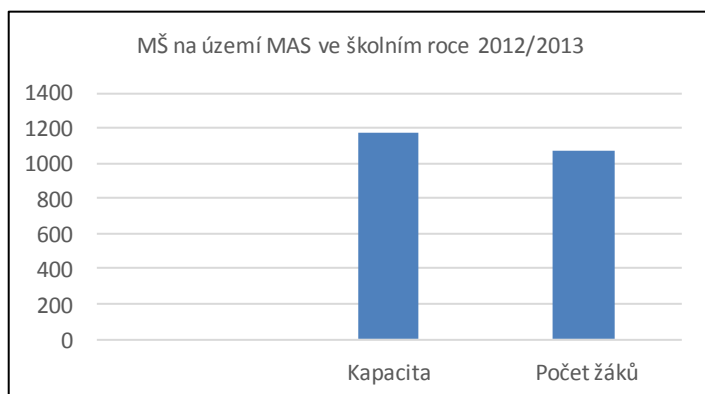
2.1.2.6 Vzdělávání, školství

Obrázek 15 - Přehled školských zařízení na území MAS

(Zdroj: vlastní zpracování)

Na území MAS Moravská cesta se nachází 18 ZŠ a 20 ZŠ, z toho 11 škol je sloučených. Střední školy se nacházejí pouze v Litovli – Gymnázium Jana Opletala a Střední odborná škola Litovel a v Křelově – odborné učiliště Střední zemědělské školy Olomouc. Dále se na území MAS nachází 2 lesní mateřské školy – na Bouzově a v Horce nad Moravou. Na území MAS dále působí vzdělávací a poradenská firma EDUKOL vzdělávací a poradenské sdružení s.r.o.

Graf 9 - Kapacita škol ve školním roce 2012 – 2013

(Zdroj: MěÚ Litovel, vlastní zpracování)

Naplněnost mateřských škol kopíruje demografický vývoj celé ČR. Kapacita MŠ je téměř naplněna, díky silným ročníkům z let 2007 – 2010. Více než 10 volných míst nabízí pouze MŠ v Litovli, Cholině a Nákle.

Graf 10 - Vývoj počtu dětí 0 -14 let na území MAS

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

V letech 2008 – 2013 dochází k postupnému nárůstu počtu dětí ve věku 0 – 14 let. Jejich celkový počet se za sledované období zvýšil cca o 400. Předpokládá se tak potřeba navýšit kapacitu ZŠ a MŠ na daném území.

Graf 11 - Kapacita a počet žáků ve školním roce 2012 -2013

(Zdroj: MěÚ Litovel, vlastní zpracování)

U ZŠ se také projevuje demografický vývoj. Očekává se vyšší nárůst žáků od nadcházejícího školního roku, kdy nastupují silné ročníky. Nejvíce volné kapacity nabízí ZŠ ve Štěpánově (téměř 300), dále nad 100 volných míst mají školy v Litovli, Pňovicích, Nákle, Bouzově a Bílé Lhotě.

Definice problémů v oblasti školství:

Na jednání pracovní skupiny školství a dále na veřejných projednáních byly identifikovány tyto hlavní problémy:

- Špatný technický stav některých budov ZŠ a MŠ – vysoké výdaje na vytápění
- Malá spolupráce rodičů
- Na území MAS Moravská cesta se nenachází žádné jesle
- V některých obcích špatná spolupráce obce a školy
- Problémy s integrací žáků
- Financování nadstavbových aktivit po ukončení realizace projektu
- Chybí společné setkávání ředitelů na území MAS Moravská cesta nebo ORP Litovel

Obrázek 16- Pracovní skupina Školství 16. 6. 2014

Potřeby a rozvojový potenciál:

V dotazníkovém šetření, na veřejných projednáních i pracovních skupinách se objevily nejčastěji následující potřeby a záměry přispívající k rozvoji školství:

- Nákup vybavení pro vzdělávací činnost, kurzy, semináře, přednášky
- Potřeba zázemí (altán, pracovna) pro environmentální výchovu
- Zřízení Motorik centra se objevilo u obce Střeň.
- Vzdělávání obyvatel v onkologické problematice
- Opravy školních hřišť
- Vybudování a opravy tělocvičen
- Oprava odborných pracoven
- Výměna zastaralých skříněk a regálů ve třídách a šatnách
- Zateplení budov základních a mateřských škol
- Výměna oken a dveří základních a mateřských škol
- Rekonstrukce základních a mateřských škol
- Rozšíření kapacity škol, nové sociální zařízení
- Výměna zdrojů tepla v základních a mateřských školách

2.1.2.7 Životní prostředí

Území MAS Moravská cesta je bohaté na přírodní památky, kromě národního parku se zde nachází všechny definované typy chráněných území. Podrobně viz příloha č. 2.

CHKO Litovelské Pomoraví

Chráněná krajinná oblast se rozkládá na ploše 96 km². Zaujímá úzký 3-8 km široký pruh lužních lesů a luk. Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví zaujímá převážně rovinaté údolí nivy řeky Moravy od Mohelnice přes Třesínský práh až k Olomouci. Ve středu CHKO leží starobylé královské město Litovel, které propůjčilo chráněné oblasti své jméno. Litovelské Pomoraví se sice svojí rozlohou řadí mezi menší chráněné krajinné oblasti, avšak zachovalostí krajiny a přírodními hodnotami

přesahuje svým významem hranice České republiky. Údolí velkých řek byla od dávných dob vždy vystavena silnému lidskému tlaku, a to zejména z důvodů zemědělského využití, a proto je dnes již krajina neregulované přírodní řeky s lužními lesy a mokřady ve středoevropském měřítku jedinečná.

Nadregionální význam Litovelského Pomoraví podtrhuje i fakt, že CHKO byla v roce 1993 zařazena do Seznamu mezinárodně významných mokřadů území v rámci mezinárodní Ramsarské konvence. Tato skutečnost zavazuje vládu České republiky ke zvýšené ochraně tohoto území a k nutnosti zajištění jeho moudrého využívání na principech trvale udržitelného rozvoje.

Území CHKO Litovelské Pomoraví geomorfologicky patří do Hornomoravského úvalu a jižní částí do Mohelnické brázdy. Jde tedy o styčnou oblast dvou geomorfologických provincií, a to České vysočiny a Západních Karpat.

Rozmanitost živé přírody Litovelského Pomoraví je dána pestrá mozaikou různých přírodních živočichů a rostlin na poměrně malé ploše. Nejvýznamnější jsou především lužní lesy. Vzhledem k tomu, že řeka není v lužních lesích spoutána umělou regulací, má velmi členité břehy a dno. Spolu s bohatými společenstvy nižších rostlin a bezobratlých živočichů, tak řeka získává vysokou přirozenou samočistící schopnost. Ta je velmi důležitá např. při sezonních otravách řeky. Řeka je proto silně zarybněna. CHKO ve spolupráci toků a Českým rybářským svazem postupně realizuje opatření, která mimo jiné mají za cíl pro přirozenou reprodukci ryb a také napojení slepých ramen na vlastní tok. Řeka Morava vytváří na svých březích mimořádně vhodné podmínky pro hnízdění řady ohrožených druhů ptáků.

Rekreační a turistické využívání je možné za předpokladu, pokud tím nedochází k poškozování přírodní hodnoty oblasti. Rozvoj turistiky a aktivní rekreace při dodržování stanovených limitů, umožňuje veřejnosti poznávání této krajiny.

Takřka celé území je vhodné pro cykloturistiku. Síť lesních zpevněných cest v rovinatém terénu umožňuje pohodlný průjezd nejkrásnějšími částmi CHKO. Poznávání přírody je umožněno i systémem informačních panelů a tabulí. Pro cykloturisty je nejvhodnější stezka z Horky nad Moravou přes lužní lesy do Litovle.

Na dodržování zásad ochrany přírody ze strany návštěvníků CHKO dohlíží členové Stráže přírody CHKO, lesní a rybářská stráž.

Nejcennější částí přírody v chráněné krajinné oblasti jsou přísně chráněny jako maloplošné přírodní rezervace a přírodní památky. V CHKO Litovelské Pomoraví jsou 2 maloplošná chráněná území v kategorii národní přírodní rezervace, 1 území v kategorii národní přírodní památka, 12 maloplošných území v kategorii přírodní rezervace a 10 přírodních památek. Celkem to je 25 maloplošných chráněných území, zaujímajících celkem plochu 1 100, 71 ha, což je 11% rozlohy CHKO. Maloplošné rezervace tvoří tzv. první zónu chráněné krajinné oblasti.

Definice problémů v oblasti životního prostředí:

Ochrana ovzduší

V oblasti ochrany ovzduší je možno dosáhnout zlepšení současného stavu výměnou kotlů na pevná paliva (v obcích Luká, Střeň a Dubčany).

Ochrana vod (čistota pitné vody, čistota pozemních vod, čištění vody)

V rámci obcí na území MAS Moravská cesta již v řadě obcí došlo k obnově infrastruktury na čištění odpadních vod, přesto jsou obce, které stále hledají finanční prostředky na vybudování této potřebné infrastruktury.

Ochrana půdy (protierozní opatření, zadržování vody v krajině, zeleň v krajině a sídlech)

Na území MAS Moravská cesta byly od roku 1990 realizovány z různých dotačních programů mnohé projekty na podporu zadržování vody v krajině, protierozní opatření, budování a obnova biocenter a biokoridorů, obnovy zeleně v obcích. Po roce 1997 je postupně budován systém protipovodňových opatření a to jak technických tak přírodně blízkých.

Potřeby a rozvojový potenciál:

1. Velkoplošná chráněná území

CHKO Litovelské Pomoraví

Navrhovaná opatření:

- Usilovat o ochranu a obnovu přirozené morfologie vodních toků a stavu vodních a na vodu vázaných ekosystémů.
- Podporovat retenční schopnosti krajiny.
- Usilovat o trvale udržitelné a vyvážené užívání vodních zdrojů, které vyloučí zhoršení
- přírodního stavu vodních a na vodu vázaných ekosystémů.
- Předcházet realizaci staveb s prokazatelně negativním dopadem na vodní režim CHKO
- LP (např. kanál Dunaj – Odra – Labe, vodní nádrž Mohelnice) a na jakost vod na území
- CHKO LP.
- Zpracovat podklady pro návrh nařízení vlády, kterým se nová vyhlásí CHKO Litovelské
- Pomoraví (včetně možnosti rozšíření CHKO na celé území EVL Litovelské Pomoraví).
- Zpracovat podklady pro návrh vyhlášky, kterou se nově stanoví zóny odstupňované
- ochrany CHKO.
- Dokončit vymezování MZCHÚ tak, aby jejich územní rozsah odpovídal současnému
- stavu poznání přírodního prostředí CHKO, aby jejich zřizovací předpisy obsahově i
- formálně odpovídaly současnému právnímu stavu na úseku ochrany přírody, a aby jejich hranice byly určeny souřadnicemi lomových bodů.
- Usilovat o zapracování podmínek ochrany krajinného rázu CHKO do územních plánovacích dokumentací a důsledně je uplatňovat v praxi.
- Podporovat zvyšování podílu přirozené obnovy dřevin přirozené druhové skladby v lesích
- CHKO a zachování přirozené biologické rozmanitosti lesů v celé její šíři.
- Usilovat o dosažení rovnováhy mezi stavy zvěře a přirozenou obnovou dřevin přirozené druhové skladby v lesích.

- Usilovat o realizaci dosud nefunkčních prvků ÚSES, zvláště pak o realizaci funkčního biokoridoru podél toku Čerlinky mezi NRBC Litovelské Pomoraví-luh a NRBC Litovelské
- Pomoraví-sever.
- Usilovat o zprovoznění návštěvnického centra Správy CHKO.
- Zajišťovat příznivý stav populací zvláště chráněných a vzácných druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, zejména druhů, které jsou předměty ochrany EVL a PO a druhů uvedených v aktuálních červených seznamech v kategoriích druhů kriticky ohrožených a ohrožených

2. Maloplošná chráněná území

Národní přírodní rezervace (NPR)

- Ramena řeky Moravy
 - Likvidace invazních neofytů - bolševník velkolepý, křídlatky, javorů jasanolistých
 - Úklid naplaveného komunálního odpadu
 - Regulace vodáckého využití ř. Moravy - informační tabule, značení vodní cesty
 - Prohloubení vybraných úseků ramene – s cílem vytvoření tůň pro obojživelníky
 - Vybudování rybí cesty – formou přírodě blízkého levobřežního obtoku jezu
- Vrapač
 - Likvidace invazních neofytů - bolševník velkolepý, křídlatky, javorů jasanolistých
 - Úklid naplaveného komunálního odpadu
- Špraněk
 - V lesních porostech provádět výchovné zásahy pro zlepšení cílové skladby dřevin a výchovu porostů.
 - Na nelesních biotopech blokovat sukcesi k zachování zejména pěchavových trávníků a dále vlhkých luk v nivě Špraňku v ochranném pásmu NPR odstraňováním náletových dřevin a sečením luk. Dále podporovat údržbu a obnovu sadů a to zejména výsadbou vysokokmenných forem a starých krajových odrůd.

Přírodní rezervace (PR)

- Hejtmanka
 - Obnova lesních porostů přirozenou dřevinnou skladbou
 - Podpora populace jabloně lesní
 - Likvidace invazních neofytů - bolševník velkolepý, javorů jasanolistých
 - Úklid naplaveného komunálního odpadu
- Kenický
 - Úklid naplaveného komunálního odpadu
 - Podpora populace jabloně lesní
- Litovelské luhy
 - Obnova lesních porostů přirozenou dřevinnou skladbou
 - Úklid naplaveného komunálního odpadu
 - Likvidace invazních neofytů - bolševník velkolepý, javorů jasanolistých
 - Podpora populace jabloně lesní
- Panenský les
 - Úklid černých skládek odpadu
 - Likvidace invazních neofytů - bolševník velkolepý, javorů jasanolistých
 - Podpora populace jabloně lesní
- Plané loučky

- Sečení travních porostů v PR a OP
- Odstranění nárostu vrb popelavých
- Likvidace invazních druhů
- Podpora populací ohrožených druhů
- Údržba informačních tabulí a značení PR

Národní přírodní památka (NPP)

- Park v Bílé Lhotě
- Třesín
 - Obnova lesních porostů přirozenou dřevinou skladbou
 - Podpora jeřábu břeku
 - Přehlášení NPP dle návrhu v plánu péče

Přírodní památka (PP)

- Bílá Lhota
 - Ochrana kolonie netopýrů
- Častava
 - Sečení travních porostů
 - Odstranění nárostu vrb popelavých
 - Likvidace invazních druhů – topinambur hlíznatý, křídlatka a javor jasanolistý
 - Podpora populací ohrožených druhů
 - Likvidace černých skládek odpadu
- Dalibor
 - Sečení travních porostů
 - Podpora populací ohrožených druhů
- Geologické varhany

Údržba stěny lomu bez náletu dřevin

Likvidace černých skládek odpadu

Likvidace invazních druhů rostlin - křídlatka
- Hvězda
 - Sečení travních porostů
 - Podpora populací ohrožených druhů
 - Likvidace černých skládek odpadu
- Kurfürstovo rameno
 - Likvidace invazních druhů rostlin – křídlatka, javor jasanolistý
 - Likvidace černých skládek odpadu
- Malá Voda
 - Údržba břehových porostů zejména zdravotním řezem a potlačením výskytu nepůvodních druhů dřevin (javor jasanolistý, hybridní topoly) a dosadbou rozvolněných míst
 - Zalesnění stávající orné půdy k vytvoření nového luhu tvořeného stanovištně původními druhy dřevin
 - Likvidace invazních neofytů
 - Likvidace černých skládek
 - Zlepšení migrační propustnosti pro ryby na jezích
- Pod Těmlem
 - Sečení travních porostů
 - Podpora populací ohrožených druhů
 - Likvidace černých skládek odpadu
 - Obnova lesních porostů přirozenou dřevinou skladbou
 - Podpora jeřábu břeku

- Třesín
 - Obnova lesních porostů přirozenou dřevinnou skladbou
 - Podpora jeřábu břeku
- U přejezdu
 - Realizace výchovných a obnovních lesnických zásahů dle plánu péče
- U Senné cesty
 - Podpora ohrožených druhů rostlin – hvozdík pyšný, mečík střecholistý, kosatec sibiřský, zvonečník hlavatý
- V Boukalovém
 - Ponechat bez lesnických opatření
 - Podpora ohrožených druhů organismů
- Za mlýnem
 - Sečení travních porostů
 - Podpora populací ohrožených druhů
 - Likvidace černých skládek odpadu
 - Likvidace invazních druhů rostlin – bolševník velkolepý, javor jasanolistý

Péče o krajinu

Návrhy opatření v rámci péče o přírodu a krajinu:

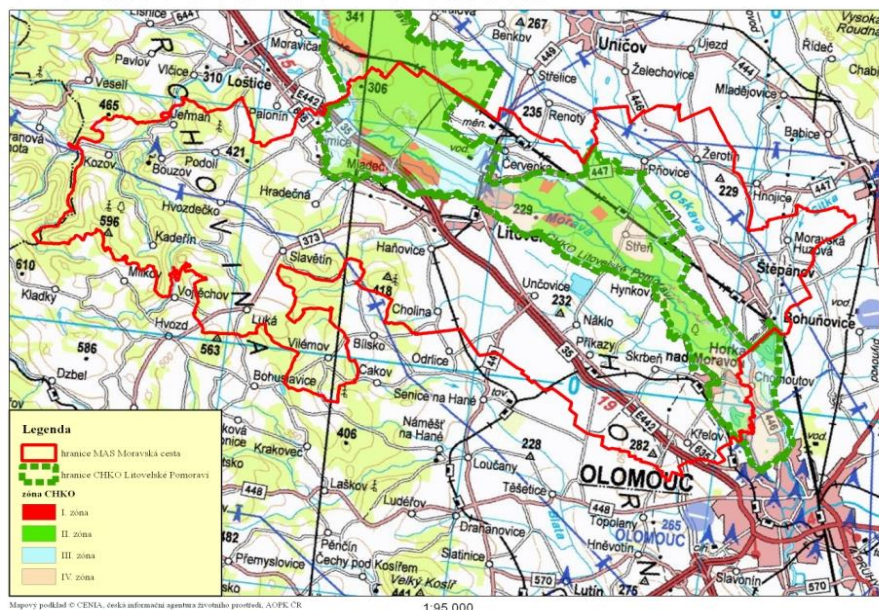
- Budovat Územní systém ekologické stability propojováním stávajících nadregionálních, regionálních a lokálních biocenter a jejich doplňování o nová biocentra dle vymezení v územních plánech obcí a Územních zásadách rozvoje Olomouckého kraje.
- Spolupracovat s vlastníky pozemků na likvidaci nepůvodních invazních druhů rostlin a živočichů. Z rostlin jsou nejrizikovější druhy bolševník velkolepý, křídlatky, javor jasanolistý, topinambur hlíznatý, zlatobýl kanadský a zlatobýl obrovský.
- Podpora obnovy biotopů pro zvláště chráněné, ohrožené a regionálně významné druhy organismů a realizace opatření na zvýšení početnosti jejich populací.
- Realizace výsadeb a údržba starých ovocných alejí se zaměřením na staré vysokokmenné odrůdy ovocných dřevin.

Péče o sídla

- Realizovat opatření na zlepšení stavu veřejných prostranství v obcích

Obrázek 17 - CHKO Litovelské Pomoraví na území MAS

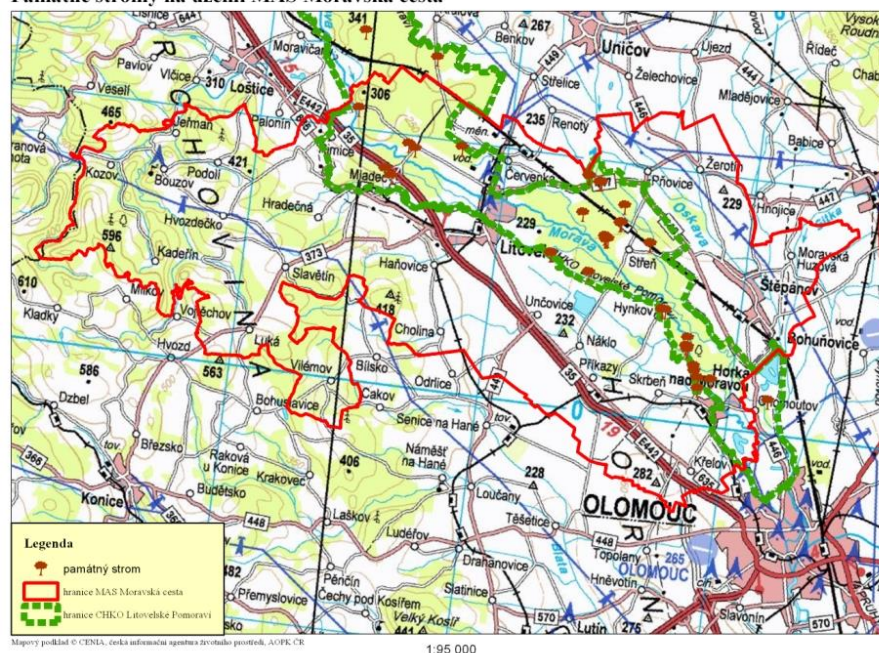
CHKO Litovelské Pomoraví na území MAS Moravská cesta

(Zdroj: vlastní zpracování)

Obrázek 18 - Památné stromy na území MAS

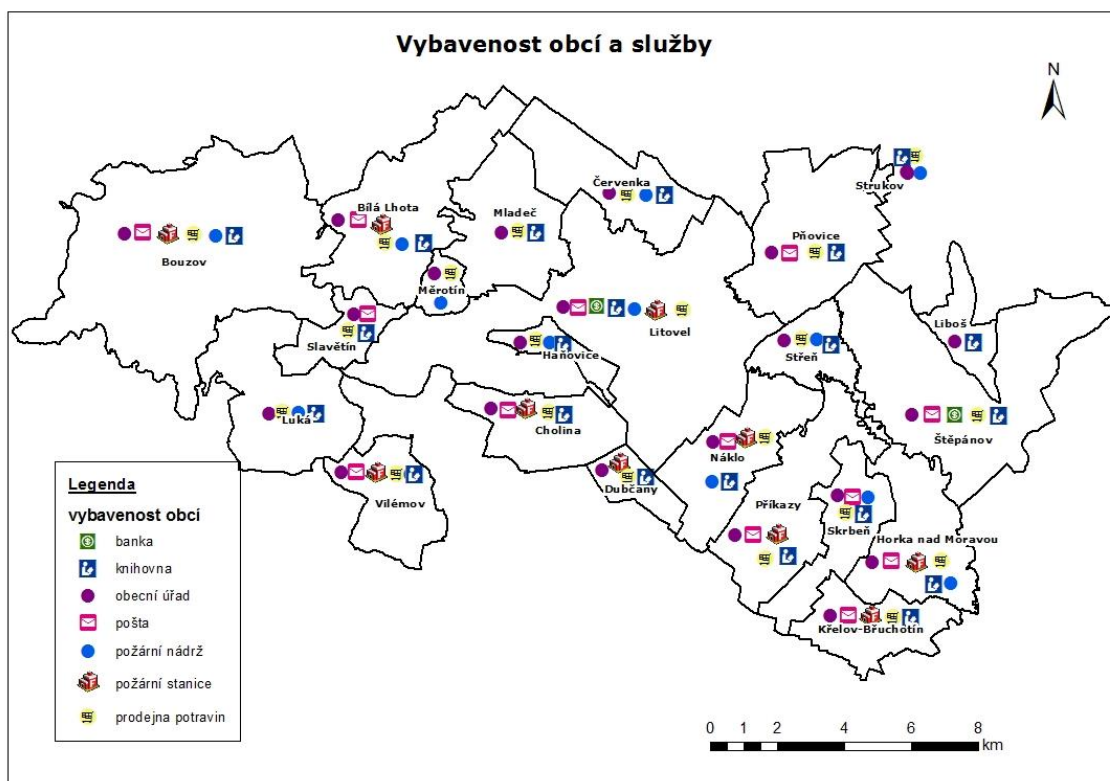
Památné stromy na území MAS Moravská cesta

(Zdroj: vlastní zpracování)

2.1.2.8 Vybavenost obcí a služby

Obrázek 19 - Vybavenost obcí a služby

(Zdroj: vlastní zpracování)

Analýza vybavenosti obcí a služeb byla provedena vlastním šetřením, nebyla používána statistická data. Data byla získávána od starostů jednotlivých obcí, formou řízených rozhovorů a dotazníkového šetření.

Ve všech obcích je obecní úřad ve vlastnictví obce, ve všech obcích je knihovna i prodejna potravin. Banka je pouze v Litovli a Štěpánově. Požární stanice se nachází v deseti obcích, požární nádrž ve dvanácti obcích.

Brownfields

Dle databáze brownfields spravované Krajským úřadem Olomouckého kraje se na území MAS Moravská cesta nachází 6 ploch vhodných k rozvoji. Údaje byly získány v období září až prosinec 2011 v rámci Vyhledávací studie lokalit brownfields v Olomouckém kraji, v níž byly zmapovány všechny lokality typu brownfields na území kraje s rozlohou nad 0,5 ha. Další údaje byly získány z Národní databáze brownfieldů.

Tabulka 15 - Přehled brownfields v obcích

Název a informace objektu	Obec	Fotodokumentace
---------------------------	------	-----------------

Základní škola prof. V. Vejvodského Poloha lokality: střed obce Rozloha (ha): 0,0811 Původní využití: občanská vybavenost Ekologická zátěž: ne	Litovel	
Radiotelegrafní středisko v Litovli Poloha lokality: okraj obce Rozloha (ha): 0,1572 Původní využití: občanská vybavenost Ekologická zátěž: ne	Litovel	
Kapl Poloha lokality: okraj obce Rozloha (ha): 2,2657 Původní využití: lehký průmysl, sklady Ekologická zátěž: ne	Litovel	
Vysílače Poloha lokality: okraj obce Rozloha (ha): 9,3604 Původní využití: logistika Ekologická zátěž: ne	Litovel	

Zemědělský areál Poloha lokality: uvnitř obce Rozloha (ha): 1,0723 Původní využití: zemědělství Ekologická zátěž: ne	Haňovice	
U bramborárny Poloha lokality: okraj obce Rozloha (ha): 2,2 Původní využití: zemědělství Ekologická zátěž: ne	Červenka	

(Zdroj: Vyhledávací studie lokalit brownfields v Olomouckém kraji, vlastní zpracování)

Další plochy a objekty vhodné k rozvoji byly zmíněny na veřejných projednáních. Jedná se zejména o prostranství v obci Skrbeň, kde se nachází volná parcela, která by díky zpracování projektu za účasti veřejnosti mohla sloužit jako prostor určený občanům i návštěvníkům obce.

Definice problémů v oblasti občanské vybavenosti a služeb:

Občanská vybavenost a služby patřily k nejčastěji diskutovaným oblastem na veřejných projednáních, jelikož se k nim mohla vyjádřit i široká veřejnost. V každé obci bylo zmíněno hned několik problémů, nejčastěji se objevovaly tyto:

- Nedostatek finančních prostředků na financování potřeb v obcích
- Chybějící základní infrastruktura
- Povodňové území
- Dostupnost služeb v malých obcích
- Omezení rozvoje na území CHKO
- Špatná kvalita komunikací nižších tříd
- Nerealizovaná přírodě blízká protipovodňová opatření

Potřeby a rozvojový potenciál:

Stejně jako problémy, tak i potřeby v oblasti občanské vybavenosti byly hojně zmiňovány na veřejných projednáních i následně se objevovaly v projektových námětech. Obce jsou si vědomi toho, že spokojenost občanů úzce souvisí s vybaveností obcí a dostupností základních služeb.

Záměry týkající se kulturních domů (výstavba, rekonstrukce, vybavení) se vyskytují u deseti obcí (Litovel, Bouzov, Červenka, Dubčany, Haňovice, Horka nad Moravou, Cholina, Luká, Vilémov, Strukov).

Opravy obecních budov vnímají jako potřebu ve čtyřech obcích (Dubčany, Střeň, Strukov, Náklo). Oprava veřejných budov (zateplení, výměna oken a dveří) a prostranství se objevuje u čtrnácti (Dubčany, Křelov, Cholína, Střeň, Horka nad Moravou, Haňovice, Měrotín, Bílá Lhota, Červenka, Luká, Křelov – Břuchotín, Náklo, Mladeč, Strukov).

Absence laviček (především pro seniory) či odpadkových košů se vyskytlo u dvou obcí (Horka nad Moravou a Náklo). Pořízení jímacích nádrží na dešťovou vodu se vyžaduje u dvou obcí (Cholína, Náklo). Rekonstrukce centra obcí se vyskytuje u šesti obcí (Liboš, Bouzov, Horka nad Moravou, Náklo, Příkazy, Bílá Lhota).

Revitalizace nebo rekonstrukce veřejných prostranství se vyskytla u dvou obcí (Horka nad Moravou, Mladeč). Tyto projekty mohou zatraktivnit obce a přilákat více návštěvníků. Posledním projektovým záměrem, který může přispět k rozvoji území, patří i revitalizace rybníků k rekreačnímu a odpočinkovému využití v obci Liboš.

Občanská vybavenost, doprava

V oblasti dopravy i občanské vybavenosti bylo při veřejných projednáních zařazeno mnoho projektových záměrů. Největší počet byl dosažen u záměrů týkajících se výstavby cyklostezek a propojení jednotlivých obcí. Dále sem patří opravy kulturních domů či jejich vybavení, oprava či zřízení muzeí, společenské akce i sportovní a volnočasové areály.

Záměry týkající se kulturních domů (výstavba, rekonstrukce, vybavení) se vyskytlo u deseti obcí (Litovel, Bouzov, Červenka, Dubčany, Haňovice, Horka nad Moravou, Cholína, Luká, Vilémov, Strukov).

Dále bylo upozorněno na absenci společenských akcí v pěti obcích (Litovel, Červenka, Luká, Vilémov, Křelov).

Nutnost opravy místních komunikací či chodníků byla nejpočetnější, a proto se počet obcí rovná třinácti (Bouzov, Dubčany, Haňovice, Horka nad Moravou, Cholína, Liboš, Měrotín, Mladeč, Skrbeň, Střeň, Vilémov, Strukov, Náklo).

Rekonstrukce budov (Sokolovny, sportovní haly, fotbalové hřiště, posilovna, fit – centrum...) pro volnočasové aktivity požadují v šesti obcích (Bouzov, Červenka, Haňovice, Křelov, Luká, Náklo).

Opravy obecních budov jsou nutná ve čtyřech obcích (Dubčany, Střeň, Strukov, Náklo).

Oprava areálů či zbrojnic pro SDH se objevilo u pěti obcí (Haňovice, Luká, Měrotín, Vilémov, Náklo).

Oprava či vytvoření hřišť (dětské, sportovní, školní...) se vyskytlo u šesti obcí (Haňovice, Horka nad Moravou, Cholína, Příkazy, Skrbeň, Střeň).

Opravy v MŠ a ZŠ (oprava budov, sociálního zázemí, jejich vybavení, parkování...) se požadují v šesti obcích (Křelov, Mladeč, Pňovice, Skrbeň, Střeň, Náklo).

Záměry týkající se připojení na vodu, kanalizaci, elektrické vedení se objevily v šesti obcích (Cholína, Křelov, Měrotín, Dubčany, Strukov, Náklo).

Absence laviček (především pro seniory) či odpadkových košů se vyskytlo u dvou obcí (Horka nad Moravou a Náklo).

2.1.2.9 Život v obcích

Spolkový život

Na území MAS Moravská cesta se téměř v každé obci nachází aktivní spolky, které mají zájem rozšiřovat své aktivity. Tento zájem dokládá nejen jejich aktivní účast na veřejných projednáních, ale i doložení jejich vlastních konkrétních projektových záměrů.

Lidský potenciál v daném území představuje dostatek lidí (spolků), které se mohou zapojit do rozvoje jejich obce. Na veřejných projednáních tvořili zástupci spolků nejpočetnější skupinu účastníků. Nejvíce zástupců neziskových organizací přišlo v obcích Křelov, Příkazy a Horka nad Moravou.

Tabulka 16 - Přehled spolků působících na území MAS

	Obec	SDH	TJ	Myslivecké sdružení	Rybáři	Senior klub	Ostatní
1	Bílá Lhota	x	x				
2	Bouzov	x	x		x		x
3	Červenka	x	x				x
4	Dubčany	x					
5	Haňovice	x	x	x	x		x
6	Horka nad Moravou	x	x		x	x	x
7	Cholina	x	x	x			x
8	Křelov - Bruchotín	x	x	x	x	x	x
9	Liboš	x					x
10	Litovel		x	x	x	x	x
11	Luká	x	x	x			x
12	Měrotín	x					
13	Mladeč	x	x	x			x
14	Náklo	x	x	x		x	x
15	Pňovice	x	x				x
16	Příkazy	x	x	x		x	x
17	Skrbeň	x	x	x		x	x
18	Slavětín	x					
20	Strukov						
19	Střeň	x	x			x	x
21	Štěpánov	x	x	x	x	x	x
22	Vilémov	x	x	x	x		

(Zdroj: vlastní zpracování)

Kromě obce Strukov působí v každé obci minimálně jeden aktivní spolek. Nejvíce jsou zastoupeny Sbory dobrovolných hasičů a TJ Sokol. V polovině obcí působí i myslivecká sdružení. Mezi spolky uvedené jako „ostatní“ patří zejména mateřská centra, chovatelé a další sportovní či folklorní spolky.

Další významnější spolky na území MAS Moravská cesta uvedené jako „ostatní“:

- **Sluňákov** – centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s. - nabízí pestrou nabídku programů zaměřených na ekologii, přírodovědné poznatky, ale také další otázky související s pobýváním lidí v krajině.
- **Haná Free Net, o.s.** - nezisková organizace provozující vysokorychlostní počítačovou bezdrátovou síť, prostřednictvím které se její členové mohou připojit k internetu. Síť je neveřejná, a za hlavní cíl má připojení lidí k vysokorychlostnímu, spolehlivému internetu za výhodnějších podmínek, než jim nabízí komerční firmy.

- **SAGITARIA** - Sdružení pro ochranu přírody střední Moravy - Zabývá se ochranou životního prostředí a působí na celém území ČR s primární koncentrací na region střední Moravy. Posláním Sagittarie je aktivně vystupovat při ochraně přírody a krajiny. Sagittaria si klade za cíl široce informovat odbornou i laickou veřejnost o problematice ochrany přírody a životního prostředí, o přírodních hodnotách a o činnostech, které tyto hodnoty ohrožují.
- **Národopisný soubor Pantla, Národopisný soubor Cholinka, Folklorní soubor HANAČKA** – taneční soubory na území MAS Moravská cesta, které napomáhají udržování tradic hanáckého folkloru

Kulturní život, sport a volný čas

Kulturní, sportovní a společenské aktivity jsou v regionu na dobré úrovni, avšak většinu kulturních aktivit a zázemí také nabízí nedaleké a velmi atraktivní krajské město Olomouc.

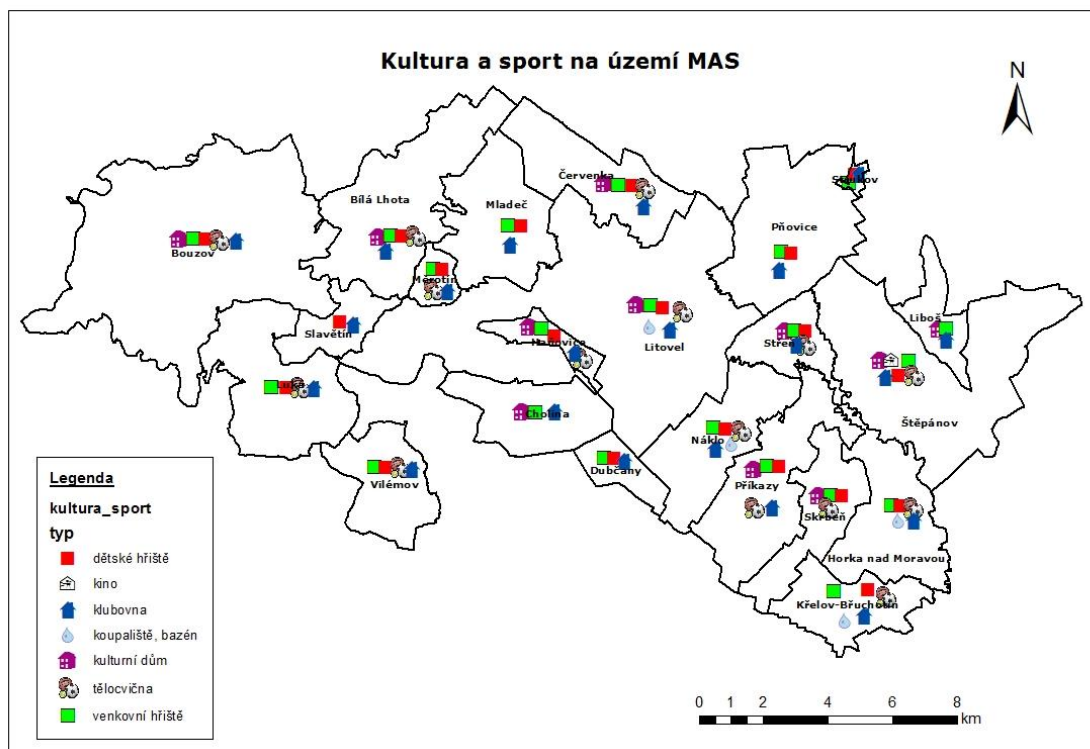
Mezi tradiční a nejčastěji pořádané kulturní akce v obcích patří plesy, pouti, trhy, hody, kácení máje, pálení čarodějnic a taneční zábavy. V některých obcích se udržují specifické místní tradice, jako např. vodění medvěda, duchaření, výstavy a jiné. Kulturní akce nejčastěji pořádají nebo podporují obecní úřady a především místní zájmové organizace, jako základní organizace Svazu dobrovolných hasičů, Mysliveckého sdružení, Svazu chovatelů, Svazu zahrádkářů a sportovních klubů. V každé obci fungují v průměru tři takové organizace. Problémy se stárnutím a úbytkem členské základny mají dlouhodobě zahrádkáři a včelaři.

MAS Moravská cesta má bohatý potenciál z hlediska folklorního. V regionu působí národopisné soubory – Hanačka z Litovle, Pantla z Nákla a Cholinka z Choliny, které mají bohatou tradici a významný kulturní potenciál. Mluví se zde typickým hanáckým nářečím.

Zázemí pro kulturně společenské vyžití jsou obzvláště v menších obcích nedostatečné. Nedostatečné jsou prostory pro setkávání spolků, podhodnocené je vybavení stávajících kluboven, které jsou zastoupeny ve všech obcích, ale lidé zapojení ve spolcích obtížně hledají zdroje pro rozvoj svých aktivit. Prostory pro volnočasové vyžití jsou ve špatném tepelně technickém stavu, což se projevuje zvýšenými provozními náklady.

Sport a tělovýchova jsou v různé míře zastoupeny v každé obci. Skoro v každé obci je fotbalové nebo dětské hřiště a jejich úroveň venkovskému charakteru prostředí. Budují se další a moderní dětská hřiště. V regionu se nachází v několika obcích přírodní koupaliště a městské koupaliště v Litovli. Kino je zastoupeno pouze v jedné obci – ve Štěpánově.

Obrázek 20 - Kultura a sport na území MAS

(Zdroj: vlastní zpracování)

Kulturní dům má polovina obcí MAS, koupaliště nebo bazén pouze 4 obce – Horka nad Moravou, Křelov, Litovel a Náklo. Klubovnu mají ve všech obcích kromě Skrbeně, Dětské hřiště není v Cholině a Liboši. Kino je pouze v obci Štěpánov.

Závěrem lze říci, že region má dobrý potenciál a zajímavé kulturní aktivity, které mohou nejen udržovat a prezentovat místní zvyky a tradice pro budoucí generace, ale také podpořit turistickou atraktivitu tohoto území. V regionu působí aktivní spolky a nadšení lidé, vzájemně spolupracující napříč všemi sektory.

Definice problémů v oblasti spolkového života v obcích:

Vzhledem k tomu, že na veřejných projednáních byli významně zastoupeni členové místních spolků, objevovala se řada problémů spojená s touto tematikou. Byly definovány následující nejvýznamnější problémy:

- Upadající zájem o kulturu
- Nezájem veřejnosti o veřejný život v obcích a zájmových organizacích
- Menší počítačová gramotnost venkovského obyvatelstva
- Odchod mladých z venkova
- Zanikají tradice Hané a hanáctiny
- Složitá administrace a vykazování u žádostí o dotaci

Potřeby a rozvojový potenciál:

V této oblasti se objevují projektové záměry, které jsou závislé na aktivitě spolků, podnikatelů či samotných obyvatel daných obcí. Žadatelé jsou v tomto případě jednotlivci nebo již zmíněné spolky a projektové záměry se tedy neopakují, jelikož se jedná o různé oblasti.

Objevují se zde různé záměry, které se zaměřují na společenské akce (adventní koncerty, dokumentační projekty, sportovní akce).

Příklady potřeb a záměrů:

Oprava zbrojnic či potřeba vybavení se objevuje u jedenácti obcí (Střeň, Bouzov, Haňovice, Bílá Lhota – Hrabí, Náklo, Bílá Lhota, Mladeč, Bílí Lhota – Pateřín, Skrbeň, Bílá Lhota – Řimice, Křelov).

Oprava kulturních domů (výměna oken, dveří, zateplení) se vyskytuje u sedmi obcí (Střeň, Litovel, Haňovice, Dubčany, Cholína, Bouzov, Bílá Lhota).

Oprava Sokoloven (vybavení, hřišť...) se objevuje u devíti obcí (Vilémov, Křelov, Střeň, Litovel – Unčovice, Cholína, Měrotín, Bílí Lhota – Řimice, Náklo).

Dovybavení, zřízení či oprava dětských hřišť se vyskytuje u osmi obcí (Střeň, Cholína, Liboš, Náklo, Bílá Lhota, Horka nad Moravou, Příkazy, Mladeč).

Záměry, které se věnují rekonstrukci či výstavbě sportovních, volnočasových areálů a hřišť, se objevily u čtyř obcí (Litovel, Liboš, Měrotín, Náklo).

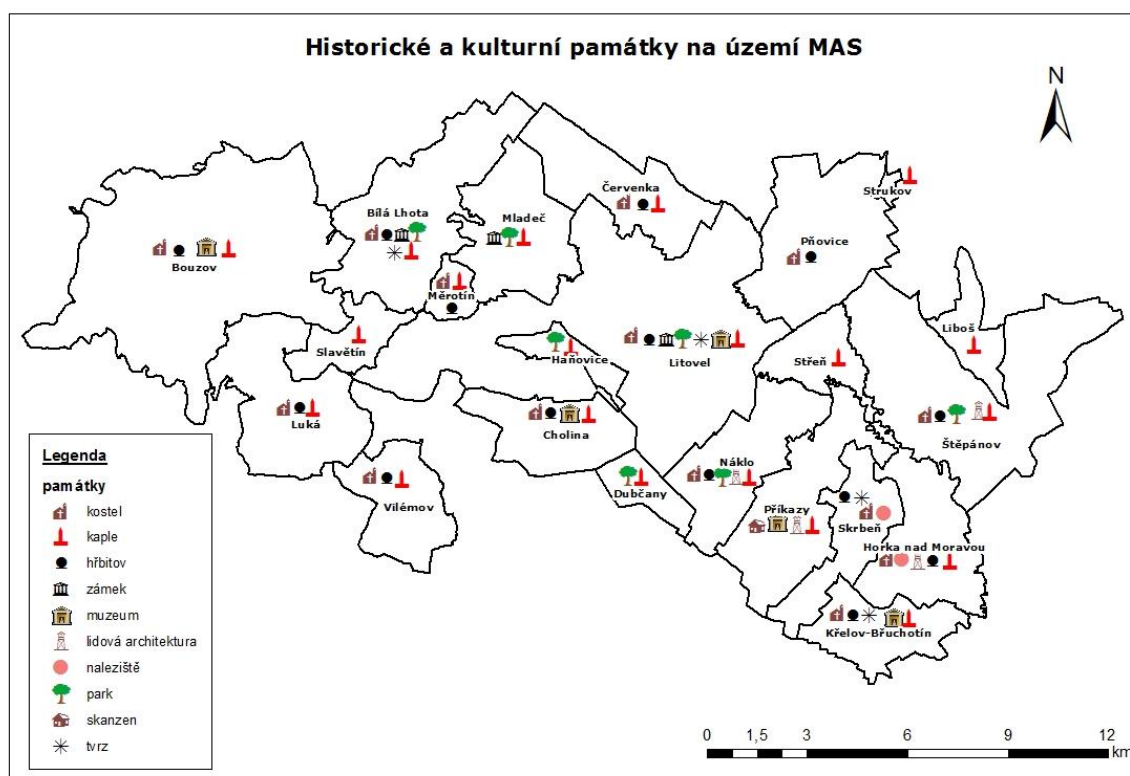
Oprava fotbalových hřišť (kiosek, zázemí...) se vyskytuje u dvou obcí (Dubčany, Haňovice).

Výstavba nebo oprava sportovních, víceúčelových hřišť se objevuje u osmi obcí (Skrbeň, Litovel, Liboš, Náklo, Křelov – Břuchotín, Střeň, Pňovice, Horka nad Moravou).

Oprava Městského klubu se objevuje u města Litovel, klubové místnosti u Skrbeně.

2.1.2.10 Cestovní ruch

Obrazek 21 - Přehled historických a kulturních památek na území MAS Moravská cesta

(Zdroj: vlastní zpracování)

Na území MAS Moravská cesta se nachází bezpočet atraktivit, které vytváří z území velmi žádanou lokalitu pro turistiku. Návštěvníci si mohou prohlédnout téměř v každé obci

kulturní památky místního významu a drobné sakrální stavby. Skutečnou perlou je královské město Litovel, které si vysloužilo díky svému osobitému kouzlu romantické pojmenování „Hanácké Benátky“. Z přírodních zajímavostí je bezpochyby nejvýznamnější CHKO Litovelské Pomoraví. Oblast je velmi oblíbenou a v rámci kraje velmi významnou cykloturistickou destinací. Podrobnější popis kulturních památek a turistických zajímavostí včetně fotografií je uveden v následujícím výčtu.

Na území MAS se nachází řada významných kulturních památek, zejména:

- Mladečské jeskyně
- Javoříčské jeskyně
- Památník obětí II. Světové války v Javoříčku (národní kulturní památka)
- Arboretum Bílá Lhota
- Vodní elektrárna Bílá Lhota – Nové Mlýny
- Církevní památky v Řimicích
- MPZ Litovel
- Hrad Bouzov (národní kulturní památka)
- Vápencová Pec Bouzov
- Zámek Nové zámky
- Tvrz Unčovice
- Církevní památky v Měrotíně
- Církevní památky ve Vilémově
- Církevní památky ve Střemeníčku
- Církevní památky v Chudobíně
- Zámek Chudobín
- Muzeum v Cholině
- Hanácký skanzen Příkazy
- CHKO Litovelské Pomoraví
- Naučné stezky

Mladečské jeskyně

Jsou mimořádně významnou paleontologickou a archeologickou lokalitou. Odpradávná známé jeskyně se nacházejí nedaleko Chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví. Puklinové chodby a dómy bohatě zdobené krápníky protkávají vápencový vrch Třesín.

V Mladečských jeskyních si připomenete historii lidstva, neboť zde útočiště hledal i člověk starší doby kamenné. Kromě lidských koster tu byly objeveny i nejrozličnější kamenné nástroje a ohniště. Mezi nejkrásnější partie patří Chrám přírody a Panenská jeskyně, která je známá již od pradávna.

Letos se již potřetí konalo Oživení prohlídek v jeskyních tentokrát pod názvem „Cesta do pravěku“ ve spolupráci s Ochotným divadélkem Tyjátr z Pacova. Na návštěvním okruhu bylo k vidění kromě krápníkové výzdoby velmi vydařené pravěké sídliště, návštěvníci tak mohly pozorovat umělce malující na skalní stěny, sochaře modelující z hlíny, šamanský pohřební rituál, boj s medvědem, první zemědělce i cromagnonskou milostnou scénu.

Naučná stezka Špraněk Národní přírodní rezervace Špraněk – Stezka je součástí turistické trasy spojující Mladečské a Javoříčské jeskyně. Stezka představuje především

zajímavosti krasu. Její jednotlivá zastavení jsou dostupná pouze pěšky po lesních pěšinách a strmých stezkách se zábradlím.

Naučná stezka Třesín – Okružní naučná stezka začíná na návsi v Mladči a provází turisty kolem krasového vrchu Třesín.

Javoříčské jeskyně

Jedny z nejkrásnějších jeskyní se nacházejí v Chráněném přírodním území Špraněk. Podzemní systém Javoříčských jeskyní vytváří komplikovaný komplex chodeb, domů a propastí. Byly vytvořeny ostrůvky devonských vápenců a na jejich vývoji se podílel potok Špraněk. Tyto třípatrové prostory dosud nevydaly všechna svá tajemství, jejichž část byla objevena po namáhavém průstupu až v roce 1938, pracné dobývání dalších prostor pokračovalo až v padesátých letech. V současné době je známo

přes 3,5 km chodeb, z nichž 788 metrů je zpřístupněno pro veřejnost. Jeskyně má překrásnou krápníkovou výzdobu, jejíž bohatost vyniká ve dvou mohutných prostorách – Suťovém dómu a dómu Gigantů. Obrazotvornost probudí výklad o tajuplném veřejnosti nepřístupném nižším patře protkaném složitým labyrintem chodeb a propastí. Ty místy upadají až do hloubky 60 metrů a dodnes nebyly zcela prozkoumány. V jeskyních můžete spatřit Pohádkovou jeskyni či Síň tisíců brček. Váš údiv vzbudí i heliktity, krápníky rostoucí proti zákonům gravitace. Kromě nejběžnějších typů krápníkové výzdoby, která místy dosahuje úctyhodných rozměrů je také dominantou přes 2 metry vysoká záclona.

Kolem jeskyní vede naučná stezka Špraněk, nabízející jedinečné přírodní úkazy.

Památník II. světové války v Javoříčku

Památník vyhlášený, národní kulturní památkou, připomíná nešťastné osudy obyvatel Javoříčka na konci druhé světové války, kdy byli všichni muži nad 15 let zabiti a vesnice vypálena a rozbořena. Mocným dojmem působící památník stojí na místě původní obce Javoříčko.

Památník byl zbudován jako pietní místo při příležitosti 10. výročí vypálení Javoříčka. Pietní místo je tvořeno obdélníkovou plošinou z hladkých kvádrů. Dominantní část památníku představuje sousoší Vítězství.

Součástí památníku je symbolický náhrobek, velká žulová deska. Je složena ze tří částí - v horní části kresba znázorňující javoříčskou tragédii, pod ní nápis a jména mužů zabitých v osadě Javoříčko.

Autory monumentálně koncipovaného památníku jsou sochař Jan Tříska a architekt Miroslav Putna. Památník byl původně nazván pomníkem Vítězství a v roce 1999 byl přejmenován na Památník obětí II. světové války v Javoříčku.

Osada Javoříčko bývá velmi často označována termínem moravské Lidice. Byla vypálena 5. května roku 1945 německými vojenskými oddíly, jejichž jádro tvořily jednotky SS se sídlem na hradě Bouzov. Ženy a děti byly donuceny osadu opustit a muži starší 15 let, pobývajících v danou chvíli v obci, byli popraveni nebo zabiti při pokusu o útek. Celkem tak přišlo o život 38 mužů, nejmladšímu bylo 15 let, nejstaršímu 76 let. Všechny domy osady byly vypáleny.

Bezprostřední příčina javoříčské tragédie nebyla doposud uspokojivě objasněna, je však pravděpodobné, že souvisela se styky obyvatel osady s příslušníky partyzánské skupiny oddílu Jermak.

Dnes žije v obnovené osadě kolem 50 obyvatel.

Arboretum Bílá Lhota

Arboretum Bílá Lhota je národní přírodní památkou. Rozkládá se ve stejnojmenné obci. Park v Bílé Lhotě byl založen v roce 1700 při renovaci zdejšího zámku. Nepodařilo se zjistit původní uspořádání a sortiment dřevin, lze však předpokládat, že tu byly vysazeny jen domácí dřeviny. Některé z těchto původních stromů rostou v parku doposud. Původně panství vlastnil Johann Albert von Ostheim. Jeho mladší dcera Anna Marie se provdala za Konradina Kreutzera, kapelníka vídeňské opery, který v Bílé Lhotě několikrát pobýval a zde také komponoval hudbu k opeře „Noc v Granadě“.

Od roku 1869 bylo panství majetkem rodu Riedlů. Původní zahrada, která vznikla okolo gotické tvrze již v polovině 15. století, byla upravena Quidem Riedlem v esteticky hodnotný park a zároveň cenou sbírku okrasných dřevin. Na ploše tří hektarů esteticky velmi působivého parku soustředil téměř 500 druhů a forem okrasných dřevin. Do dnešních dnů se z výsadeb Quido Riedla dochovalo asi 240 exemplářů. Od roku 1966, kdy Arboretum přešlo do správy Vlastivědného muzea v Olomouci, bylo vysazeno téměř 300 dalších. Od jara do podzimu zde můžete obdivovat kvetoucí stromy, keře, trvalky a vodní rostliny z nejrůznějších koutů světa.

Vodní elektrárna Bílá Lhota – Nové Mlýny

Vodní elektrárna Bílá Lhota – Nové Mlýny patří mezi unikátní technické památky. Na pravém břehu řeky Moravy, v oblasti nynějších Nových Mlýnů, byl postaven v 16. století vodní mlýn. Mlýn vzal za zub času a na jeho místě byla v letech 1922 – 1923 vybudována vodní elektrárna. Postavena byla podle projektu Bohuslava Fuchse ve funkcionalistickém stylu. Elektrárna se skládá

z haly, pevného jezu s propustí pro velké vody, náhonu se třemi stavidly a odpadního kanálu. Vodní elektrárna je stále funkční i s některým původním vybavením. V Nových Mlýnech se nachází i park, který jde od elektrárny vidět přes betonový plot, zdobený modrými kapkami, se schodištěm, místy na květiny, s jezírkem.

Církevní památky v Řimicích – Chrám sv. Ludmily

Pravoslavný chrám sv. Ludmily byl v Řimicích postaven v letech 1933 – 1934 v souvislosti s dočasným přesídlením ústřední české církve pravoslavné v čele s biskupem Gorazdem.

Chrám je jednoduchou stavbou ve tvaru hranolu, který je završen odstíněným jehlanem střechy a cibulovitou bání. Na vstupní straně se nachází předřazena nízká čtverhranná přístavba se zvonící a freskou sv. Cyrila a Metoděje. Freska byla vytvořena podle kresby Mikoláše Alše v roce 1972.

Město Litovel

Městská památková zóna Litovel

Městská památková zóna zahrnuje centrum města s historickými budovami včetně radnice.

Město Litovel má v současné době cca 10 tisíc obyvatel. Díky šesti ramenům řeky Moravy protékajícím městem si Litovel vysloužila pojmenování „Hanácké Benátky“. Pod městem protéká říční rameno Moravy, Nečíz. Litovel se vyznačuje množstvím památek, z nichž za zmínku stojí

**náměstí
Přemysla
Otakara**
s krásným

barokním **Morovým sloupem**, jež je ozdoben sedmi sochami patronů moru. Sloup je dílem Václava Rendra - autorem sousoší Nejsvětější Trojice v Olomouci. Na náměstí se nachází **radnice** se 72 metrů vysokou **radniční věží** stojící přímo nad jedním z ramen řeky Moravy, Nečizem. Litovelská radniční věž je nejvyšší stavbou, svým způsobem i mostem, na řece Moravě. Na náměstí se nachází secesní **budova záložny** s krásným divadelním sálem, **Langův dům**, který je jeden z nejstarších domů v Litovli, **Lékárna** a **Městský klub Litovel**. V centru města je nově pro turisty otevřeno **Informační centrum města Litovle**. Nachází se v budově záložny. Informační centrum města bylo zřízeno při Městském klubu v Litovli a podává návštěvníkům veškeré potřebné informace o městě, jeho památkách, možnosti kulturního či sportovního vyžití, stravovacích a ubytovacích službách, informace o půjčování kol a lodí a mnoho dalších. Informační centrum po předchozí domluvě poskytuje i průvodcovské služby, kdy turisté s průvodcem mohou navštívit radniční věž a výstup na ochoz, radnici, prohlídku historické části města, Dům soukenického cechu, Muzeum, Muzeum harmonik či Kapli sv. Jiří.

Nedaleko náměstí se nachází vzácný **Svatojánský most** z roku 1592, klenoucí se nad řekou. Je nejstarším kamenným mostem na Moravě a třetím nejstarším mostem v České republice. Stojí na 6 pilířích a uprostřed je osazen sochou sv. Jana Nepomuckého.

Město obklopují **městské parky, Park Míru a Smetanovy sady.**

Nejznámější část parků zvaná Smetanovy sady je soustředěna kolem Uničovského a Olomouckého rybníka.

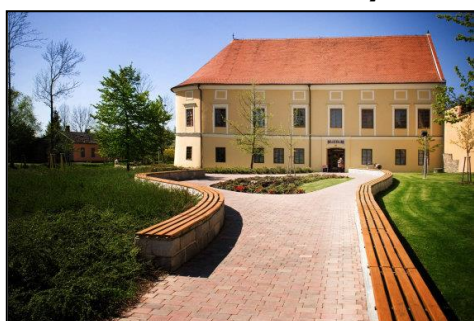
Hlavní dominantou Smetanových sadů je novorenesanční budova **Gymnázia Jana Opletala**, místního rodáka.

Ve městě se také nachází nově otevřené **Muzeum harmonik**, které je největší muzeum harmonik ve střední Evropě a také první muzeum harmonik otevřené v České republice. Muzeum bylo zpřístupněno veřejnosti v roce 2011, díky unikátní soukromé sbírce pana Jiřího Sedláčka z Litovle. Návštěvníci si v muzeu mohou prohlédnout klávesové a knoflíkové akordeony,

heligonky a atypické harmoniky. Všechny tyto nástroje jsou evidovány ve fondu ministerstva kultury. Nástroje v muzeu jsou funkční a zájemci si mohou jejich zvuk sami vyzkoušet.

Vzácnou církevní památkou ve městě je gotický **kostel sv. Marka** a **kaple sv. Jiří**. Nejstarší litovelský kostel, **Kostel sv. Filipa a Jakuba** stojí uprostřed Staroměstského náměstí, právě zde stála původní rybářská ves, původní město Litovel. Ve městě naleznete řadu **měšťanských domů, Kolářovu vilu, Kostel Husův sbor, Knihovnu** –

Lichněštejnský špitálek, původní částečně dochované **městské hradby**, které byly vybudovány ve 14. století na popud krále Jana Lucemburského. Hradby byly pobořeny švédskými vojsky během třicetileté války. Dnes zůstaly hradby zachovány na několika místech ve městě, největší a nejdelší souvislý pás se nachází v Parku Míru, **Švédskou desku** – v upomínku na vydrancování města Švédy a **Muzeum**, které bylo původně městská Střelnice.

Muzeum je zaměřeno na historii Litovle a blízkého regionu. Ve větším výstavním sále je instalovaná stálá expozice s názvem „Litovelská řemesla první poloviny 20. století“, která je neustále doplňována. Klenoty města lze poznávat také prostřednictvím **naučné stezky Historická Litovel**.

Naučná stezka Historie a příroda Litovle – Naučná stezka v Litovli je rozdělena do tří tematických okruhů: „Historická Litovel“, „Kolem litovelských rybníků“ a „Přírodní památka Hvězda“. Délka samotné stezky je 3,5 kilometrů.

Naučná stezka Luhy Litovelského Pomoraví – Naučná stezka vede z Horky nad Moravou do Litovle a prochází podstatnou částí chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví. Vyskytuje se zde vydra říční, bobr evropský či říční. Trasa je vhodná i pro cykloturistiku a vede po červené turistické značce přes Hynkov a Lhotu nad Moravou do Litovle.

Hrad Bouzov

Obec Bouzov leží v malebné krajině posledních výběžků Dražanské vrchoviny a patří mezi vyhledávané turistické cíle. Jméno nese po svém zakladateli Búzovi z Búzova, který zde začátkem 14. Století dal postavit zdejší hrad.

Dnešní podobu hrad získal po rozsáhlé přestavbě v letech 1895 – 1910. Projekt a plány rekonstrukce vypracoval Georg von Hauberisser na základě požadavků a představ arcivévody Evžena Habsburského,

velmistra řádu, který také celou stavbu financoval ze svých soukromých prostředků.

Hrad je plně zařízen a vybaven. Mobiliář pochází převážně ze soukromých sbírek arcivévody Evžena Habsburského, částečně ze sbírek Německého řádu. Novodobé zařízení bylo vyrobeno speciálně pro objekt. Nákladná a náročná rekonstrukce byla provedena neobyčejně citlivě z hlediska historické věrohodnosti a slohového souladu. Romantickou přestavbou vznikla dokonalá představa mohutného středověkého sídla., v jehož objektech se prolíná několik uměleckých slohů, zvláště gotika a renesance. Historickou a uměleckou hodnotu umocňuje množství významných starých uměleckých děl.

Úprava objektu byla provedena s ohledem na plánované zpřístupnění veřejnosti. Hrad Bouzov je v kontextu romantického historizujícího stavitelství 19. Století v našich zemích jedinečným dokladem inspirace střeoevropskou středověkou architekturou oproti dominujícímu vlivu stavebního romantismu západoevropské provenience.

Představuje unikátní doklad památkového objektu – muzea, koncepčně vybudovaného pro návštěvníckou veřejnost. Z hlediska prezentace organiky spojuje formy muzeální a interiérové instalace.

Pohádkově romantický hrad Bouzov je vyhledávaným cílem turistů i filmařů. Točili se zde pohádky O princezně Jasněnce a létajícím ševci, Princezna Fantaghiro, Království potoků či O medvědu Ondřejovi.

Historický areál Bouzov a Sklářská minihut'

Kromě hradu si můžete prohlédnout Galerii v podhradí s 15 metrů vysokým trojským koněm. Slavnými jezdci se můžete na chvíli stát na zdejší moderní sjezdové dráze pro formule. Můžete využít nabídky zdejších stájí a projet se v koňském sedle překrásnou přírodou či absolvovat projíždku kočárem či formanským vozem. Každoročně v srpnu se pořádá tradiční akce Balony nad Bouzovem.

Vápencová pec Bouzov

Pouze ve stavu zříceniny se zachovala vápencová pec pod vrškem Rachava na Bouzovsku. Dochovaná pec, která byla v provozu krátce kolem roku 1925, je ojedinělou

technickou památkou. Je to kruhová stavba z lomového kamene se šamotovou vyzdívkou. Výroba vápna v takové peci byla sice levná, ale pořádně namáhavá. Na provozu vápenky se podílelo šest dělníků. V lomu pracovali čtyři a u pece dva. Svažující terén byl zpevněn kamenem z lomu a byla tak vytvořena rampa pro dopravu vsázky. Pro zjednodušení dopravy byly z lomu k vápence položeny kolejnice. Plné vozíky z lomu byly na laně přes kladku

spuštěny samospádem a jejich pomocí byly prázdné vozíky dopravovány zpět. Před pálením vápna se v peci postavila z velkých kamenů klenba, pod kterou se dalo při pálení přikládat dřevo, a teprve na tuto klenbu se vrstvily kusy vápence proložené dřevem. Pálilo se asi čtyři dny a pálilo se zhruba 4krát do měsíce. Po vypálení rozváželi povozníci vápno zákazníkům v okolí.

Zámek Nové zámky

V loveckém zámku Lichtenštejnů z pol. 17. stol. dnes sídlí ústav sociální péče. Poskytovatel sociálních služeb vytváří podmínky a podporu pro důstojný a naplňující život pro dospělé osoby, které si vlivem své nepříznivé situace nemohou sociální služby zabezpečit za pomoci blízké osoby nebo terénními službami. Zařízení poskytuje sociální služby spojené s celoročním ubytováním.

V okolních lesích se nacházejí kamenné stavbičky lichtenštejnského panství jako besídka Chrám přátelství v antickém stylu či obelisk Komín.

Naučná stezka Romantický areál Nové Zámky

Naučná stezka romantickým areálem kolem Nových Zámků začíná v historickém královském městě Litovli. Trasa stezky vede z města podél červené turistické značky a nejprve prochází přes národní přírodní rezervaci Vrapač a přírodní rezervaci Hejtmanka. Vyskytuje se tu vydra říční, bobr evropský a vzácně i ledňáček říční. Cesta dále vede lužními lesy a malebným krajem okolí Nových Zámků.

Tvrz Unčovice

Jedná se původně o patrovou středověkou tvrz s oválnou věží, pískovcovými renesančními portály a klenutými stropy. Jak původně vypadala, můžeme vidět na kopii

obrazu uvnitř tvrže. Nad vchodem do tvrže můžeme vidět kamenný erb s olomouckou orlicí - v roce 1546 vesnici Unčovice koupilo město Olomouc. Poprvé se tvrz připomíná v roce 1398.

Husitské války tvrz přečkala v dobrém stavu, ale vlivem česko-uherských válek byla roku 1467 zničena. Před rokem 1499 byla tvrz obnovena a následně zformována do dnešní goticko-renesanční podoby. Renesanční úpravy pokračovaly i po roce 1546, kdy tvrz koupilo město Olomouc. Během

třicetileté války byla tvrz opět zničena. Krátce nato však byla opravena a sloužila jako šenk a taneční síň. Ve 2. polovině 19. století byla ve tvrzi zřízena škola, později sloužila k bydlení a jako kanceláře.

Po roce 1945 tvrz od města převzal státní statek a poté unčovické zemědělské družstvo.

Církevní památky v Měrotíně – Kostel sv. Martina

Původně býval v obci gotický kostel, dokončený r. 1494. Gotický kostel byl později zbořen a na jeho místě byl postaven pozdně renesanční kostel sv. Martina, který dal vybudovat pro protestanty Bernard starší ze Zástřizl, zřejmě s použitím části zdiva pozdně gotického presbytáře. Pamětní nápis v nadpražním vlysu kamenné brány do kostelního areálu zmiňuje zboření starého kostela 24. 4. 1618 a dokončení nového 28. 9. 1619 nákladem Bernarda st. ze Zástřizl a na Haňovicích.

Kostel dříve obklopoval hřbitov, který byl zrušen. Na počátku 20. století byly provedeny rozsáhlejší úpravy kostela podle návrhu Klaudiva Madlmayra - podkruchtí bylo prodlouženo na úroveň podvěží, nad sakristií byla přistavěna oratoř se schodištěm a k západnímu přístavku bylo přistavěno schodiště na hudební kruchtu.

Od r. 1958 patří kostel mezi chráněné památky ČR.

Církevní památky ve Vilémově - Pravoslavný chrám a monastýr Zesnutí Přesvaté Bohorodice

Pravoslavný monastýr Zesnutí přesvaté Bohorodice se nachází na svahu nad Vilémovem, uprostřed sadů v Dražanské vrchovině. Součástí monastýru je **Gorazdovo Cyrilometodějské středisko duchovního setkání**. Středisko bylo postaveno v devadesátých letech na zelené louce u chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice ze společného úsilí domácích i zahraničních křesťanů. V ženském monastýru v Gorazdově středisku nalezneme dvacet dvoulůžkových pokojů

s příslušenstvím. K dispozici je i jídelna pro hosty a dvě konferenční místnosti.

Chrám přesvaté Bohorodice byl postaven v roce 1931 jako pravoslavný kostelík nacházející se na okraji obce. V roce 1991 byl při něm založen monastýr Zesnutí Přesvaté Bohorodice s Cyrilometodějským duchovním centrem sv. Gorazda.

Církevní památky ve Střemeníčku

V roce 1936 byl v obci vybudován pravoslavný chrám sv. Václava. Chrám byl postaven stavitelem Andrejem – Vsevolod Kolomacký.

Ve Střemeníčku se také nachází kaple.

Církevní památky v Chudobíně

Chudobín, místní část města Litovle, je malá obec. Nemá ani 250 obyvatel. Přesto je republikovým unikátem. Kromě novorenesančního zámku s tajemnou historií a krásným parkem jsou zde tři kostely.

Za první republiky přišel do Chudobína nový farář Josef Žídek. Pokaždé když konvertoval od jedné církve ke druhé, přetáhl sebou i většinu místních a nechal postavit nový kostel. Průběh chudobínské církevní krize měl velkou publicitu. Krizí byli postiženi zejména dezorientovaní věřící z Chudobína a přidružených obcí, kteří s Josefem Žídkem prožívali jeho podivuhodné zvraty. V obci stojí tři kostely: římskokatolický kostel sv. Františka Serafínského, Sbor sv. Cyrila a Metoděje Československé církve husitské a Pravoslavný chrám sv. Cyrila a Metoděje.

Římskokatolický kostel sv. Františka Serafínského –

Barokní stavba stojí na místě původní kaple z dob husitských válek. Důkladnou přestavbou prošel kostel během rekonstrukce zámeckého areálu v polovině 19. století.

Sbor sv. Cyrila a Metoděje Československé církve husitské -

Stavbu inicioval Josef Žídek. Tento poměrně rozměrný kostel byl vysvěcen v roce 1924 jako pravoslavný, po mnohaletých sporech jej převzala v roce 1935 Československá církev husitská. Kostel by postaven ze sbírek věřících.

Pravoslavný chrám sv. Cyrila a Metoděje -

Chrám památník mučednické smrti srbského krále Alexandra I. Sjednotitele. Byl postaven díky sbírkám věřících v letech 1934-1935. Stavba s pěti věžemi a vestavěnou další věží v průčelí je z daleka viditelnou dominantou. Stavbu inicioval Josef Žídek. V regionu jsou další tři pravoslavné chrámy: sv. Ludmily v Řimicích, sv. Václava ve Střemeníčku a chrám pravoslavný monastýr Zesnutí přesvaté bohorodice ve Vilémově.

Zámek Chudobín

V místech zámku stála původně tvrz. Pozdější majitelé postavili na začátku 18. Století vedle tvrze novou jednopatrovou zámeckou budovu. Dnešní podobu zámek dostal v roce 1847 po radikální přestavbě Terschů.

Vesnické muzeum Cholína

Muzeum se nachází ve dvoře budovy obecního úřadu. Začátek expozice tvoří stylizovaná obytná místnost s předměty denní potřeby, která pokračuje výstavou hanáckých krojů, sokolských a orelských uniforem. K vidění je zde i tradiční svatební koláč, nebo část sbírek známého cestovatele Emila Holuba, které daroval místní základní škole při své návštěvě obce. V neposlední řadě zde najdeme nejrozličnější historické písemnosti, nebo archeologické nálezy z obce a okolí.

Další prostory muzea jsou pak věnovány spíše technickým věcem. Návštěvník zde může vidět, jak se v minulosti pralo, jaké nástroje sloužily zemědělcům pro obdělávání polí a sklizeň, nebo z jakých lahví se pilo pivo nebo minerálka v minulém století. Opomenout bychom neměli ani školní třídu, kde si návštěvníci na vlastní kůži mohou vyzkoušet, jaké to asi bylo v takové vesnické škole.

Úplný konec expozice potom obstarává originál opony ze Záloženské dvorany - ta byla zhotovena roku 1924 pražským akademickým malířem Daňkem.

V obci se také nachází sakrální památka **kostel Nanebevzetí Panny Marie** z roku 1326, kde se od poloviny 17. století konaly poutě k zázračné plastice Panny Marie Cholinské.

Hanácký skanzen Příkazý

Soubor staveb lidové architektury v Příkazích, obecně nazývaný „Hanácké skanzen“ tvoří usedlost se špaletovou stodolou v zahradě a několik přilehlých zahrad, v nichž jsou umístěny další tři stodoly. Všechny stavby pocházejí z 19. století, jsou památkově chráněné a dokladují místní tradiční architekturu a péči o ni. Práce na zamyšleném stavu areálu stále probíhají. Bohatý mobiliář skanzenu umožňuje přiblížení mnoha stránek života na Hané, zejména v období přelomu 19. a 20. století. Obytná část část usedlosti obsahuje předměty a vybavení tradiční kuchyně a světnic, řemeslnickou dílničku s mnoha pomůckami a druhy nářadí (kamnářské, knihařské, stolářské, tesařské, bednářské, kovářské, sedlářské, zámečnické, obuvnické, krejčovské, mlékařské, včelařské...) Ve skanzenu se nachází i malá stylová hospůdka s možností občerstvení či ukázka vybavení staré školy.

Hanácký skanzen v Příkazích je vhodným cílem pro školní, turistické a poznávací výlety i pro návštěvu kulturních pořadů či předvádění starých řemesel a technik.

Fort XVII. v Křelově

Fort v Křelově byl vybudovaný v letech 1851 až 1854 a patří do první čtveřice pevnůstek, spolu s forty XI., XIII., XV., které vznikaly postupně západně a jihozápadně od pevnosti Olomouc. Fort Křelov je polygonální permanentní fort.

Fort byl svým pětiúhelníkovým půdorysem podobný starším fortům na Tabulovém a Šibeničním vrchu. Lišil se však od nich řadou konstrukčních prvků. Samotné provedení fortu XVII. v Křelově je svojí podobou blízký pevnostem v Krakově, které vznikaly ve stejném období.

Hlavním obranným těžištěm tohoto objektu je mohutný zemní val, na němž byla mezi zemními násypy rozmístěna těžká dělostřelecká výzbroj. Jeho vnější zpevněná strana tvořila současně eskarpu příkopu. Naopak vnitřek je opatřen kasematami pro ukrytí obránců a také bezpečné úložiště zásob.

Za hlavním bojovým postavením se v centru fortu nachází tzv. středový podkovovitý reduit, uzavřený malým nádvořím a plochou zadní stěnou, z níž vystupuje šíjová

kaponiéra na obranu příkopu před týlovou stranou fortu. Reduit sloužil jako ubytovací zařízení a v případě obležení nepřítelem byl posledním místem odporu.

V současné době je Fort XVII. využíván jako **muzeum** se stálou expozicí o historii fortové pevnosti a sbírkou militárií. V pevnosti je také umístěný Hostinec Citadela, kde jsou často pořádány společenské a firemní akce, svatby a různé hostiny. V sálech, které se také na fortu nacházejí, přilehlé hostinci, jsou pořádány koncerty, malá divadla, semináře a různá školení. Fort je také pro svou rozlohu vyhledávaným místem pro pořádání teambuildingů a dětských dnů. Pravidelně se zde konají

historické bitvy a jarmarky. Celý areál fortu se rozprostírá na ploše 60 tisíc metrů čtverečných.

Ubytovací zařízení a jejich využití

V regionu MAS Moravská cesta se nachází celkem 20 hromadných ubytovacích zařízení. Hromadné ubytovací zařízení – zařízení s minimálně pěti pokoji nebo deseti lůžky, sloužící pro účely cestovního ruchu, tj. poskytující přechodné ubytování hostům (včetně dětí) za účelem dovolené, zájezdu, lázeňské péče, služební cesty, školení, kursu, kongresu, symposia, pobytu dětí ve škole v přírodě, v letních a zimních táborech apod.

Registrovaná ubytovací zařízení

- Hotel Bouzov – Bouzov
- Hotel Valáškův Grunt – Bouzov/Kozov
- Turistická ubytovna – Bouzov
- Turistická ubytovna – Savín (pošta Slavětín)
- Chata Jeskyňka – Slavětín/Javoříčko

V regionu se nacházejí ubytovací zařízení, která byla v průběhu měsíce března – dubna 2014 zaregistrována u Českého statistického úřadu:

- Penzion U Starého mlýna – Litovel – kapacita 15 lůžek
- Penzion Nová Ves – Nová Ves – kapacita 17 lůžek
- Apartmán Pekin – Litovel – 18 lůžek
- Motel Bábek – Litovel – 17 lůžek
- Vodácký kemp – Litovel
- Dvůr Nové Zámky – Mladeč – kapacita 20 lůžek (buňky), 10 lůžek (apartmány)
- Penzion Romeo – Mladeč – kapacita 35 lůžek
- Internát SOŠ Litovel – Litovel – kapacita 58 lůžek
- Ubytování Na Pindě – Savín – kapacita + 30 lůžek

Ostatní ubytovací zařízení

- Apartmány Ivana Myslíková – Litovel – kapacita 6 lůžek
- Apartmán Jana Konšelová – Litovel – 5 lůžek
- Chalupa U Fousa – Litovel – 5 lůžek
- Apartmány Alena Dehnerová – Litovel – kapacita 15 lůžek
- Areál Sočovský rybník – Sobáčov – kapacita - chatka pro 4 osoby
- Apartmány ubytování Mlýnice – Litovel – kapacita 25 lůžek
- Apartmány Alena Dehnerová – Litovel – kapacita 15 lůžek
- Internát SOŠ Litovel – Litovel – kapacita 58 lůžek
- Apartmán U Šmoldasů – Litovel
- Penzion Křelov – Křelov – Břuchotín – kapacita 19 lůžek
- Motorest Zlatá Křepelka – Skrbeň – kapacita 40 lůžek

- Penzion Lovecká chata – Horka nad Moravou – kapacita 45 lůžek

Stravovací zařízení:

V regionu MAS Moravská cesta se nachází několik stravovacích zařízení s výbornou regionální kuchyní:

- Hotel Bouzov – Bouzov
- Valáškův Grunt - Bouzov
- Motorest Zlatá Křepelka - Skrbeň
- Restaurace Muzeum Litovel – Litovel
- Cafe Restaurant Záložna Litovel – Litovel
- Pivovarská hospůdka - Litovel
- Pizzeria, bowling – Litovel
- Restaurace U Tří zlatých trojek – Tři dvory, Litovel
- Restaurace Za školou – Litovel
- Vodácká restaurace „Loděnice“ - Litovel
- Pohostinství u vody v Březové
- Záložna – Příkazy
- Restaurace Fort Křelov – Křelov
- Hospůdka Pod Sépkó – Hynkov, Náklo
- Restaurace Na starém mlýně – Hynkov, Náklo
- Penzion Lovecká chata – Horka nad Moravou
- Restaurace Autodemont – Horka nad Moravou

Závěr:

Region má velmi bohatou historii. Nachází se zde bezpočet památek a sakrálních staveb. Téměř v každé obci nalezneme chrám, kostel či kostelík, kapli či kapličku. Většina z nich je zasvěcena římskokatolické církvi. Ale nalezneme zde i pravoslavné kostely či monastýr. Na tomto území se nachází mnoho smírčích křížů, ke kterým se vztahují místní pověsti. V regionu jsou jeskyně – Javoříčské a Mladečské. Mladečské jeskyně jsou významné také díky své archeologické minulosti. Byly zde nalezeny pozůstatky doby kamenné. Na území MAS je Arboretum v Bílé Lhotě, Hrad Bouzov – jeden z nepohádkovějších hradů na Moravě, Hanácký skanzen – zasvěcen lidovým tradicím a řemeslům. V regionu je také významná technická památka Nové Mlýny – bývalá vodní elektrárna. Perlou regionu je však město Litovel, přezdívané „Hanácké Benátky“. Především proto, že pod celým náměstím města a radnicí protéká jedno ze šesti ramen řeky Moravy.

Území MAS Moravské cesty se v posledních letech stává častěji vyhledávanou lokalitou pro turisty. Město Litovel nově zřídilo informační centrum města, kdy návštěvníkům města nabízí i komentované prohlídky s průvodcem vybraných památek města nacházejících se v městské památkové zóně.

Region je vyhledávanou lokalitou nejen turisty díky svým historickým, kulturním a církevním památkám, ale také pro svou hustou síť cykloturistických tras. Tímto územím prochází velmi známá cyklostezka vedoucí z Mohelnice přes Litovel do Olomouce zvaná Moravská stezka. V regionu, především kolem památek se nachází několik naučných stezek, jež některé jsou vhodné pro pěší turistiku některé přímo pro cykloturistiku.

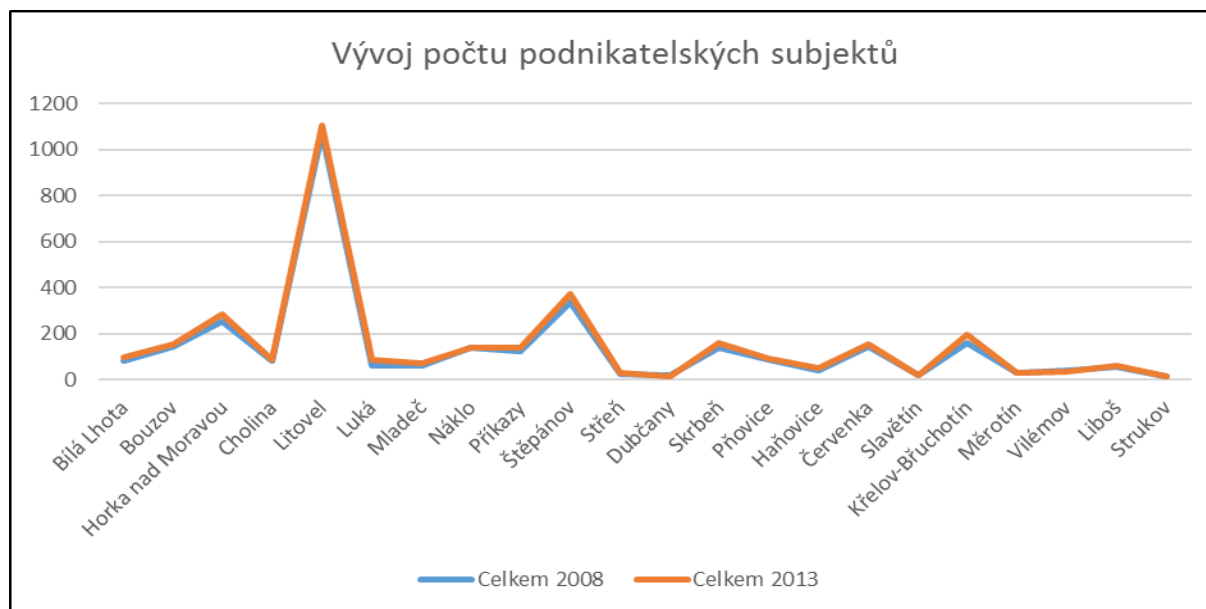
Území Moravské cesty je díky protékající řece Moravě vyhledávaným místem i pro vodáckou turistiku. Vodáky je většinou splavována z Hanušovic přes Litovel do Olomouce. Město Litovel má také zázemí pro vodáky a vodáckou turistiku.

Pro turisty jsou připraveny různé druhy ubytovacích zařízení (penziony, apartmány, motely, hotely). Nejvíce ubytovacích kapacit nalezneme ve městě Litovel, ale v některých

okolních obcích je také možné se ubytovat, ale nabídka již není tak široká. Turisté, kteří navštíví region, si mohou vybrat z široké nabídky stravovacích zařízení, které nabízí výbornou regionální kuchyni.

2.1.2.11 Podnikání, výroba, zaměstnanost

Obrázek 22 - Vývoj počtu podnikatelských subjektů v letech 2008 a 2013

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Na území MAS Moravská cesta působí celkem 3 554 podnikatelských subjektů (údaj k 31. 12. 2013). Od roku 2008 do roku 2013 došlo pouze k nepatrnému navýšení, celkem o 395 subjektů. V obcích Dubčany a Slavětín došlo k mírnému snížení, ve všech ostatních obcích je počet podnikatelů vyšší. Nejvyšší nárůst je ve městě Litovel (o 62 podnikatelů), obci Horka nad Moravou (o 46 subjektů) a ve Štěpánově (o 40 subjektů).

Přehled největších zaměstnavatelů v regionu

Na území MAS Moravská cesta podniká 10 firem, které zaměstnávají více než 100 osob, kromě jedné mají všechny sídlo ve městě Litovel. Jedna firma sídlí v Července. Největším zaměstnavatelem v regionu jsou firmy PAPCEL, a.s. a HTM Sport s.r.o., které zaměstnávají 237 osob, dále nad 200 zaměstnanců mají firmy HOPAX s.r.o., Pivovar Litovel a.s., SEV Litovel s.r.o. a ZD Unčovice.

Tabulka 17 - Přehled největších zaměstnavatelů na území MAS

	Název firmy	Počet zaměstnanců	Podnikatelská činnost	Webové stránky
1	Alibona a.s.	135	Provádění konzervace a sterilizace zeleninových směsí a ovoce, výroba konzervačních a nakládacích prostředků	 http://www.alibona.cz
2	Europasta SE, divize Adriana	110	Výroba těstovin	 http://www.adriana.cz
3	HOPAX s.r.o.	200	Výroba a montáž ocelových konstrukcí výrobních a skladovacích hal, budov, schodišť, zastřešení, obslužných plošin, lávek a ostatních zámečnických prvků.	 http://www.hopax.cz
4	HTM Sport s.r.o.	237	Výroba lyžařských a snowboardových potřeb	 http://www.head.com
5	MJM Litovel a.s.	163	Partner pro zemědělská družstva, farmáře a drobné pěstitele. Na podnikových prodejnách nabízí všechny druhy hnojiv, krmiv, osiv a velký výběr potřeb pro zahrádkáře a pěstitele. Na vybraných střediscích jsou čerpací stanice.	 http://www.mjm.cz
6	ORRERO a.s.	115	Výroba sýrů typu parmezán – grana. Gran Moravia	 http://www.orrero.cz
7	PAPCEL, a.s.	237	Vyrábí papírenské stroje, zařízení pro přípravu papírenské vodolátky, náhradní díly, tlakové a beztlakové válce, zásobní a míchací nádrže	 http://www.papcel.cz

8	Pivovar Litovel a.s.	204	Výroba piva Litovel	 http://www.litovel.cz
9	SEV Litovel, s.r.o.	218	Výroba gramopřístrojů, omývačů čelních skel automobilů a trysek	 SEV Litovel s. r. o. http://www.sev-litovel.cz
10	Zemědělské družstvo Unčovice	205	Zabývají se zemědělskou činností, živočišnou a rostlinnou výrobou. Vyrábí krmivo pro hospodářská zvířata.	

(Zdroj: Okresní hospodářská komora Olomouc, vlastní šetření)

Definice problémů v oblasti podnikání na území MAS Moravská cesta:

Problémy v oblasti podnikání byly definovány zejména na pracovní skupině podnikatelé, nebo zazněly na veřejných projednáních v jednotlivých obcích. Byly definovány tyto nejvýznamnější problémy v oblasti podnikání:

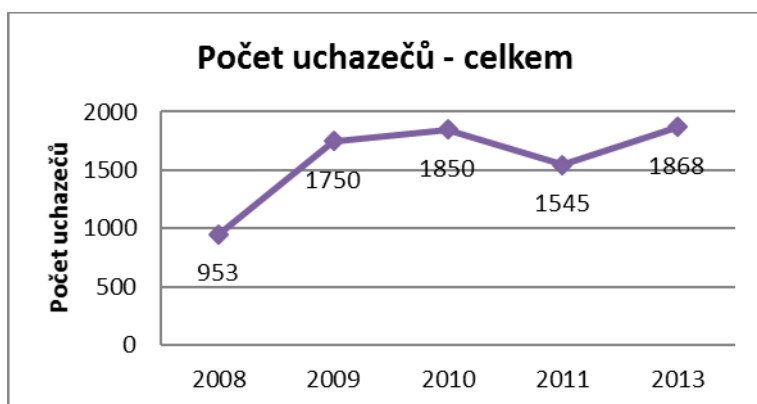
- Nedostatek finančních prostředků na rozvoj podnikání
- Klesající zájem o praktické obory (řemesla)
- Zastavování úrodné půdy
- Nedostatek finančních prostředků
- Malá kupní síla obyvatel
- Stárnutí řemeslníků v tradičních oborech
- Nedostatek pracovních příležitostí ve venkovském prostoru
- Odchod inteligence a mladé generace za lepšími pracovními podmínkami do měst

Potřeby a rozvojový potenciál:

Stěžejní náměty podnikatelů a spolků, zazněly na veřejných projednáních, nebo byly dodatečně zaslány v rámci dotazníkového šetření. Specifické potřeby projevili zemědělští podnikatelé, kdy největší zájem je již tradičně o mobilní stroje – traktory a další zemědělskou techniku a štěpkovače. Část zemědělských podnikatelů plánuje investice do nemovitostí a diverzifikaci své činnosti. Objevují se náměty spojené s Jezdeckým klubem (Bouzov, Litovel), v tomto případě by se v daných obcích mohl rozvíjet cestovní ruch, díky přilákání nových návštěvníků, ale i udržení obyvatel z hlediska rozšíření možnosti trávení volného času a založení kroužku pro děti. Další připomínkou je i oprava či zbudování restaurací, které v některých obcích zcela chybí, opět se důsledek může objevit zvýšený zájem o navštívení obce či pořádání různých společenských i soukromých akcí (svatby...). Jedním z cílů MAS je obnova tradičních řemesel a rozšiřování výroby regionálních výrobků. Proto i drobní řemeslníci uvedli své náměty na rozvoj svých provozoven. Také největší firmy v našem regionu plánují rozšíření výroby a investice do technologií.

Zaměstnanost

Graf 12 - Počet uchazečů o zaměstnání v letech 2008 – 2013

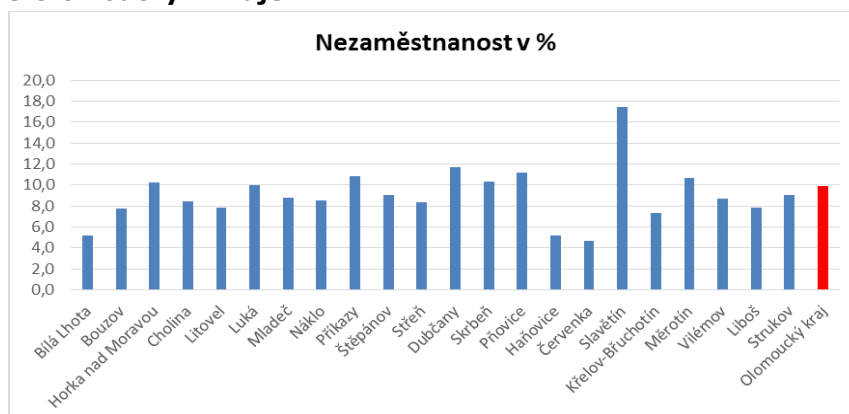
(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Následující graf zobrazuje počet uchazečů o zaměstnání na území MAS Moravská cesta v období let 2008 – 2013. Vývoj tohoto ukazatele je kolísavý. V letech 2008 – 2010 dochází ke zvýšenému počtu uchazečů o zaměstnání (rozdíl v těchto letech se rovná 897 uchazečů). Tento vývoj je připisován celosvětové hospodářské krizi, kdy v tomto období se souběžně zvýšila i nezaměstnanost.

Závěr:

Přestože je míra nezaměstnanosti na území MAS Moravská cesta v roce 2013 nejvyšší od roku 2008, s hodnotou 9,1% se jedná o nižší míru nezaměstnanosti než je hodnota za celý Olomoucký kraj, kde byla nezaměstnanost na úrovni 9,4 %. Navíc

Graf 13 - Přehled nezaměstnanosti v roce 2013 a srovnání s Olomouckým krajem

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

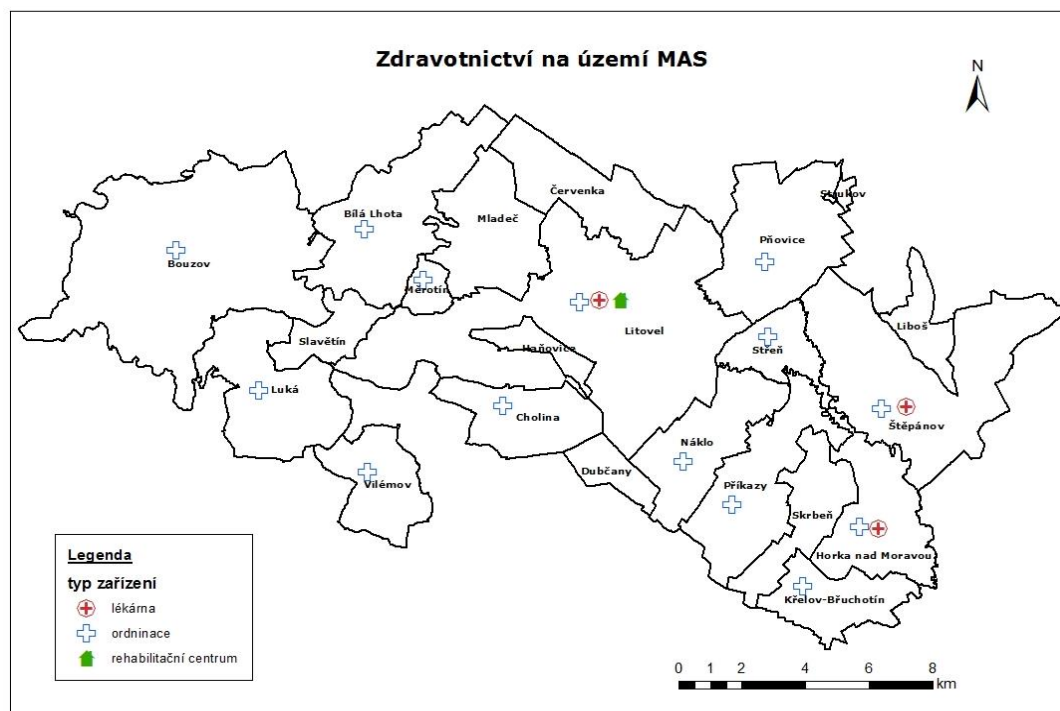
míru nezaměstnanosti procentuálně zkresluje nejvyšší nezaměstnanost v obci Slavětín, kde byla nezaměstnanost 17,5%, ale počet uchazečů o práci pouze 22 jelikož celkem je v obci 205 obyvatel. Míra nezaměstnanosti v ČR byla na konci roku 2013 8,2%, na území MAS Moravská cesta je tedy nezaměstnanost vyšší pouze o 0,9%.

Nižší míra nezaměstnanosti v rámci Olomouckého kraje je způsobena dvěma faktory:

1. dobrá dopravní dostupnost do krajského města Olomouc
2. v Litovli a blízkém okolí je 10 firem, které zaměstnávají více než 100 zaměstnanců a řada menších firem

2.1.2.12 Zdravotní a sociální služby

Obrázek 23 - Zdravotnictví na území MAS

(Zdroj: vlastní zpracování)

Sociální služby

Na území MAS Moravská cesta se nachází 3 poskytovatelé sociálních služeb, kteří zde mají sídlo nebo pobočku.

- 1. Nové Zámky** - poskytovatel sociálních služeb vytváří podmínky pro důstojný a naplňující život pro dospělé osoby s mentálním postižením, které si vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo sociální situaci nemohou služby zabezpečit za pomoci blízké osoby nebo terénními službami. Zařízení usiluje, aby se uživatelé sociální služby, s přihlédnutím k jejich možnostem a schopnostem, co nejvíce přiblížili k běžnému způsobu života. Zařízení poskytuje dvě sociální služby - Domov pro osoby se zdravotním postižením a Domov se zvláštním režimem.

Kapacita zařízení je 163 uživatelů. Z toho 96 uživatelů je v Nových Zámkách, 67 uživatelů v Litovli.

- 2. Domov důchodců Červenka** - příspěvková organizace zřízená Olomouckým krajem. DD Červenka má rezidentní charakter. Působnost domova je nadregionální a zasahuje území regionů Litovelsko, Uničovsko, Šternbersko, Mohelnicko a Olomoucko. Domov důchodců Červenka poskytuje ústavní sociální, zdravotní a rehabilitační péči starým spoluobčanům, kteří se ocitli v nepříznivé životní situaci a vyžadují celodenní péči, kterou jim není schopna zajistit rodina, pečovatelská služba ani jiná terénní služba.

Pro uživatele poskytuje celoroční pobyty. Služby jsou poskytovány na dvou místech – oddělení Červenka a oddělení Litovel. Kapacita domova je 165 uživatelů (101 – oddělení Červenka, 64 – oddělení Litovel) Služba je poskytována nepřetržitě po celý rok.

3. Charita Šternberk, středisko Litovel - Rozsah služeb: pečovatelská služba, ošetřovatelská služba, humanitární šatník, půjčovna kompenzačních a zdravotních pomůcek, mateřské centrum Rybička.

Dále se na území MAS nachází několik nájemních domů, z nichž některé zajišťují i pečovatelské služby:

- Obec Bílá Lhota - 8 nájemních bytů, služby zajišťuje dle potřeby Charita Šternberk, stř. Litovel
- Město Litovel - 25 nájemních bytů, služby zajišťuje dle potřeby Charita Šternberk, stř. Litovel
- Obec Náklo - 8 nájemních bytů, služby si každý zajišťuje sám. Určeno pro přestárlé občany
- Obec Červenka - 12 nájemních bytů, zajišťuje dle potřeby Charita Šternberk, stř. Litovel
- Obec Cholina - 17 nájemních bytů, zajišťuje dle potřeby Charita Šternberk, stř. Litovel
- Obec Luká - 35 nájemních bytů, služby si každý zajišťuje sám

2.1.2.13 Řízení obcí, spolupráce

MAS Moravská cesta má ve svém správním území 22 obcí. Členská základna je zastoupena 59 členy, z nichž 25 členů zastupuje veřejný sektor, 13 podnikatelský sektor, 20 neziskový sektor a 1 člen je fyzická osoba. Všechny tyto sektory vzájemně spolupracují, ať už při přípravě a realizaci venkovských projektů nebo při kulturních, společenských a vzdělávacích aktivitách.

Řízení obcí

Následující tabulka ukazuje přehled řízení jednotlivých obcí. Pouze ve čtyřech obcích je neuvolněný starosta, ve všech zbývajících jsou uvolnění starostové.

Tabulka 18 - Řízení jednotlivých obcí

Obec	Starosta	Místostarosta
Bílá Lhota	U	N
Bouzov	U	N
Červenka	U	U
Dubčany	U	N
Haňovice	N	N
Horka nad Moravou	U	N
Cholina	U	N
Křelov - Břuchotín	U	N
Litovel	U	U, N
Liboš	U	N
Luká	U	N
Měrotín	U	N
Mladeč	U	N
Náklo	U	N
Pňovice	U	N
Příkazy	U	N
Skrbeň	U	N
Slavětín	N	N
Strukov	N	N
Střeň	U	N
Štěpánov	U	N
Vilémov	U	N

U – uvolněný, N – neuvolněný

(Zdroj: vlastní zpracování)

Spolupráce na úrovni mikroregionů

Obce vzájemně spolupracují zejména na úrovni mikroregionů. Na území MAS Moravská cesta působí 3 mikroregiony.

Mikroregion Litovelsko je činným, polyfunkčním svazkem, který sdružuje 22 obcí, z nichž 15 členů náleží do MAS Moravská cesta. Mezi hlavní aktivity tohoto dobrovolného svazku obcí patří rozvoj cestovního ruchu a finanční podpora obcí svazku. Sdružuje 19 z 20 obcí správního obvodu ORP Litovel a zastává tak významnou pozici v daném ORP. Jeví se také jako vhodný kandidát na prohlubování meziobecní spolupráce.

Sdružení obcí střední Moravy je aktivním svazkem, který sdružuje 114 obcí, přičemž 12 členů náleží do MAS Moravská cesta. Mezi hlavní aktivity tohoto dobrovolného svazku obcí patří koordinace postupů při řešení rozvoje samosprávy obcí, hospodářského, sociálního a kulturního života obcí a vztahů k orgánům státní správy a vyšších samosprávných celků.

Svazek obcí mikroregionu Uničovsko je činným svazkem, který sdružuje 14 obcí, z nichž však pouze 1 náleží do MAS Moravská cesta. Mezi hlavní aktivity tohoto dobrovolného svazku obcí patří zabezpečování úkolů v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a péče o zvířata.

Mikroregion Olomoucko je svazek tvořen městem Olomouc a obcemi v blízkém okolí, jejich přesný počet se rovná 25. Cílem této tohoto svazku je blízká spolupráce krajského města Olomouc, které nabízí základní služby obyvatelstvu (zdravotní péče, pracovní příležitosti, vzdělávání...) a okolních obcí, které nabízí především volnočasové aktivity, sportovní vyžití či různé společenské akce.

Závěrem lze konstatovat, že nejdůležitějším a nejaktivnějším mikroregionem a možným partnerem pro spolupráci je Mikroregion Litovelsko. V současné době řešíme možnou vzájemnou sounáležitost v oblasti meziobecní spolupráce.

2.1.3 Analýza rozvojových potřeb území

SWOT analýza byla nastavena na veřejných projednáních, upravena na jednáních oborových pracovních skupin a dopracována expertním týmem.

2.1.3.1 SWOT analýza celková

Silné stránky	Slabé stránky
V každé obci je alespoň jedno hřiště i knihovna	Nedostatečné ubytovací kapacity
Jedinečné přírodní území CHKO Litovelské Pomoraví	Malá provázanost služeb v cestovním ruchu
Turistické atrakce regionu (hrad Bouzov, Arboretum, muzea, jeskyně)	Zvyšující se počet dlouhodobě nezaměstnaných
Existence MAS a Mikroregionu Litovelsko	Zhoršování stavu komunikací
Dobrá dopravní dostupnost (železnice, veřejná doprava)	Nedostatek kulturních zařízení - divadlo
Haná regionální produkt	Znečišťování vod
Vodní turistika	V některých obcích není téměř žádná pracovní příležitost
Příležitosti	Hrozby
Blízkost krajského města, geografická poloha regionu	Mladí lidé odcházejí z regionu do velkých měst
Rozvoj potenciálu EVVO (ekologické vzdělávání, výchova a osvěta)	Omezení finančních podpor pro venkov v dalším programovacím období
Obnova tradic	Nezájem škol v souvislosti s uplatněním na trhu práce
Rozvoj cyklostezek a drah pro in-line	Zvyšování administrativní zátěže obcí
Získávání dotací	Stárnutí populace
Návrat mladých lidí na venkov	Složitá administrace a vykazování u žádostí o dotaci
Zlepšení propagace aktivit území	Staré ekologické zátěže

Silné stránky	Slabé stránky	Příležitosti	Ohrožení
Zlepšení občanské vybavenosti a infrastruktury			
Působení folklórních souborů a udržování kulturních tradic, zapojení mladých	Nedostatek finančních prostředků na financování potřeb v obcích	Návrat mladých lidí na venkov	Mladí lidé odcházení z regionu do velkých měst
Bohatá historie regionu	Chybějící základní infrastruktura (některé obce nemají plynofikaci, kanalizaci, vodovod)	Využívání účinných technologií čištění odpadních vod	Složitost stavebního řízení
Pořádání tradičních regionálních akcí - Hanácké benátky, Farmářské trhy apod.	Povodňové území	Udržet mladé lidi v regionu - hodně SŠ v Olomouci	Hrozba povodní vč. varování
Společenský život v obcích, pořádání tradičních místních kulturních a sportovních akcí	Málo domů pro seniory v regionu	Rozvoj cyklostezek a drah pro in-line	Změna trávení volného času u dětí - víc času u PC
Malotřídky a školy v regionu	Dostupnost služeb v malých obcích	Získávání dotací	Málo financí do veřejné dopravy
Pospolitost lidí v krizových situacích (povodně)	Omezení dopravního rozvoje na území CHKO	Zajištění lepších služeb pro seniory	Složitá administrace a vykazování u žádostí o dotaci
Dobrá osídlenost	Špatná kvalita komunikací nižších tříd	Rozšíření nabídky bydlení	Předfinancování žádostí o dotaci u spolků
Fungující spolky v obcích	Nedostatek příležitostí pro využití občanů žijících na venkově	Možnost využití zámku k akcím pro veřejnost	Nedořešení vlastnických vztahů k pozemkům při budování cyklotras
Společenské objekty téměř v každé obci	Odchod inteligence a mladé generace za lepšími pracovními podmínkami do měst	Obnova tradic	Nezájem škol v souvislosti s uplatněním na trhu práce

Obchody a restaurace téměř v každé obci	Neprovedené pozemkové úpravy a složitý legislativní proces vymáhání vlastnických práv u pozemků	Napojení všech znečišťovatelů na nově vybudované kanalizace a ČOV	Omezení finančních podpor pro venkov v dalším programovacím období
Ochotní obyvatelé regionu	Stav místních komunikací	Využívání kořenových čističek	Zvyšování administrativní zátěže obcí
Dostatečné zásoby pitné vody	Nerealizovaná přírodě blízká protipovodňová opatření	Komplexní pozemkové úpravy využijí CHKO a vybudování ozdravného a relaxačního zařízení	Nebezpečí záplav
Patriotismus	Nedostačující sociální služby		Zhoršování stavu komunikací
Blízkost krajského města	chybějící parcely pro novou výstavbu		Zhoršování dopravní obslužnosti
			Úbytek obyvatelstva - stěhování do měst
		Kamerový systém v obcích	Volby: změna priorit u nových zastupitelstev a starostů (2014, 2018)
			Nízká porodnost
			Kriminalita (drobné krádeže)
			stárnutí populace
			Existence malých obcí (rušení)
			Rasová problematika (obrácený rasismus)
			Sociální politika (dávky, ne nabídky práce)
Ochrana kulturního dědictví venkova			
Kroje, tradice, bohatá historie regionu	Upadající zájem o kulturu	Získávání dotací	Složitost stavebního řízení
Tradiční spolky v regionu, hanáčtina, udržování folkloru zapojení mladé generace	Povodňové území	Lepší využití zachovalých kulturních tradic a jejich rozvoj	Zanikají tradice Hané, hanáčtina

Četnost kulturních památek	Nevyužití kulturního dědictví (zámky, fary)	Rozvíjení identity regionu	Zhoršení stavu kulturně-historických památek
Turistické atrakce (hrad Bouzov, Arboretum, muzea, jeskyně)	Regionální památky jsou málo propagovány	Ochrana kulturních a historických památek	Složitá administrace a vykazování u žádostí o dotaci
Významné osobnosti v regionu		Zatraktivnění historické paměti krajiny	Dlouhé lhůty mezi žádostí o proplacení a proplacením
Velké množství památek místního významu - kapliček, smírčích křížů, božích muk		Možnost využití zámku k akcím pro veřejnost	
Péče o životní prostředí			
Jedinečné přírodní území CHKO Litovelské Pomoraví	Nedostatek finančních prostředků	CHKO - rozvoj cestovního ruchu	Velký tlak na ekonomické využití lesů v Litovelském Pomoraví (ohrožení funkce lesů)
Úrodná půda na Hané	Větší zájem o životní prostředí (budování lokalit např. rybníky s pohledu čištění odpadních vod)	Získávání dotací	Hrozba povodní vč. varování
Ekologické organizace	Nevyrovnané ekosystémy	Alternativní využití zemědělské půdy, včetně krajinnotvorných opatření	Špatný trend využívání úrodné půdy, elektrárny na úrodné půdě
Vodní toky vhodné k rekreaci - např. pískovna Náklo		Zkulturnění a revitalizace krajiny	Zhoršení stavu přírody a kvality vod využívaných k rekreaci
Vodní turistika		Rozvoj potenciálu EVVO (ekologické vzdělávání, výchova a osvěta)	Nekoncepčnost podpor středisek EVVO
Zachovalá příroda (CHKO)		Využití potenciálu Sluňákova	Ničení krajinného rázu intenzivním zemědělstvím
Množství NNO zaměřených na životní prostředí		Mezinárodní spolupráce v oblasti ochrany životního prostředí	Necitlivé zásahy do krajinného rázu (mega projekty)
Lužní les – významný retenční prostor v rámci protipovodňových opatření		Využívání energeticky šetrných technologií	Staré ekologické zátěže
			Nešetrné těžby surovin (pískovny, lomy)

			Ničení krajinného rázu nevhodnými objekty (stožary, větrné elektrárny, mega projekty, nevhodná umístění nebo řešení domů)
			Nebezpečí záplav
Podpora zemědělství, potravinářství a regionální značky HANÁ			
Možnost odbytu místních produktů a služeb v krajském městě	Nedostatek finančních prostředků	Získávání dotací	Složitost stavebního řízení
Haná regionální produkt	Oslabení - nezáměr o praktické obory (řemesla)	Podporovat místní producenty, výrobce a poskytovatele služeb	Složitá administrace a vykazování u žádostí o dotaci
Zkušenosti malých zemědělců při produkci nejen tradičních polních plodin ale i ovoce, školkařských výpěstků a také ekologické produkce	Zastavování úrodné půdy	Využití opuštěných zemědělských provozů pro jiné výroby - potenciál pro místní výrobky	Předfinancování žádostí o dotaci u podnikatelů
Zkušenosti s pěstováním biomasy	Najít využití nevyužívaných zemědělských budov	Nabídka výrobků a služeb pro Olomouc	Chybí koncepční podpora zemědělství, málo atraktivní obor pro mladé
	Útlum zemědělské výroby	Využití potenciálu chovatelů koní a domácích zvířat	Odchod kvalifikovaných pracovníků za prací do měst
		Tradiční obchody a služby	Negativní dopady Společné zemědělské politiky
Podpora malého a středního podnikání a zaměstnanosti			
Blízkost dálnice+letišť	Nedostatek finančních prostředků	Získávání dotací	Ekonomická nejistota, dopad krize na zemědělství
Blízkost krajského města, geografická poloha regionu	Malá kupní síla	Podpora tradičních řemesel zemědělství	Složitost stavebního řízení
Místní pivo	Stárnou řemeslníci a noví nejsou	Udržet mladé lidi v regionu - využít množství SŠ v Olomouci	Složitá administrace a vykazování u žádostí o dotaci
Dostupnost (železnice, veřejná doprava)	Nedostatek pracovních příležitostí ve venkovském prostoru	Spolupráce VŠ a podnikatelů v regionu	Předfinancování - lhůty ukončení projektu a proplacení

Odbyt a zpracování zemědělské produkce	Nezaměstnanost	Vytvoření balíčků služeb - propojení podnikatelů v ČR, možnost podpory drobného podnikání v obcích	
Dobrá dopravní dostupnost do Olomouce		Rozšíření možností práce z domova	
Úrodnost půdy		Výměna zkušeností a příklady dobré praxe mez podnikateli	
Zkušenosti s ekologickým zemědělstvím		Vytvoření společného webu, kde by se hodnotila kvalita řemeslníků v regionu	
Propojení středu a severu Moravy - řeka, železnice, rychlostní komunikace,			
Patriotismus			
Podpora podnikání v cestovním ruchu			
Kroje, tradice, bohatá historie regionu	Nedostatek finančních prostředků	Získávání dotací	Složitost stavebního řízení
Blízkost dálnice+letišť	Cyklostezka směr na Mohelnici	Napojení cyklostezek na Olomouc a propagace (celková koncepce)	Zanikají tradice Hané, řeč ztráta tradic, globalizačními trendy v kulturním povědomí angl. a něm. Jazyk
Cykloturistika -vhodná i pro rodiny s dětmi	Ubytovací kapacity	Vytvoření balíčků služeb - propojení podnikatelů v ČR, možnost podpory drobného podnikání v obcích	Není propagace regionu - jenom Olomouc a Bouzov
Pořádání tradičních regionálních akcí - Hanácké benátky, Farmářské trhy apod.	Nedostatečná provázanost služeb	Propagace regionů prostřednictvím značky Haná regionální produkt, EKO jarmark, Flóra	Opomíjení cestovního ruchu a volnočasových aktivit ve venkovském prostoru
Blízkost krajského města, geografická poloha regionu	Nejsou propojené cyklostezky mezi Olomoucí a územím MAS	Geocaching	Nezajištění financování údržby a značení turistických tras
Místní pivo	Nedostatečné ubytovací kapacity	Rozvoj cyklostezek a drah pro in-line	Složitá administrace a vykazování u žádostí o dotaci

Dobrá dopravní dostupnost (železnice, veřejná doprava)	chybí propagace hřišť a dalších zajímavostí v regionu na internetu	Rozvoj služeb pro turisty (sportoviště, turistická zázemí, kulturní centra)	Předfinancování - lhůty ukončení projektu a proplacení
Turistické atrakce (hrad Bouzov, Arboretum, muzea, jeskyně)	Nedostatečné služby pro turisty (kampy, půjčovny sportovních potřeb, ubytování)	Síť cyklotras - propojení přírodních a historický míst, propojení cyklostezek s doprovodnými službami (ubytování, stravování)	Nedořešení vlastnických vztahů k pozemkům při budování cyklotras
Kulinářství	Nízká nabídka služeb na venkově	Rozvoj ekoturistiky (CHKO, Sluňákov, PermaLot, Zlatohlávek) a agroturistiky	
Ochotní obyvatelé regionu	Regulace vodní turistiky v CHKO (podmínky vodní turistiky budou upraveny chystaným Plánem péče CHKO Litovelské Pomoraví)	Zlepšení propagace aktivit území	
Významné osobnosti v regionu	Malá propagace regionu a jeho potenciálu v ČR	Propojení cyklotras s jinými regiony	
Vodní turistika		Propojení činnosti obcí, podnikatelů a NNO – společné prezentace	
Turistické atrakce		Příhodné podmínky pro turistiku	
Dobrá dopravní dostupnost do Olomouce		Eko farmy	
Dostatek přírodních (CHKO, vodní plochy, jeskyně, arboretum), kulturních (muzeum Cholina, Příkazy, Litovel) a historických (Bouzov, Litovel, církevní stavby) památek			
Oblast vhodná pro všechny druhy rekreačních aktivit (pěší turistika, cykloturistika, hippoturistika)			
Rozmanitost území			
Rozvoj spolupráce a posilování místního partnerství			

Existence MAS a Mikroregionu Litovelsko	Nedostatek finančních prostředků	Získávání dotací	Budoucí existence EU
Kroje, tradice, bohatá historie regionu	Nezájem veřejnosti o veřejný život v obcích a organizacích (zájmových)	Udržet mladé lidi v regionu - využít množství SŠ v Olomouci	Vláda nejistota
Působení folklórních souborů a udržování kulturních tradic, zapojení mladých	Menší počítačová gramotnost venkovského obyvatelstva	Spolupráce VŠ a podnikatelů v regionu	Nestabilní hospodářství a veřejné zdroje
Zaměstnanost díky velkým městům		Návrat mladých lidí na venkov	Ztráta zájmu lidí, kteří čerpají dotace
Ochotní obyvatelé regionu		Vytvoření sítě informačních míst	Experimenty v legislativě (účetnictví, daně)
Významné osobnosti v regionu			Nárůst administrativy ze strany státu (brzda rozvoje)
Patriotismus			nezájem škol v souvislosti s uplatněním na trhu práce
Vedení MAS, peníze, které prostřednictvím MAS byly rozděleny v regionu			Nezaměstnanost
Hanáčtina			Korupce v projektech, hrozí jejich zastavení - EU nedá další peníze
			Nejnižší cena ve výběrových kritériích jako hlavní kritérium, špatný zákon o VZ
			Nadhodnocení stavebních zakázek (projekční i stavební firmy)
			Evropské peníze se začínají rozměňovat (každý chce mít moc rozdělovat)

2.1.4 Zmapování strategií v regionu

2.1.4.1 Vyhodnocení strategie MAS 2007-2013

Strategický plán Leader „Hanáci se rozkévale – včel ovidite“ vznikl kombinací komunitní metody s důrazem na zapojení veřejnosti při strategickém plánování území a expertní metody, která spočívala ve vytváření podkladových analýz území. Strategický plán Leader se vytvářel souběžně s Integrovanou strategií rozvoje území „Hanáci ke zdraví a prosperitě“.

Realizace Strategického plánu Leader byla podpořena v roce 2008.

MAS Moravská cesta v letech 2008 – 2013 podpořila 98 projektů místních žadatelů za 37,7 milionů korun. Přesný počet realizovaných projektů v daných obcích je uveden v tabulce níže. Doplněna je i výše dotace u každého realizovaného projektu. Projekty jsou rozděleny do tří základních oblastí: obecní, neziskových organizace či podnikatelé.

Tabulka 19 - Přehled realizovaných projektů na území MAS v letech 2008 - 2013

Název obce	CELKEM		OBECNÍ PROJEKTY		NEZISKOVÉ ORGANIZACE		PODNIKATELÉ		CELKEM
	POČET PROJEKTŮ	DOTACE	obce	SOUČET	úspěšné projekty celkem	SOUČET	úspěšné projekty celkem	SOUČET	
Bílá Lhota	10	4 576 138	4	1 236 074	4	2 095 124	2	1 244 940	4 576 138
Bouzov	6	2 159 402	2	1 224 649	3	636 693	1	298 060	2 159 402
Červenka	5	2 320 394	4	1 920 490	1	399 904	0	0	2 320 394
Dubčany	1	227 414	1	227 414	0	0	0	0	227 414
Haňovice	5	1 770 766	2	943 036	2	726 930	1	100 800	1 770 766
Horka nad Moravou	5	806 357	3	511 927	2	294 430	0	0	806 357
Cholína	5	1 476 826	2	402 310	2	561 516	1	513 000	1 476 826
Křelov-Břuchotín	14	6 004 656	4	2 271 440	9	3 201 787	1	531 429	6 004 656
Liboš	1	304 610	1	304 610	0	0	0	0	304 610
Litovel	7	2 192 738	1	739 460	3	589 852	3	863 426	2 192 738
Luká	8	3 800 279	2	1 138 458	4	1 843 477	2	818 344	3 800 279
Měrotín	4	1 639 344	3	1 487 264	1	152 080	0	0	1 639 344
Mladeč	4	2 352 952	1	1 716 253	2	354 066	1	282 633	2 352 952
Náklo	4	1 268 606	1	572 085	3	696 521	0	0	1 268 606
Pňovice	1	342 610	1	342 610	0	0	0	0	342 610
Příkazy	3	1 889 632	2	1 665 682	0	0	1	223 950	1 889 632
Skrbeň	5	2 049 155	4	1 817 949	0	0	1	231 206	2 049 155
Slavětín	4	1 126 766	3	941 231	0	0	1	185 535	1 126 766
Strukov	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Střeň	2	337 350	1	90 056	1	247 294	0	0	337 350
Štěpánov	3	669 446	1	100 448	2	568 998	0	0	669 446
Vilémov	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Žerotín	1	363 663	1	363 663	0	0	0	0	363 663
CELKEM	98	37 679 104	44	20 017 109	39	12 368 672	15	5 293 323	37 679 104

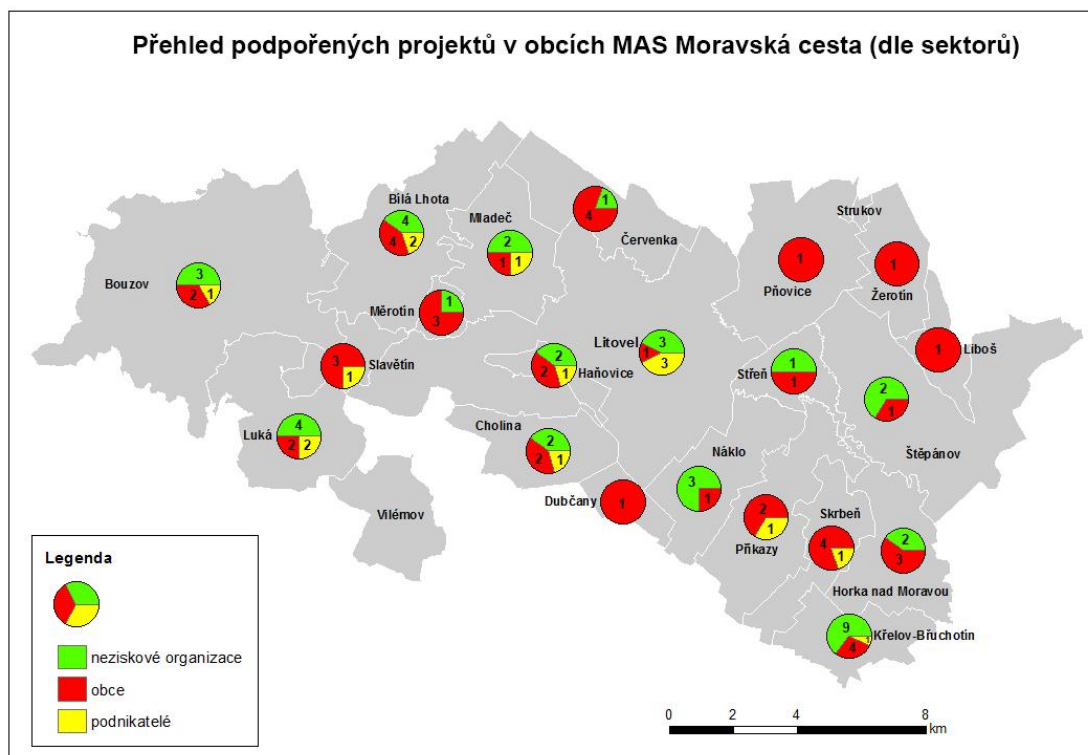
(Zdroj: vlastní zpracování)

Pro lepší názornost byla vytvořena mapa, která je představena na následujícím obrázku. Zobrazuje počet podpořených projektů v 22 obcích MAS Moravská cesta. V každé obci je vyobrazeno, kolik projektů bylo realizováno v daném sektoru. Jako v tabulce, jedná se o sektor obce, neziskové organizace a podnikatelé.

Pouze obecní projekty byly realizovány v obcích Pňovice, Žerotín, Liboš a Dubčany. V obcích Červenka, Střeň, Štěpánov, Náklo a Horka nad Moravou realizovaly své projektové záměry pouze obce a neziskové organizace, podnikatelé své projektové záměry nezrealizovali. V některých obcích se naopak zapojily pouze obce a podnikatelé a neziskové organizace zde chybí. Jsou to Slavětín, Příkazy a Skrbeň. V obcích Bouzov, Bílá Lhota, Mladeč, Luká, Cholína, Haňovice, Litovel a Křelov – Břuchotín byly realizovány projekty ze všech tří zmiňovaných oblastí.

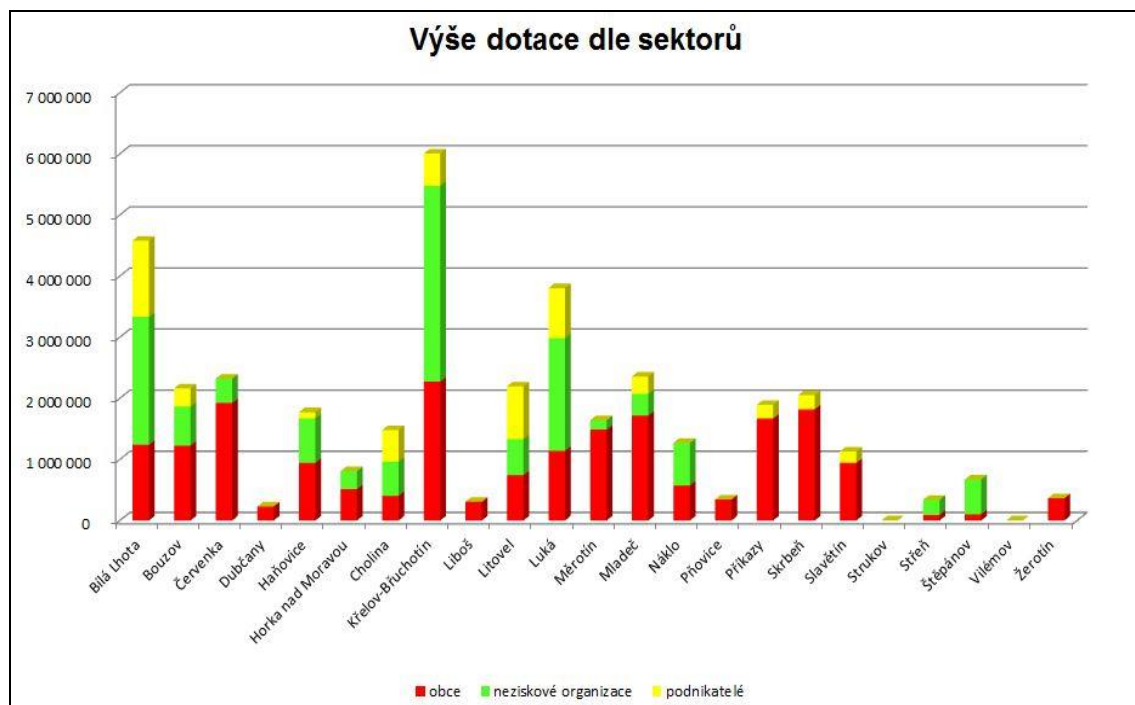
V obcích Strukov a Vilémov žádné projektové záměry realizovány nebyly.

Obrázek 25 - Přehled podpořených projektů v obcích MAS Moravská cesta (dle sektorů)

(Zdroj: vlastní zpracování)

Graf 14 - Přehled výše dotace dle sektorů v jednotlivých obcích MAS Moravská cesta

(Zdroj: vlastní zpracování)

2.1.5 Kontext MAS v metodě LEADER v ČR

MAS Moravská cesta uzavřela partnerskou smlouvu s MAS Regionu Poodří a MAS Moravský kras jako „**Moravská brána do Evropy**“.

Smlouva o partnerské spolupráci mezi MAS Regionu Poodří se sídlem v Bartošovicích, MAS Moravská cesta se sídlem v Července, Olomoucký kraj a MAS Moravský kras, Jihomoravský kraj, se sídlem ve Sloupu, byla uzavřena 18. října 2007 v Bartošovicích.

Všechny tři regiony mají podobné zázemí:

- chráněná krajinná oblast (Poodří, Litovelské Pomoraví, Moravský kras),
- blízkost velkých měst Ostrava, Brno a Olomouc
- priority strategie v rozvoji cestovního ruchu
- podpora certifikace značení místních produktů
- cyklotrasa Krakow – Morava – Vídeň

2.1.5.1 Mezinárodní spolupráce

Moravská cesta navázala spolupráci se slovenským partnerem Zlatá cesta o. z.

ZLATÁ CESTA
OBČIANSKE ZDRUŽENIE

„Naša minulosť nám pomáha hľadať cestu do budúcnosti“. Toto je motto o. z. Zlatá cesta, které byl na základě rozhodnutí řídicího orgánu udělen statut Místní akční skupina a schválena

Žádost o poskytnutí podpory z fondů EU. V rámci celého Slovenska bylo podpořeno 29 místních akčních skupin - z toho 5 z Banskobystrického kraje.

Místní akční skupina Zlatá cesta sdružuje 29 obcí a 2 města: Banská Štiavnica, Baďan, Beluj, Sv. Anton, Štiavnické Bane, Dudince, H. Moravce, H. Nemce, Sebechleby, Banský Studenec, Dekýš, Ilija, Kozelník, Močiar, Podhorie, Počúvadlo, Prenčov, Vysoká, Devičie, Domaníky, Drážovce, H. Tesáre, Kráľovce-Krnišov, Ladzany, Lišov, Medovarce, Rykynčice, Sudince, Súdvce, Terany, Žibritov.

V území žije 24 680 obyvatel a obce se nacházejí v okresech Banská Štiavnica a Krupina. Sídlo OZ MAS Zlatá cesta je na Obecním úřadě v obci Prenčov, internetová stránka www.zlatacesta.sk.

Projekty spolupráce

V období od roku 2008 – 2013 bylo podpořeno 7 projektů spolupráce. Úspěšně byly zrealizované tři projekty spolupráce v rámci partnerství „Moravská brána do Evropy“. Konkrétně se jedná o projekty:

- Moravská brána do Evropy – nové venkovské expozice a muzea
- Moravská brána do Evropy – mapování a studie obnovy technicko-historických památek na venkově
- Moravská brána do Evropy – Nové zázemí pro činnost spolků a propagaci MAS na venkově

Tabulka 20 - Přehled zrealizovaných projektů spolupráce

Projekt / Finance	Žadatel	Partner	Partner
MBE1: Moravská brána do Evropy – nové venkovské expozice a muzea			
III.2.2. (7. Kolo)	MAS Moravská cesta	MAS Regionu Poodří	MAS Moravský kras
4.919.000 Kč	1.994.000 Kč	1.460.000 Kč	1.465.000 Kč
MBE2: Moravská brána do Evropy – mapování a studie obnovy technicko-historických památek na venkově			
III.2.2. (7. Kolo)	MAS Regionu Poodří	MAS Moravský kras	MAS Moravská cesta
3.242.000 Kč	1.206.000 Kč	1.118.000 Kč	918.000 Kč
MBE3: Moravská brána do Evropy – Nové zázemí pro činnost spolků a propagaci MAS na venkově			
III.2.1.2. (8. Kolo)	MAS Moravský kras	MAS Moravská cesta	MAS Regionu Poodří
2.300.000 Kč	857.000 Kč	632.000 Kč	632.000 Kč

(Zdroj: vlastní zpracování)

MBE1 - Nové venkovské expozice a muzea

Výstupem projektu spolupráce byla obnova tří stávajících objektů pro nové venkovské expozice a muzea a to na Bouzově – MAS Moravská cesta, v Senetářově – MAS Moravský kras a v Bartošovicích – MAS Regionu Poodří. V říjnu 2010 byly kompletně dokončeny všechny stavební práce i dodávky vnitřního vybavení (vitríny, panely, doprovodný nábytek), poté byly do muzea převezeny a instalovány exponáty, aby byla expozice co nejdříve přístupná veřejnosti.

Součástí projektu bylo také propagační opatření pro zvýšení informovanosti návštěvníků, turistů a samozřejmě občanů v jednotlivých regionech. Byla vydána informační brožura, která obsahuje základní informace o přípravě a realizaci projektu a také byl spuštěn nový webový portál MBE (www.mbe-projekty.cz).

Partnery projektu jsou MAS Regionu Poodří, kde vzniklo obdobné muzeum na zámku v Bartošovicích a MAS Moravský kras, která obnovila Muzeum řemesel v Senetářově.

MBE2 - Mapování a studie technicko - historických památek a staveb

Hlavním předmětem tohoto projektu spolupráce bylo zmapování všech zachovaných i zaniklých technicko-historických památek na území tří místních akčních skupin (MAS Moravská cesta, MAS Regionu Poodří, MAS Moravský kras), vypracování studií obnovy a využití těch nejzajímavějších památek, s návazností na oživení cestovního ruchu a tím zajištění vyšší atraktivity venkovských oblastí a kvality života.

Zmapování a studie obnovy respektive využití těchto památek (místní produkce, původní řemesla, historické expozice, atd.) přispělo k rozvoji cestovního ruchu a ke zvýšení kvality života na venkově. Výstupem projektu byly dvě publikace - jedna se věnuje památkám na území MAS Moravské cesty a druhá je společná publikace všech tří partnerských MAS.

MBE 3 - Nové zázemí pro činnost spolků a propagaci MAS na venkově

Předmětem projektu spolupráce bylo vytvoření technického zázemí pro společenskou, kulturní, sportovní a spolkovou činnost a propagace všech tří partnerských místních akčních skupin. Cílem bylo podpořit spolkový život v regionech v návaznosti na oživení cestovního ruchu a tím zajištění vyšší atraktivity venkovských oblastí a kvality života.

Pořízené vybavení – velkoplošný stan, pívni sety a propagační stánky využívají místní akční skupiny jednak pro své akce, ale hlavním cílem je možnost zapůjčování tohoto vybavení na nejrůznější neziskové akce v regionu a to pouze za manipulační poplatky spojený s převozem, montáží a údržbou pořízeného vybavení.

V roce 2011 byly schváleny dva projekty spolupráce, jejichž realizace probíhala v roce 2012. Jedná se o projekt Nová energie pro regionální značku a projekt Kroje našich krajů.

Moravská cesta (Litovelsko – Pomoraví), o. s. začala s realizací projektu spolupráce „**Nová energie pro regionální značku**“ (NEREZ) spolu s dalšími 3 MAS. Součástí projektu bylo pořádání propagačních akcí v regionu spojených s prodejem certifikovaných produktů, organizace seminářů pro výrobce, výroba a distribuce propagačních materiálů. Součástí propagačních materiálů byla vydaná publikace rozhovorů s výrobcí s názvem: „Máme značku Haná“.

Koordinační MAS (žadatel): Moravská cesta (Litovelsko – Pomoraví), o. s.

Spolupracující MAS: MAS – Partnerství Moštěnka, MAS Prostějov venkov, MAS Uničovsko o.p.s.

V rámci projektu **Kroje našich krajů** MAS Moravská cesta vytvořila mezinárodní partnerství s Místními akčními skupinami MAS - Partnerství Moštěnka, MAS Podhostýnska a MAS Malohont (SK). Všichni partneři podporují folklór na území zapojených MAS. V rámci projektu byly zakoupeny soubory kroje a pořádaly se kulturní akce na území každé z MAS. Na území MAS Moravská cesta se jedná o podporu národopisných souborů – Hanačka (Litovel), Pantla (Náklo), Cholinka (Cholina, Dubčany).

Koordinační MAS (žadatel): Partnerství Moštěnka.

Spolupracující MAS: Moravská cesta (Litovelsko-Pomoraví), o. s., MAS Podhostýnska a MAS Malohont (SK).

Obrázek 26 - Ukázka krojů národopisných souborů

V roce 2012 byl podpořen společný projekt na rozvoj regionálního značení a certifikaci služeb s názvem „Cílem společného snažení je rozvoj regionálního značení“.

V rámci projektu spolupráce bylo zavedeno značení služeb u regionálních značek „Regionální produkt HONT“ a „HANÁ regionální produkt®“ s využitím zkušeností již zaběhlé značky „JESENÍKY originální produkt®“.

Koordinační MAS (žadatel): MAS Moravská cesta (ČR)

Spolupracující MAS: MAS Horní Pomoraví (ČR), MAS Zlatá cesta (SK)

Projekt **„Příběhy našich kronik“** byl podán a schválen v roce 2013 a vztahuje se zejména ke vzdělávání dětí a mládeže populárně naučnou formou. Výstupem projektu je zmapování nejzajímavějších příběhů z obecních kronik, doplněno interaktivními akcemi s dílnami a výkladem o prvních kronikách, o důvodech jejich vzniku, o autorech, psaní inkoustem. Lidé si na akci mohli vyzkoušet vlastnoručně, jak funguje knihtisk i výrobu ručního papíru s tím, že přednášky byly vždy přizpůsobeny počtu, věku i složení publika.

Koordinační MAS (žadatel): MAS Partnerství Moštěnka

Spolupracující MAS: MAS Moravská cesta, MAS Hřibčíc hory, MAS Hanácké království, MAS Regionu Poodří

2.1.5.2 Spolupráce MAS 2014-2020

V rámci nového programovacího období 2014-2020 hodláme spolupracovat především na projektech týkajících se propojování a sledování monitoringu projektů, výměny zkušeností, animace a propagace.

Snahou MAS bude také rozvoj agroturistiky s propagací regionálního značení. Na této aktivitě bychom rádi spolupracovali s partnerskými MAS, které mají na starosti značení domácích výrobků, ale také s partnery, se kterými spolupracujeme na národní úrovni.

Získávání dovedností pro zlepšení činnosti Místní akční skupiny Hřibčíc hory

Místní akční skupina Hřibčíc hory, o. s. (dále jen MAS HH) je nepodpořenou MAS v rámci Leaderu, opatření IV.1.1. Implementace místní rozvojové strategie, avšak velmi úspěšně realizuje od roku 2010 projekty spolupráce.

V roce 2010 se MAS HH spojila s MAS – Partnerství Moštěnka, o.s. a společně naplánovali projekt „Po formanských stezkách – křížem krázem Moštěnkou a Hřibčíc hory“ zaměřený na rozvoj hipoturistiky. V rámci toho projektu v letech 2011- 2012 bylo vyznačeno celkem 158 km hipotras. Na trase byla umístěna 15 m rozhledna, replika vodního mlýna a více než třicet odpočívadel s informační tabulí a úvazštěm pro koně.

V roce 2011 MAS HH navázala spolupráci s Místní akční skupinou Vizovicko a Slušovicko, o.s., se kterou realizovala společný projekt „Obnovme prameny střední Moravy“ zaměřený na výstavbu a revitalizaci studánek, studní, pramenů a napajedel.

Koncem roku 2011 tyto dvě české MAS navázali spolupráci se slovenskou MAS Malohont a připravily společný projekt Očami po krajině - Očima po krajině zaměřený na výstavbu rozhleden, altánků, přírodních vyhlídkových míst a realizaci společných měkkých výstupů. V lednu 2013 byl tento projekt vybrán k podpoření a od února začala jeho realizace. Místní akční skupina Hřibecí hory, o. s. má zkušenosti s realizací projektů spolupráce.

MAS Moravská cesta byla koučujícím partnerem pro MAS Hřibecí hory, o. s. v rámci projektu Získávání dovedností pro zlepšení činnosti Místní akční skupiny Hřibecí hory, opatření III.4.1. PRV – Získávání dovedností, animace a provádění.

Účelem spolupráce bylo zajištění odborné asistence při tréninkové výzvě MAS Hřibecí hory, zaškolení výběrové komise, semináře, příklady dobré praxe a metodické vedení projektové manažerky.

Spolupráce s dalšími organizacemi:

MAS Moravská cesta spolupracuje na regionální úrovni s dalšími organizacemi, jejichž je členem.

Tabulka 21 - Přehled spolupracujících organizací

	Název organizace	Náplň činnosti	Webové stránky	Logo
1	Národní síť Místních akčních skupin České republiky, o.s. (NS MAS ČR)	Posláním NS MAS ČR je především sdružovat MAS, reprezentovat a zastupovat MAS na národní úrovni vůči vládním institucím, ministerstvům a organizacím zřizovanými ministerstvy a dalším relevantním subjektům a na mezinárodní úrovni vůči organizacím a subjektům pracujícím v intencích iniciativy Leader a ve vztahu k ostatním partnerům, institucím a úřadům apod.	http://nsmascr.cz/	
2	Krajské sdružení NS MAS ČR Olomouckého kraje	Cílem Krajského sdružení je partnerství s relevantními aktéry na krajské úrovni, jako je Olomoucký kraj či Krajské agentury zemědělství a venkova Olomouckého kraje. Krajské sdružení plní důležitou roli komunikační platformy pro výměnu dobré praxe mezi členskými MAS.	http://olomoucky.nsmascr.cz/	
3	Asociace regionálních značek, o. s. (ARZ)	Sdružení 24 koordinátorů značek pro kvalitní místní produkty, služby a zážitky	www.regionalni-znacky.cz http://www.arz.cz	

(Zdroj: vlastní zpracování)

Obrázek 27 - Pozvánka na Hanácké farmářské trhy v Litovli

(Zdroj: vlastní zpracování)

Zapojení členů do rozvoje regionu

Ve spolupráci s členskou základnou MAS Moravská cesta pořádáme propagační akce na území MAS (Den MAS, Adventní slavnost v Bílé Lhotě, Hanácké farmářské trhy v Litovli, Fotosoutěž).

Pravidelně se účastníme akcí, které pořádá NS MAS. Mezi nejvýznamnější patří - Konference Venkov, Země živitelka v Českých Budějovicích, Leaderfest, Agrokomplex Nitra a další.

Obrázek 28 - Hanácké farmářské trhy a řemeslný jarmark v Litovli

(Zdroj: vlastní zpracování)

2.1.5.3 Regionální značení „HANÁ regionální produkt®“

Asociace regionálních značek, o.s. (dále „ARZ“) sdružuje 24 koordinátorů regionálních značek pro místní produkty, služby a zážitky (pouze v některých regionech – stav k srpnu

Obrázek 29 - Hanácké farmářské trhy a řemeslný jarmark v Litovli

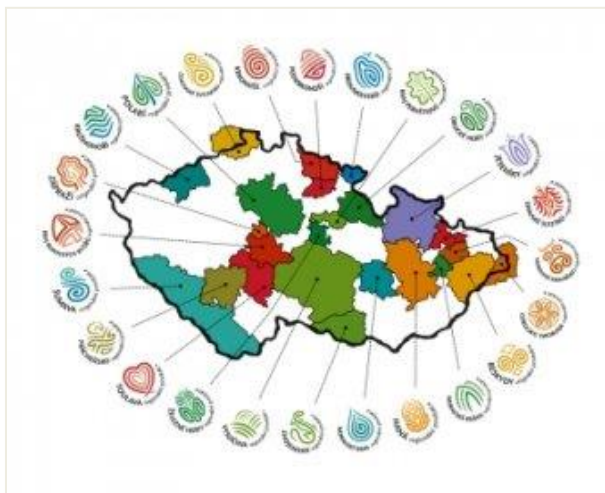
(Zdroj: vlastní zpracování)

2014). ARZ je založena na jednotných principech a pravidlech udělování značky a jednotném grafickém stylu značek i propagačních materiálů. Regionální značení podporuje řemeslné výrobky, potraviny a přírodní produkty šetrné k životnímu prostředí, se zaručeným původem z daného území a s vazbou k tomuto území vyjádřenou naplněním (některého nebo všech) specifických kritérií týkajících se tradice, podílu ruční práce, podílu místních surovin a specifičnosti pro daný region. Podmínkou pro udělení regionální značky je plnění zákonných předpisů a norem pro daný provoz (hygienické a technické normy, bezpečnost práce apod.).

U služeb v cestovním ruchu se zaměřuje na stravování a ubytování, které naplňuje nejen základní kvalitativní kritéria ve své kategorii, ale zároveň přispívá k poznání regionu a jeho produktů. Obdobně se posuzují i „zážitky“, tedy služby a jednorázové akce, které návštěvníkům zprostředkovávají kulturní, přírodní a další zajímavosti regionu.

Jednotlivé značky jsou koordinovány na regionální úrovni místními organizacemi (občanská sdružení a obecně prospěšné společnosti), které vyhledávají místní producenty a provozovatele služeb (MSP, OSVČ, výjimečně i fyzické osoby nepodnikající), jejichž výrobky a služby splňují daná kritéria pro získání regionální značky. O udělení značky rozhoduje vždy certifikační komise, v níž vedle zástupců regionálního a národního koordinátora (pracovníka ARZ) zasedají zástupci výrobců a provozovatelů služeb, místní a krajské samosprávy, neziskových subjektů z regionu a kulturních a školských zařízení. Regionální koordinátoři zajišťují propagaci systému na úrovni regionu, přičemž využívají společně vytvářených komunikačních a propagačních nástrojů (společné webové stránky, letáky, katalogy produktů, turistické noviny).

Obrázek 30 - Mapa regionálních značek v ČR

(Zdroj: ARZ, www.regionalni-znacky.cz,
www.arz.cz)

Regionální značení v ČR a v zahraničí

Regionální značky vznikaly v západní Evropě od počátku 90. let, země východní Evropy je postupně následují v posledních deseti letech. To má své historické příčiny, stejně jako fakt, že západoevropské značky se tvořily zpravidla na půdorysu tradičních a obecně (alespoň v místním kontextu) známých regionů a soustřeďovaly se převážně na maloobjemovou produkci potravin. V postsocialistických zemích se naopak projevila skutečnost, že se i v komunistické éře dařilo udržovat a v některých případech dokonce rozvíjet lidová řemesla. Jejich podpora a propagace je proto nedílnou součástí našich regionálních značek od jejich počátku v letech 2003–2004. S postupem času a s tím, jak i u nás přibývá malých producentů potravin (a současně je stále těžší ekonomicky udržet pracnou rukodělnou výrobu), se však rozdíly začínají stírat.

V úvodu zmíněné principy regionálního značení v ČR byly zavedeny na základě inspirace z Británie, Irska a Německa. Rovněž značení v Nizozemsku je založeno na velmi podobných kritériích. Český systém regionálního značení spravovaný ARZ je však unikátní jednotným vizuálním stylem všech značek. Snahy o zavedení obdobného systému probíhají i na Slovensku, kde již dříve vzniklo několik značek, které se ovšem po určité době přestaly fungovat, aby byly nahrazeny jinými (toho času šesti) značkami.

Princip vzájemně příbuzných vizuálních symbolů značek a s nimi souvisejících propagačních materiálů poskytuje českým regionálním značkám výhodu při soupeření s jinými systémy označování a certifikace, jichž se v posledních letech i v ČR objevila celá řada, což působí matení spotřebitelů a často i jejich nedůvěru ke všem značkám bez rozdílu. Dobrá osobní zkušenost s produktem se značkou v jednom regionu může

pozitivně působit ve chvíli, kdy se setkáme s jinou regionální značkou (ať už při cestě mimo domov, nebo ji naopak po návratu z dovolené objevíme doslova „za humny“).

Příklad ze zahraničí bychom si naopak mohli v řadě případů brát v identifikaci s konkrétním regionem, v důrazu na kvalitu produktů (odrážející se např. u potravin a pokrmů ve využívání pouze místních surovin) a podpoře spolupráce mezi držiteli značky a dalšími zapojenými subjekty ve společné snaze dobře reprezentovat daný region.

Značka HANÁ regionální produkt®

Obrázek 31 - Mapa vymezeného území – HANÁ regionální produkt®

Značka HANÁ regionální produkt vznikla v roce 2009, MAS Moravská cesta její koordinaci ovšem převzala až v roce 2011 na základě „Memoranda o spolupráci v rámci projektu HANÁ regionální produkt“, které řešilo zapojení různých subjektů do správy a koordinace značky na území celkem 333 obcí zasahujícím do tří krajů. Značku přebírala MAS Moravská cesta v kritickém stavu, s pouze čtyřmi výrobci, kteří se navíc odmítali nadále na práci značky podílet. V současné době má značka 62 platných držitelů, z toho 15 jich je z území MAS Moravská cesta.

(Zdroj: vlastní zpracování)

Konkrétně mohou aktuálně značku HANÁ regionální produkt® pro své produkty používat tito výrobci z území MAS Moravská cesta:

Tabulka 22 - Držitelé značky HANÁ regionální produkt na území MAS Moravská cesta

Název a sídlo firmy	Název produktu	Fotografie
SacerGape s.r.o. Litovel	Cafe Gape Rodinná pražírna a balírna kávy byla založena v roce 2010 v Litovli. V současné době nabízí dvě výběrové směsi: CaféGape Espresso a CafeGape Modesto	

MVDr. Václav Osička Doubravský Dvůr - Červenka	Mléčné výrobky z Doubavského dvora Výroba sýrů, jogurtů, tvarohu, tvarohových pomazánek, dezertů a zákysů z čerstvě nadojeného mléka	
Ondřej Špunda – Moštárna Mezice Mezice - Náklo	Přírodní ovocné mošty Moštárna nabízí: výrobu a celoroční prodej ovocných moštů, moštování pro veřejnost a výkup ovoce	
SODARO – Soňa Melichová Příkazy	Pečivo z Příkaz Pekařská výroba: tradiční receptury z kvalitních surovin, široký sortiment pekařských výrobků – chléb, celozrnné pečivo, koblihy, vánočky, koláče, pletýnky a další	
Tomáš Bukva Mezice - Náklo	Pekařské a cukrářské výrobky z Mezic Do sortimentu patří krémové zákusky tradiční i méně známé, čajové pečivo, všemožné dorty včetně svatebních, také pravé hanácké koláče plněné tvarohem a rozinkami, štrúdlý, sladké i slané pečivo z kynutého, mrkvového či lístkového těsta, různé moučníky a další	

Hana Kuželová Křelov - Břuchotín	Bíle zdobený dekorativní perník Výroba bíle zdobeného dekorativního perníku všech možných tvarů, velikostí a motivů, vhodné k jakékoliv příležitosti. Jedná o motivy zvířátek a hraček pro děti nebo srdíček pro zamilované nebo motivy svátků během celého roku	
Věra Doležalová Horka nad Moravou	Hanácké kraslice Typické hanácké kraslice zdobené stébly slámy z ječmene a ovsa	
Miluše Hlavinková – Keramika Litovel	Užitková keramika – kamenina Výroba užitkové keramiky, kameniny, drátování a předvádění na řemeslných jarmarcích	
Marta Vaníčková Litovel	Přírodní mýdla z Hané Přírodní olivová mýdla jsou vyráběna výhradně z přírodních surovin, co nejšetrnějšími metodami, aby byla zachována hodnota olejů a pečujících látek. Při výrobě nejsou používány živočišné tuky, ani jiné produkty	
Jan Vlk Příkazy	Kovářské výrobky Kované zábradlí, zvonce, mříže, zvoníčky, motyky a různé jiné práce: např. ostření seker apod.	

Petr Bárta – Návrhářská, designérská a aranžerská činnost Bouzov	Originální šperky ze dřeva a přírodních materiálů Výroba náušnic, náramků, náhrdelníků a dalších doplňků z přírodních materiálů	
Jiří Tomanec – Atelier Tomanec Měrotín	Bronzové šperky Prsteny, náušnice, brože, jehlice, vlasové spony vyráběny z jediného materiálu - cínového bronzu	
Miloslava Vlková Příkazy	Tkané výrobky Ručně tkané koberce, polštáře, tašky, ubrusy, prostírání, deky, metráž, látky	
Jana Petříková Štěpánov	Malované hedvábí a batika Hedvábné šátky, šály a kravaty, batikovaná a malovaná trička, tuniky, mikiny a šaty	
Gabriela Kvapilová Příkazy	Čepičky "Kvítko" Nejrůznější pokrývky hlavy pro děti i dospělé - jarní čepičky, letní kloboučky, šátečky, pirátky i teplé zimní čepice	

(Zdroj: vlastní zpracování)

Pět certifikátů z celkového počtu tedy bylo uděleno potravinám a nápojům, mezi řemeslnými výrobky převažují textilní produkty (celkem čtyři certifikáty) a dekorální předměty. Nechybí ale ani praktické pomůcky jako kovářské výrobky. Skladba certifikovaných produktů odráží charakter území MAS, v němž se prolíná původně zemědělský charakter s vlivem blízkosti velkého města.

V anonymním průzkumu, který provedla ARZ na jaře 2014 mezi držiteli všech formou internetového dotazníku, odpovědělo celkem 20 držitelů značky HANÁ regionální produkt (územní příslušnost k MAS MC nebyla zjišťována). Dotazník byl zaměřen na zjištění významu značky pro držitele a její případné další zaměření.

Respondenti z HANÉ mimo jiné odpověděli:

Tabulka 23 – Hodnocení přínosnosti značky HANÁ ze strany jejich držitelů

Co vám přinesla značka?	
Odpověď:	Z celkového počtu:
zvýšení poptávky po mých produktech	45 %
nové a častější možnosti prodeje	20 %
vyšší prestiž mých produktů	55 %
zviditelnění mých produktů (nižší náklady na propagaci)	40 %
osobní uznání, pocit hrdosti	55 %
navázání nových kontaktů	55 %
výhodu proti konkurenci konkurencí	15 %
navázání spolupráce s jinými výrobci či organizátory akcí	55 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Respondenti měli rovněž ohodnotit své současné potřeby (stupnicí od 1-5 bodů):

Tabulka 24 - Hodnocení současných potřeb držitelů značky HANÁ

Co potřebuji:	Body:
zlepšit propagaci	3,75
získat kontakty na nové místní dodavatele surovin	1,85
rozšířit odbyt o nová prodejní místa	3,45

(Zdroj: vlastní zpracování)

Odpovědi nevybočují z celostátního průměru a lze je interpretovat tak, že regionální značka na Hané plní již nyní dobře své poslání, nicméně i v budoucnosti od ní držitelé očekávají pozitivní vliv zejména v oblasti marketingu. To je přirozené, protože značka je především marketingový nástroj, který by ovšem měli aktivně používat především sami držitelé značky. Koordinátor značky by neměl suplovat marketingové aktivity producentů, ale měl by se soustředit se především na roli zprostředkovatele informací a nových příležitostí, sdílení zkušeností dobré praxe a vzdělávání, a to nejen v marketingových metodách, ale např. i v oblasti kvality produktů.

Spolupráce s dalšími regionálními značkami

V průběhu koordinace značky HANÁ regionální produkt navázala MAS Moravská cesta spolupráci s dalšími regionálními značkami, ať už v rámci ARZ – Jeseníky, Moravský kras, Moravské Kravařsko, tak i mezinárodně – Hont (Slovensko). Všechny tyto značky fungují na stejných obecných principech, sdílení zkušeností je však podloženo odlišnou délkou zkušenosti se značkou i jinými výchozími podmínkami a zaměřením značky.

Jeseníky, Moravský kras i Moravské Kravařsko jsou na rozdíl od Hané v obecném povědomí především díky přírodnímu bohatství, které je vyhledáváno jako turistický cíl. Tento atribut na jedné straně usnadňuje prezentaci značky jako produktu cestovního ruchu, na druhé straně ztěžuje její vnímání jako značky podpory místní ekonomiky.

Značky zde tedy řeší především změnu zažitých stereotypů vnímání území značky jako cíle většinou krátkodobých výletů nebo prostoru pro sportovní aktivity ve prospěch budování vztahu k místní komunitě a jejím produktům.

Je přirozené, že se všechny zmíněné značky orientují na segment turistického ruchu, mimo jiné tím, že zavedly certifikaci nejen pro výrobky, ale také pro služby v cestovním ruchu a (v případě Jeseníků a Moravského krasu) také pro zážitky spojené s poznáváním regionu.

Slovenský Hont je historickým slovenským regionem, který nepatří mezi typické turistické destinace, ale přesto má pestrou nabídku kulturních památek i přírodních zajímavostí. Certifikované produkty se zaměřují na prezentaci typických výrobků tradičních řemesel a přírodních a zemědělských produktů.

Značka Haná se tak může od svých partnerů inspirovat v metodách propagace produktů a formování místního partnerství, které právě regionální značky odlišuje od centrálně organizovaných oborových systémů.

Propagace regionálních produktů

Produkty oceněné regionální značkou využívají léty prověřený mix nástrojů propagace, počínaje webovou prezentací, přes tištěné materiály (letáky, katalogy produktů, turistické noviny), propagační pomůcky (bannery, roll-upy, poutače) až po osobní prezentaci na akcích pro veřejnost včetně výstav a veletrhů.

Všechny tyto nástroje využívala značka HANÁ regionální produkt již v minulém období a může proto navazovat na bezprostřední zkušenosti jak s jejich přípravou, tak i konkrétním dopadem. V budoucnosti lze jistě předpokládat posilování nových forem, jako je využívání sociálních sítí nebo oslovení veřejnosti formou různých her a soutěží.

V éře nových médií je na místě zvažovat efektivnost výroby množství tištěných materiálů. Při koncipování propagace se ale především nesmí zapomínat na to, že regionální produkty mají představovat pestrost regionu, která spočívá nikoliv v produktech, ale v jejich původcích. Informační materiály všech forem proto by proto měly být pouze nástrojem, který usnadňuje propojování výrobců a spotřebitelů a spolupráci v rámci regionu v nejširším měřítku.

Perspektivy značení regionálních produktů

Značení regionálních produktů v ČR funguje již více než deset let. Jako systém budovaný zdola se stále potýká se závislostí na projektovém financování, jehož úspěšnost se v jednotlivých regionech výrazně liší. Na druhou stranu je právě desáté výročí a konstantní růst systému značek dokladem, že se jedná o životaschopný systém, jehož prestiž se pomalu, ale soustavně zvyšuje.

Podpora segmentu drobných podnikatelů v územích se značnými strukturálními disproporcemi se u nás ani v zahraničí nemůže obejít bez vnějšího financování. Cíle značek směřující k udržitelnému rozvoji území ve smyslu ekonomickém, environmentálním i sociálním se zcela shodují s principy komunitně vedeného místního rozvoje, jak je uplatňují místní akční skupiny. I pro další programové období proto značení regionálních produktů nabízí velký prostor nejen jako nástroj podpory ekonomiky určitého území, ale především jako platforma pro spolupráci a zvyšování povědomí o hodnotách regionu v nejširším smyslu.

2.2 Strategická část

2.2.1 MISE

MAS Moravská cesta pozvedne svěřené území 22 obcí v oblastech rozvoje turistiky a služeb cestovního ruchu, kulturního dědictví, rozvoje spolkového života v obcích, vzdělávání, péče o krajinu a podpory venkovského podnikání a zemědělství. Moravská cesta přispívá k rozvoji v regionu malým podnikatelům vracejícím se k tradicím, původním řemeslům, zabývající se kvalitou práce při výrobě produktů z regionálních surovin. Pomáhá jim navazovat spolupráci a hlavním úkolem je pomoc s jejich propagací v regionu pod záštitou značky Haná regionální produkt.

Snahou MAS je také přispět k rozvoji meziobecní spolupráce, zlepšení technické, dopravní, společenské a informační infrastruktury ve spolupráci s obcemi a svazky obcí (mikroregiony).

MAS Moravská cesta zapojí co nejširší okruh partnerů z veřejné správy, podnikatelské sféry a neziskového sektoru uvnitř i vně regionu a zajistí transparentními a důvěryhodnými postupy rozvoj místního partnerství včetně poradenství pro jednotlivé subjekty a přispěje tak k celkovému rozvoji regionu.

MAS Moravská cesta bude ke své činnosti i působení jednotlivých partnerů využívat zejména metodu LEADER, Program rozvoje venkova, Integrovaný regionální operační program, Operační programy - Podnikání a inovace, Životní prostředí, Vzdělávání a další mezinárodní, národní, krajské a jiné grantové programy.

MOTTO: „Moravská cesta – region, kde jsme doma“

2.2.2 Dlouhodobá vize rozvoje území

Moravská cesta je region s vysokým turistickým potenciálem a kvalitní infrastrukturou cestovního ruchu, sítí cyklotras a cyklostezek a obnovených historických památek. Spolupracujeme s jednotlivými obcemi, podnikateli, neziskovými a církevními organizacemi na svém rozvoji a využíváme partnerských regionů v ČR i v zahraničí.

Region je místem, kde se cítíme doma a kde jsou zajištěny základní životní potřeby a služby, opravené komunikace a další infrastruktura. V obcích je kvalitní zázemí pro činnost místních spolků, které nabízejí kulturní, sportovní a společenské akce, přehlídky, trhy a festivaly pro celý region.

Zlepšujeme vzhled obcí i krajiny. Usilujeme o udržení a návrat mladých lidí na vesnici a o důstojný i aktivní život seniorů. Podporujeme kvalitní sociální a zdravotní služby i rozvoj školství ve vesnicích.

Region je místem s dobrými podmínkami pro podnikání, které zvyšuje zaměstnanost a respektuje životní prostředí. Úrodná Haná a zemědělství šetrné ke krajině.

V návaznosti na potřeby regionu MAS Moravská cesta a zjištění vyplývající z komunitního zapojení veřejnosti a analytické části strategie byly stanoveny klíčové oblasti rozvoje území včetně jednotlivých strategických cílů a opatření k jejich naplnění.

2.2.3 Strategické cíle

Strategické cíle specifikují konečné stavy, kterých bychom chtěli dosáhnout realizací strategie.

Níže uvedené strategické cíle byly navrženy na veřejném projednání ve Štěpánově a rozpracovány na specifické cíle – resp. priority.

Na základě potřeb regionu MAS Moravská cesta a zjištění vyplývajících z komunitního zapojení veřejnosti byly stanoveny klíčové oblasti rozvoje území včetně jednotlivých strategických cílů a opatření k jejich naplnění.

Strategický cíl č. 1 – Zlepšování kvality života a životního prostředí

Pro oblast: Zlepšení občanské vybavenosti a infrastruktury, oblast životní prostředí a rozvoj spolupráce a posilování místního partnerství

Tento strategický cíl klade důraz na zavedení a uplatnění principů trvale udržitelného rozvoje regionu a zavedení rovnováhy mezi potřebami trvale udržitelného rozvoje území, ochrany a péče o životní prostředí.

Smyslem strategického cíle je také vytvořit předpoklady a zajistit rozvoj lidských zdrojů, vysokou kvalitu života a spokojenost obyvatel v oblasti materiální, společenské, kulturní, duchovní a etické s dlouhodobou perspektivou.

Strategický cíl č. 2 – Ekonomický rozvoj regionu

Pro oblast: Podpora zemědělství, potravinářství a regionální značky HANÁ, podnikání a zaměstnanost.

Ekonomický rozvoj regionu usiluje o vytvoření optimálních podmínek pro všestrannou podporu a rozvoj ekonomických a podnikatelských aktivit v území.

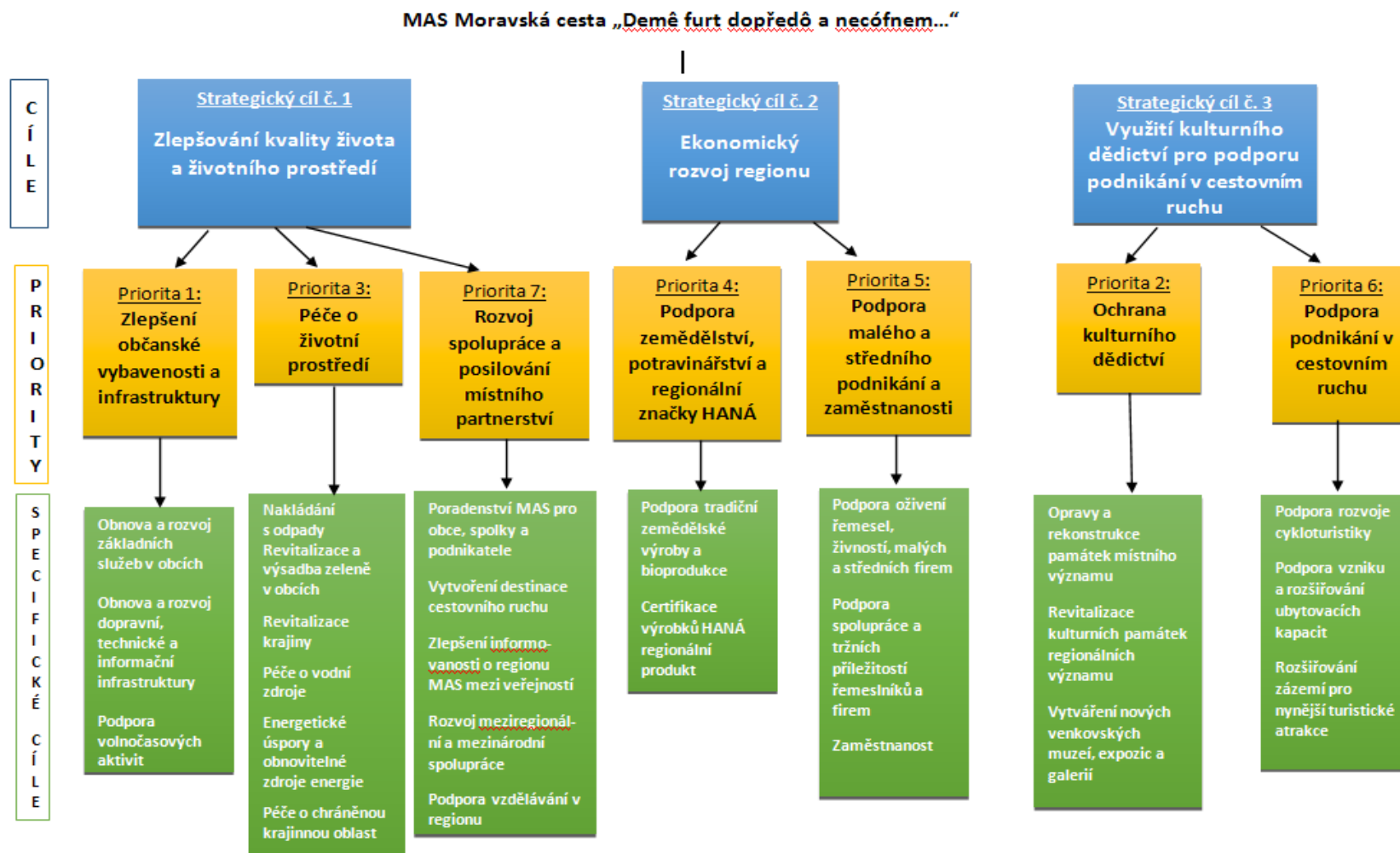
Strategický cíl č. 3 – Využití kulturního dědictví pro podporu podnikání v cestovním ruchu

Pro oblast: Kulturního dědictví a podnikání v cestovním ruchu

Tento strategický cíl podporuje zachování místních kulturních, společenských a historických hodnot regionu. Kulturní dědictví a cestovní ruch jsou nedílnou součástí života dnešní společnosti.

Obrázek 32 - Vazby cílů a priorit strategie komunitně vedeného místního rozvoje na období 2014-2020

(Zdroj: vlastní zpracování)

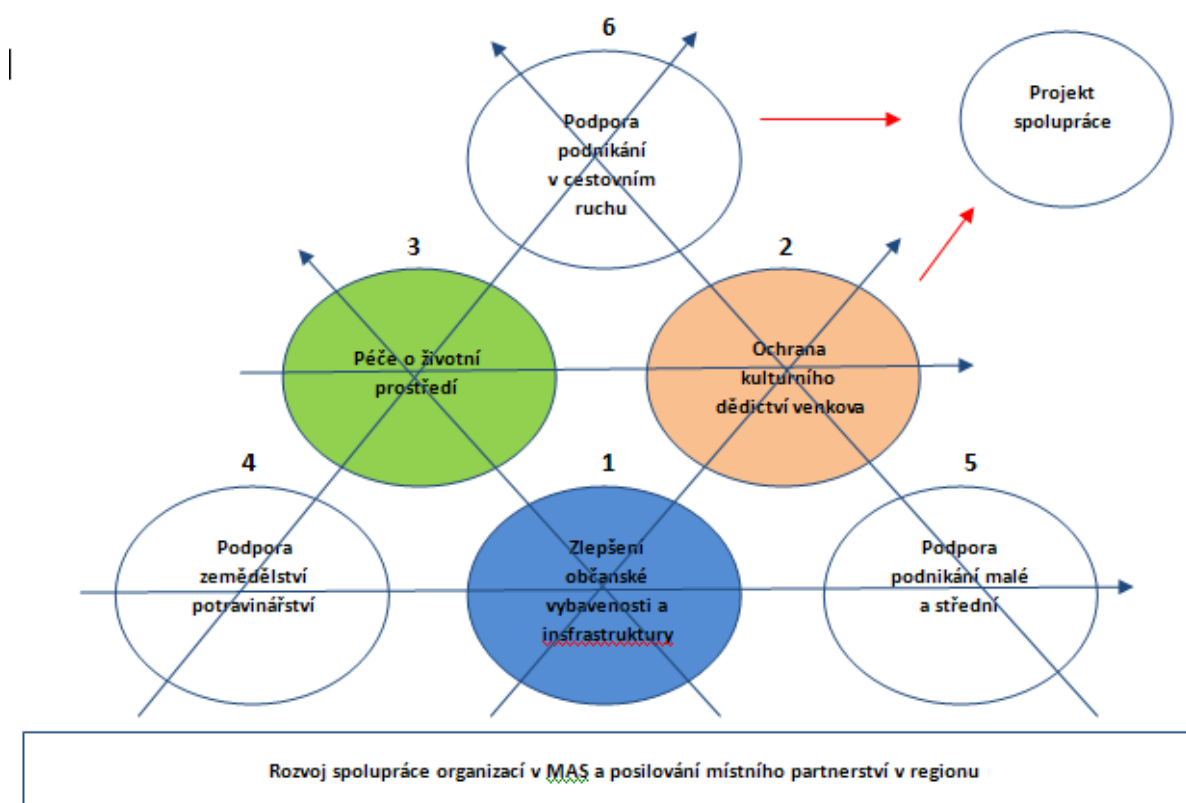
2.2.4 Prioritní oblasti

MAS Moravská cesta definovala ve své strategii pro období 2014-2020 následující prioritní oblasti:

Priority na období 2014-2020

Návrh priorit na období 2014-2020 vzešel z jednání pracovní skupiny Rozvoj regionu dne 22. ledna 2013. Vycházelo se především z toho, jaké projekty byly podporovány v dosavadní strategii 2007-2013. Základní prioritou, na které se pracovní skupina shodla, by mělo být Zlepšení občanské vybavenosti a infrastruktury, o projekty z této oblasti byl největší zájem. Ochrana kulturního dědictví venkova - projekty v této oblasti byly podporovány také v hojné míře, ať již se jedná o opravu kostelů, společenských domů, rozvíjení a udržování tradic venkova. Další prioritou je Péče o životní prostředí, v této prioritě byly dosavadní projekty omezeny pouze na odpočinkové plochy apod., nicméně je zde velká možnost využít plnění této priority v území CHKO Litovelské Pomoraví. Dalšími třemi prioritami, které byly navrženy: Podpora zemědělství a potravinářství, Podpora podnikání malé a střední a Podpora cestovního ruchu. O projekty z těchto 3 priorit nebyl doposud velký zájem, může to být způsobeno malou dotační podporou v opatřeních, která se vztahují k těmto prioritám.

Obrázek 33 - Schéma zobrazující jednotlivé priority na období 2014 – 2020

(Zdroj: vlastní zpracování)

2.2.5 Specifické cíle a priority

Priorita 1: Zlepšení občanské vybavenosti a infrastruktury

Priorita se zaměřuje na zlepšení občanské vybavenosti, pod kterou si lze představit budovy a služby, které mají sloužit primárně občanům obce. Jsou stanoveny 3 základní specifické cíle a to obnova a rozvoj základních služeb v obci, obnova a rozvoj dopravní, technické a informační infrastruktury a podpora volnočasových aktivit. Ovšem základním cílem je zkvalitnění života občanů v obci a zatraktivnění daného území. Je nutné brát ohled především na mladé, jelikož tato skupina obyvatel odchází z venkova právě díky nedostatečným službám a špatné vybavenosti obcí. Atraktivní vzhled obce láká i potenciální návštěvníky, kteří se sem mohou vracet a přispět k rozvoji cestovního ruchu. Základem rozvoje každé obce je potřeba kvalitních základních služeb a občanské vybavenosti pod těmito pojmy si lze představit opravu (rekonstrukci) a vybavenost obecních budov, školských zařízení, vzdělávacích zařízení, kulturně společenských objektů. Z hlediska služeb je nutná přítomnost základních zdravotních a sociálních služeb, jelikož z demografického hlediska dochází k postupnému stárnutí populace a nárůstu počtu obyvatel starších 65 let. Pro tuto skupinu obyvatel je důležitá přítomnost domů s pečovatelskou službou a jiných podobných zařízení. Pro plnohodnotný život v obci je důležitý dobrý stav základní infrastruktury obce, která se skládá ze dvou základních oblastí a to dopravní (stav komunikací) a technické (napojení na elektrickou energii, vodovodní síť, plynofikace, stav kanalizace a ČOV, dostupné telekomunikace a napojení na internet). Při opravě technické infrastruktury se nepřímo přispívá i ke zlepšení ochrany životního prostředí. Trávení volného času v obci je spojeno s přítomností volnočasových zařízení (dětských, sportovních a víceúčelových hřišť), která přispívají k rozvoji obce a udržují zde mladé rodiny s dětmi.

Specifické cíle:

- 1.1. Obnova a rozvoj základních služeb v obcích
- 1.2. Obnova a rozvoj dopravní, technické a informační infrastruktury
- 1.3. Podpora volnočasových aktivit

Priorita 2: Ochrana kulturního dědictví

Kulturní dědictví je jednou ze základních oblastí odrážející se v cestovním ruchu, a proto je nutné se mu věnovat a rozvíjet ho. Zrekonstruované místní i regionální památky přispívají k atraktivnosti obce a to nejen dovnitř, směrem k občanům, ale i směrem ven k turistům a návštěvníkům. Pro občany je to zkvalitnění jejich života v obci a pro návštěvníky nová atraktivní oblast k poznávání. Ochrana kulturního dědictví zahrnuje především opravu a rekonstrukci architektonických staveb, které mají kulturně – historickou hodnotu, dále sakrálních staveb, pomníků a křížů nebo sochařských děl. Kromě nematných památek je důležité pro rozvoj obcí také obnova či zakládání muzeí, galerií a expozic, které návštěvníky seznámí s historií obce či tradičními řemesly. V této souvislosti se nabízí vytváření různých sezónních expozic (Vánoce, Velikonoce...) nebo témat, které návštěvníky seznámí s historií obce či událostmi, které se v obci udály (povodeň, tornádo). Samotné památky kulturního dědictví mohou být napojeny na cyklostezky a turistické trasy, které regionem vedou a spojit tak sportovní vyžití s kulturním poznáváním.

Specifické cíle:

- 2.1. Opravy a rekonstrukce památek místního významu
- 2.2. Revitalizace kulturních památek regionálního významu
- 2.3. Vytváření nových venkovských muzeí, expozic a galerií

Priorita 3: Péče o životní prostředí

Priorita péče o životní prostředí se zaměřuje primárně na zlepšení ochrany a zkvalitnění péče o životní prostředí. Působení CHKO Litovelské Pomoraví na území MAS potřebuje speciální péči, která by měla být pro celý region prioritou i z hlediska rozvíjení cestovního ruchu. Zmíněná oblast je protkaná cyklostezkami a turistickými trasami, které lákají mnoho návštěvníků, nesmíme opomenout i vodáky, pro které je řeka Morava velmi žádaná, jak svojí divokostí, tak krásnou přírodou. Péče o CHKO Litovelské Pomoraví je přímo jedním ze specifických cílů regionu. Péče o životní prostředí se, ale netýká pouze Litovelského Pomoraví. Ke zlepšení životního prostředí by mělo dojít i v jednotlivých obcích v regionu prostřednictvím zlepšení technologií nakládání s odpadem také rozšiřování míst pro tříděný odpad a dostatečný počet kontejnerů na tento odpad, tak by se mělo přecházet vzniku černých skládek a možného poškození životního prostředí. Obce by se měly zaměřit na obnovu zeleně a revitalizaci parků a vytvořit tak vhodnější prostředí pro obyvatele i potenciální návštěvníky. Obyvatelům se rozšíří místa k trávení volného času a odpočinku. V dnešní době je velmi žádané používání zeleně při rekonstrukcích a revitalizacích náměstí a návsi a vytvořit tak příjemné prostředí pro obyvatele. Pro celé území je důležité využívání obnovitelných zdrojů energie, aby došlo k energetickým úsporám, o kterých je slýcháno ze všech stran.

Specifické cíle:

- 3.1. Nakládání s odpady
- 3.2. Revitalizace a výsadba zeleně v obcích
- 3.3. Revitalizace krajiny
- 3.4. Péče o vodní zdroje
- 3.5. Energetické úspory a obnovitelné zdroje energie
- 3.6. Péče o chráněnou krajinnou oblast

Priorita 4: Podpora zemědělství, potravinářství a regionální značky HANÁ

Větší část regionu spadá do oblasti tzv. úrodné Hané s tradiční zemědělskou výrobou. Priorita se zaměřuje na podporu podnikatelů věnujících se zemědělské a potravinářské výrobě, která je v některých částech regionu považována za tradiční. Tuto oblast je potřeba podpořit, jelikož tradiční zemědělské výrobky a bioprodukce jsou v dnešní době velmi žádané a obec získá další zajímavost, která může přilákat více návštěvníků, kteří se sem mohou vracet. A právě sami podnikatelé se mohou ucházet o získání označení HANÁ regionální produkt® a podpořit tak tradiční výrobu v daném regionu. Regionální značení je přínosné z hlediska cestovního ruchu a turistů, kteří region navštíví a chtějí poznat i něco jiného, než přírodní a kulturní (historické) památky. Pro místní obyvatele je to příležitost, jak podpořit jejich místní výrobce. Pro místní podnikatele produkující tradiční výrobky je získání tohoto certifikátu příležitostí, jak navázat nové kontakty a možné spolupráce a v neposlední řadě získají výhodu v propagaci svých produktů jednotným stylem již zmíněného označení.

Specifické cíle:

- 4.1. Podpora tradiční zemědělské výroby a bioprodukce
- 4.2. Certifikace výrobků HANÁ regionální produkt(R)

Priorita 5: Podpora malého a středního podnikání a zaměstnanosti

Rozvoj malého a středního podnikání pomůže ke zvýšení pracovních nabídek v regionu a možnému snížení nezaměstnanosti. Tato myšlenka se objevuje i v EU, která v politice soudržnosti uvádí tuto podporu za prioritní oblast, která by měla vést ke snižování rozdílů mezi regiony a zvyšování zaměstnanosti právě prostřednictvím rozvoje malých a středních podniků. Dalším cílem je oživení řemesel, která v průběhu let zanikla a v daných obcích jsou považována za tradiční. Řemesla i malé firmy jsou úzce spjaty s regionem, ve kterém se vyskytují a odlišují se tak od ostatních, mohou tedy těžit ze své jedinečnosti. Při působení těchto malých a středních podnikatelů dojde postupně k rozvoji celého regionu i díky velkým firmám či průmyslovým zónám, které se mohou na tyto místní výrobce a dodavatele napojit a vzájemně spolupracovat.

Specifické cíle:

- 5.1. Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem
- 5.2. Podpora spolupráce a tržních příležitostí řemeslníků a firem
- 5.3. Zaměstnanost

Priorita 6: Podpora podnikání v cestovním ruchu

Priorita se zaměřuje především na podpoření cestovního ruchu v regionu, který je důležitou ekonomickou položkou pro obce. Pro cestovní ruch na území MAS Moravská cesta je důležitá existence CHKO Litovelské Pomoraví, které je velmi oblíbenou a vyhledávanou oblastí. Litovelským Pomoravím vede několik naučných stezek. Velmi oblíbená je v našem regionu cykloturistika, pro kterou není vytvořené dostatečné zázemí v podobě půjčovny kol a dostatečných značených stezek a právě tuto oblast je potřeba podpořit a rozvíjet, aby sem přilákala více návštěvníků. Potenciálem je rozšíření stávajících stezek a jejich napojení na okolní regiony. Současným problémem je nedostatek ubytovacích kapacit a možností, proto se turisté či návštěvníci nejčastěji zdržují pouze jeden den a berou toto území jako zastávku v jejich cestě. Zbudování nových ubytovacích zařízení (hotelů, apartmánů či kempů) by přispělo ke zvýšení návštěvnosti a prodloužení pobytu hostů na jednom místě, ze kterého by mohli podnikat výlety do okolí, jelikož na našem území se nachází velké množství kulturních památek (hrady, zámky...), přírodních zajímavostí (jeskyně, arboreta) a sportovních aktivit (hippoturistika, cykloturistika, turistika, koupaliště, in – line stezky...). V regionu se setkáme s řadou turistických atrakcí, u kterých chybí nebo vůbec není dostatečné zázemí, které je potřeba nově zbudovat či rozšířit.

Specifické cíle:

- 6.1. Podpora rozvoje cykloturistiky
- 6.2. Podpora vzniku a rozšiřování ubytovacích kapacit
- 6.3. Rozšiřování zázemí pro nynější turistické atrakce

Priorita 7: Rozvoj spolupráce a posilování místního partnerství

Priorita se zaměřuje na rozvoj a podporu spolupráce a komunikace MAS Moravská cesta se zástupci obcí, spolky a místními podnikateli. Důležité je poskytování poradenských služeb již zmíněným subjektům, což povede k prohloubení spolupráce a společných

vztahů. Spolupráce by neměla probíhat pouze v rámci regionu, ale MAS by měla být v kontaktu i s jinými subjekty působícími na meziregionální či mezinárodní rovině. Další důležitou skupinou je veřejnost, která by měla mít povědomí o existenci regionu MAS Moravská cesta a o jejich aktivitách, jelikož samotné názory občanů jsou v realizaci různých prováděných opatřeních velmi důležité. Samotní občané vědí, co nejvíce jim v jejich obci chybí a v jakých oblastech nejsou spokojeni se životem v obci. Často se objevuje nedostatečná kapacita ve vzdělávacích zařízeních nebo nedostatek kurzů či kroužků, o které by lidé měli zájem, a proto je potřeba se věnovat a podporovat i tuto oblast. Jedním ze specifických cílů je i vytvoření destinace cestovního ruchu, která úzce souvisí s předchozí prioritou Podnikání v cestovním ruchu, jde samozřejmě o to, aby se z regionu vytvořilo vyhledávané místo turisty a návštěvníky a region se stal centrálním místem cestovního ruchu.

Specifické cíle:

- 7.1. Poradenství MAS pro obce, spolky a podnikatele
- 7.2. Vytvoření destinace cestovního ruchu
- 7.3. Zlepšení informovanosti o regionu MAS mezi veřejností
- 7.4. Rozvoj meziregionální a mezinárodní spolupráce
- 7.5. Podpora vzdělávání v regionu

Priority Integrované strategie rozvoje území MAS Moravská cesta 2014-2020

Pro stanovení rozvojových priorit jsme použili situační analýzy, SWOT analýzy a zejména získané databáze projektových námětů.

Při návrhu priorit byl zvolen následující postup:

- 1) Situační analýza věcně popisuje a částečně hodnotí situaci regionu. Dává dobrý přehled o stavu regionu především z hlediska sociodemografického a rozebírá dostupné zdroje území
- 2) SWOT analýza přináší charakteristiku silných a slabých stránek regionu, příležitostí a ohrožení. Dbáme na to, aby stanovené priority **využívaly silných stránek a reagovaly na slabé stránky regionu za současného využití příležitostí. Dále se snažíme eliminovat ohrožení**, tj. ty stránky, které MAS nemůže sama přímo ovlivnit
- 3) Projektové náměty – vytvořili jsme databázi projektových námětů různého druhu. Jedná se jak o náměty konkrétní, které se v nejbližší době budou realizovat, tak náměty, které jsou v současné době teprve ve fázi plánování

1.	Priorita 1: Zlepšení občanské vybavenosti a infrastruktury
1.1.	Obnova a rozvoj základních služeb v obcích
1.1.1.	Obnova, rekonstrukce a výstavba obecních úřadů a jejich zázemí
1.1.2.	Obnova, rekonstrukce a modernizace základních, mateřských, uměleckých a středních škol
1.1.3.	Obnova, rekonstrukce a výstavba hřišť pro děti, mládež i seniory v obcích
1.1.4.	Obnova, rekonstrukce a výstavba hasičských zbrojnic
1.1.5.	Obnova knihoven a informačních center
1.1.6.	Podpora výstavby rodinných domů a bytů včetně inženýrských sítí
1.2.	Obnova a rozvoj dopravní, technické a informační infrastruktury
1.2.1.	Opravy a výstavba silnic, cest a cyklostezek s ohledem na bezpečnost dopravy
1.2.2.	Rekonstrukce a výstavba rozvodů plynu elektřiny
1.2.3.	Rekonstrukce a výstavba vodovodů, kanalizací
1.2.4.	Ekonomické čištění odpadních vod včetně alternativních řešení
1.2.5.	Obnova obecních rozhlasů a veřejného osvětlení
1.2.6.	Revitalizace a modernizace veřejných prostranství včetně chodníků
1.3.	Podpora volnočasových aktivit
1.3.1.	Obnova a výstavba sportovišť vnitřních i venkovních
1.3.2.	Obnova a výstavba kulturních domů, kin, divadel aj. multifunkčních objektů
1.3.3.	Obnova a výstavba výletišť a venkovních společenských areálů
1.3.4.	Zlepšování materiálního zázemí pro volnočasové aktivity
1.3.5.	Podpora spolkových, společenských, kulturních, církevních a sportovních aj. akcí
1.3.6.	Podpora regionálních festivalů, přehlídek a slavností

2.	Priorita 2: Ochrana kulturního dědictví venkova
2.1.	Opravy a rekonstrukce památek místního významu
2.1.1.	Restaurování drobných památek místního významu (sochy, kříže apod.)
2.1.2.	Opravy a rekonstrukce sakrálních památek - kapliček, kostelů apod.
2.2.	Revitalizace kulturních památek regionálního významu
2.2.1.	Opravy a rekonstrukce hradů, zámků, tvrzí, fortů apod.
2.2.2.	Obnova poutních cest a propojování památek v krajině (formou naučných stezek)
2.3.	Vytváření nových venkovských muzeí, expozic a galerií
2.3.1.	Obnova a vytváření místních expozic a galerií
2.3.2.	Vytváření oborových muzeí regionálního významu

3.	Priorita 3: Péče o životní prostředí
3.1.	Zlepšení nakládání s odpady
3.1.1.	Obnova zázemí pro sběr odpadů
3.1.2.	Spolupráce obcí a firem v systému sběru, separace a odvozu odpadů

3.2.	Revitalizace a výsadba zeleně v obcích
3.2.1.	Obnova zeleně v intravilánech obcí včetně úprav návší
3.2.2.	Obnova parků a významných zelených ploch v obcích
3.2.3.	Zajištění komunální techniky pro péči o zeleň
3.3.	Revitalizace krajiny
3.3.1.	Výsadba stromů a alejí v krajině
3.3.2.	Realizace pozemkových úprav včetně technických a společných zařízení
3.3.3.	Péče o louky a lesy
3.4.	Péče o vodní zdroje
3.4.1.	Péče o vodní toky
3.4.2.	Péče o rybníky a jezera včetně budování nových rybníků a jezer
3.5.	Energetické úspory a obnovitelné zdroje energie
3.5.1.	Podpora energetických úspor (průřezově v projektech)
3.5.2.	Využívání obnovitelných zdrojů energie
3.5.3.	Podpora pěstování a maximálního využití biomasy
3.6.	Péče o chráněnou krajinnou oblast
3.6.1.	Spolupráce s CHKO Litovelské Pomoraví na rozvoji regionu

4.	Priorita 4:
	Podpora zemědělství, potravinářství a regionální značky HANÁ
4.1.	Podpora tradiční zemědělské výroby a bioprodukce
4.1.1.	Podpora modernizace zemědělských podniků a farem
4.1.2.	Podpora bioprodukce, bezpečnosti potravin a "značky biokvality"
4.1.3.	Podpora mladých a začínajících zemědělců
4.1.4.	Diverzifikace zemědělských činností
4.2.	Certifikace výrobků HANÁ regionální produkt(R)
4.2.1.	Certifikace výrobků a služeb zemědělců, potravinářů i řemeslníků
4.2.2.	Propagace místních zemědělců, potravinářů a jejich produktů

5.	Priorita 5:
	Podpora malého a středního podnikání a zaměstnanosti
5.1.	Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem
5.1.1.	Rekonstrukce, modernizace a výstavba provozoven podnikatelů
5.1.2.	Modernizace strojového a technologického vybavení
5.1.3.	Propagace podnikatelů
5.2.	Podpora spolupráce a tržních příležitostí řemeslníků a firem
5.2.1.	Vytvoření a aktualizace investičních možností a příležitostí regionu
5.2.2.	Vytvoření databáze nevyužitých objektů (brownfields) a jejich obnova
5.3.	Zaměstnanost
5.3.1.	Podpora vzdělávání podnikatelů a zaměstnanců firem
6.	Priorita 6:

Podpora podnikání v cestovním ruchu	
6.1.	Podpora rozvoje cykloturistiky
6.1.1.	Rozvoj sítě cyklotras a vabudování odpočívek
6.1.2.	Budování cyklostezek a odpočívek
6.2.	Podpora vzniku a rozšiřování ubytovacích kapacit
6.2.1.	Ubytovny pro návštěvníky a turisty, tábořiště pro děti
6.2.2.	Využití farem pro agroturistiku
6.3.	Rozšiřování zázemí pro nynější turistické atrakce
6.3.1.	Obnova a výstavba parkovišť
6.3.2.	Podpora rozvoje doprovodných služeb

7.	Priorita 7: Rozvoj spolupráce a posilování místního partnerství
7.1.	Poradenství MAS pro obce, spolky a podnikatele
7.1.1.	Zajištění manažera a kanceláře MAS z různých zdrojů
7.1.2.	Organizace setkání starostů, zájmových spolků a podnikatelských fór
7.1.3.	Technická pomoc při přípravě, zpracování a realizaci projektů
7.2.	Vytvoření destinace cestovního ruchu
7.2.1.	Zajištění pracovníka turistické destinace ve spolupráci s okolními MAS
7.2.2.	Propagace cyklotras, turistických služeb a ubytovacích kapacit TD
7.2.3.	Propagace místních kulturních a přírodních zajímavostí a památek TD
7.2.4.	Vytvoření informačního systému o kulturních akcích v regionu
7.2.5.	Vytvoření venkovského turistického informačního centra
7.3.	Zlepšení informovanosti o regionu MAS mezi veřejností
7.3.1.	Pravidelná aktualizace informací na atraktivních webových stránkách
7.3.2.	Vydávání zpravodaje pro obyvatele obcí regionu
7.3.3.	Vydávání a aktualizace propagačních materiálů o regionu a MAS
7.3.4.	Propagace regionu v Geografickém informačním systému (GIS)
7.4.	Rozvoj meziregionální a mezinárodní spolupráce
7.4.1.	Prohloubení spolupráce s MAS v Olomouckém kraji a v ČR
7.4.2.	Zlepšení spolupráce s NS MAS a dalšími organizacemi venkova
7.4.3.	Rozvoj spolupráce s MAS v zahraničí
7.5.	Podpora vzdělávání v regionu
7.5.1.	Podpora základních, mateřských, uměleckých a středních škol
7.5.2.	Environmentální výchova ve školách v regionu
7.5.3.	Vzdělávání dospělých
7.5.4.	Vzdělávání zaměstnanců, zvyšování odbornosti

2.2.6 Návaznosti

Návaznost na jiné strategické dokumenty (ÚPD obcí, strategické dokumenty obcí, strategické dokumenty DSO, ÚPD VÚC apod.) – strategické dokumenty menších území (obce, svazky obcí) by měla ISÚ akceptovat a strategické dokumenty větších celků (kraj, ČR) respektovat (v případě jejich zastaralosti může tato strategie dát podněty na jejich úpravy či aktualizaci), plány péče chráněných území.

Kapitola Návaznosti má za cíl zmapovat strategie blízké strategii MAS. Z širokého množství strategií byly analyzovány: Programové prohlášení rady Olomouckého kraje pro období 2012-2016, Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje, Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje, Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb OK, EVROPA 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020, Strategický plán rozvoje města Litovel, Strategický plán Leader MAS Moravská cesta a Integrovaná strategie rozvoje území MAS Moravská cesta 2007-2013, Územní studie rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji, Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality LITOVELSKO – Analýza, Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Litovelské Pomoraví na období 2009-2018 a Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013.

Strategie, které jsou mapovány, jsou analyzovány a porovnávány se strategií MAS. V mapovaných strategiích a jejich bodech, u kterých je zjevná návaznost na strategii MAS, jsou tyto body vypsány a dávány do souvislosti se strategií MAS v konkrétních prioritách, které mají za cíl dále v tomto směru pokračovat.

Programové prohlášení rady Olomouckého kraje pro období 2012-2016

Strategie místní akční skupiny vychází z Programového prohlášení rady Olomouckého kraje pro období 2012-2016 v těchto bodech dochází ke shodě a návaznosti na tento strategický dokument Olomouckého kraje.

Tabulka 25 - Návaznost strategie na dokument Programové prohlášení rady Olomouckého kraje pro období 2012 -2016

Priority MAS	Programové prohlášení rady Olomouckého kraje pro období 2012-
Občanská vybavenost	Podpora rozvoje spolupráce mezi školami a zaměstnavateli, věnovat pozornost vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a podporovat zachování sítě speciálních škol v rozsahu potřeb kraje, usilovat o postupnou modernizaci tělocvičen na malé sportovní haly a využití školských areálů pro volnočasové aktivity občanů, podporovat další modernizaci škol a školských zařízení, zajištění podpory obcím při opravách a výstavbě nových cyklostezek
Kulturní dědictví	Přispívat dotačními programy na podporu živé kultury, na obnovu kulturních památek a na obnovu drobné architektury místního významu
Životní prostředí	Podpora výroby regionálních potravinářských produktů, podpora třídění odpadů za účelem recyklace
Podnikání	Podpora úspěšných podnikatelských projektů zaměřených na rozvoj kraje, pokračování ve finanční podpoře Významných projektů Olomouckého kraje, podporování širší spolupráce kraje s dalšími investory (společné projekty veřejného a soukromého sektoru), pomáhat vytvářet příznivé podmínky pro malé a střední podnikání

Cestovní ruch	Propagace a prezentace turistického potenciálu kraje, podpora činnosti turistických informačních center v kraji, zlepšení jejich vybavenosti a zkvalitnění provozu, obnovy, údržby a úpravy turistických, cykloturistických tras
Vzdělávání a sociální služby	Udržet systém sociálních služeb, jejich kvalitu a dostupnost pro všechny občany Olomouckého kraje, minimalizovat sociální vyloučení ohrožených skupin obyvatel v Olomouckém kraji a podporovat jejich sociální začleňování

(Zdroj: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/3466/programove-prohlaseni-rok-pro-období-20012-2016.doc>, vlastní zpracování)

Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje

Strategie místní akční skupiny vychází z Programu rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje, v níže uvedených bodech dochází k návaznosti strategie MAS na dotčený dokument.

Tabulka 26 - Návaznost strategie na dokument Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje

Priority MAS	Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje
Občanská vybavenost	Výstavba a modernizace základní a doplňkové infrastruktury
Kulturní dědictví	Podpora projektů obnovy a využití památkových objektů či souborů, drobných památek a historických staveb
Životní prostředí	Nakládání s odpady, péče o krajinu
Podnikání	Podpora realizace podnikatelských záměrů osob vstupujících do podnikání, podpora zakládání a rozvoje mikropodniků s cílem vytvářet pracovní místa a rozvoj bohaté hospodářské struktury nezemědělských aktivit
Cestovní ruch	Tvorba a propagace turistických balíčků a jejich umístění na trhu, podpora produktových balíčků cestovního ruchu
Vzdělávání a sociální služby	Budování nebo modernizace infrastruktury pro poskytování sociálních a zdravotních služeb

(Zdroj: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/1301/pruook-final.pdf>, vlastní zpracování)

Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje

Strategie místní akční skupiny vychází z Programu rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje. Naplňuje prioritu MAS Cestovní ruch – ostatní priority nejsou v kontextu s tímto rozvojovým programem cestovního ruchu Olomouckého kraje relevantní.

Tabulka 27 - Návaznost strategie na dokument Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje

Priority MAS	Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje
Občanská vybavenost	-
Kulturní dědictví	-
Životní prostředí	-
Podnikání	-
Cestovní ruch	Rozvoj a zvyšování kvality turistické infrastruktury a služeb, tvorba konkurenceschopných produktů, marketing destinace, budování značky, budování a revitalizace komplexních středisek cestovního

	ruchu
Vzdělávání a sociální služby	-

(Zdroj: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/5512/program-rozvoje-cestovniho-ruchu-olomouckeho-kraje-2014-2020-cl-2686.html>)

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb OK

Strategie místní akční skupiny vychází ze Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb OK. Naplňuje prioritu Vzdělávání a sociální služby – ostatní priority nejsou v kontextu s tímto rozvojovým plánem sociálních služeb relevantní.

Tabulka 28 - Návaznost strategie na dokument Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Olomouckého kraje

Priority MAS	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb OK
Občanská vybavenost	-
Kulturní dědictví	-
Životní prostředí	-
Podnikání	-
Cestovní ruch	-
Vzdělávání a sociální služby	Podpora vzniku nových a rozvoj stávajících sociálních služeb na základě místní potřeby, podpora rodinných a mateřských center

(Zdroj: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/117/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-v-olomouckem-kraji-pro-roky-20112014.pdf>, vlastní zpracování)

EVROPA 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění

Strategie MAS Moravská cesta vychází ze strategie Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění v níže uvedených bodech.

Tabulka 29 - Návaznost strategie na dokument EVROPA 2020

Priority MAS	Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění
Občanská vybavenost	Urychlení rozvoje vysokorychlostního internetu a využití výhod jednotného digitálního trhu domácnostmi a podniky
Kulturní dědictví	-
Životní prostředí	Větší využívání obnovitelných zdrojů energie, modernizace dopravního odvětví a podpory energetické účinnosti
Podnikání	Zlepšení podnikatelského prostředí zejména pro malé a střední podniky
Cestovní ruch	-
Vzdělávání a sociální služby	Zlepšit výsledky vzdělávacích systémů a zlepšit mezinárodní atraktivitu evropských vysokoškolských institucí, posílení sociální a územní soudržnosti tak, aby výhody vyplývající z růstu a zaměstnanosti byly ve velkém měřítku sdíleny a lidem postiženým chudobou a sociálním vyloučením bylo umožněno žít důstojně a aktivně se zapojovat do společnosti

(Zdroj: http://nsmas.cz/content/uploads/2013/06/Evropa_2020-v-CJ.pdf, vlastní zpracování)

Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020

Strategie MAS Moravská cesta vychází ze Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020, který navazuje na strategii MAS z velké části.

Tabulka 30 - Návaznost strategie na dokument Strategie rozvoje ČR 2014 - 2020

Priority MAS	Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020
Občanská vybavenost	Rozšíření a zkvalitnění infrastruktury, zajištění základních služeb a obslužnosti, rozvoj a zlepšení podmínek pro volnočasové aktivity obyvatel a pro využití kulturního potenciálu
Kulturní dědictví	-
Životní prostředí	Ochrana přírody a krajiny, kvalitní a bezpečné prostředí pro život
Podnikání	Podpora inovací v podnikání
Cestovní ruch	Oživení periferních území
Vzdělávání a sociální služby	Zkvalitnění sociálního prostředí rozvojových území

(Zdroj: <http://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf>, vlastní zpracování)

Strategický plán rozvoje města Litovel

Strategie MAS Moravská cesta navazuje na Strategický plán rozvoje města Litovel a naplňuje jej v těchto bodech.

Tabulka 31 - Návaznost strategie na dokument Strategický plán rozvoje města Litovel

Priority MAS	Strategický plán rozvoje města Litovel
Občanská vybavenost	Modernizace a rozvoj dopravní a technické infrastruktury, výstavba a modernizace sportovních, kulturních a společenských zařízení
Kulturní dědictví	-
Životní prostředí	Ochrana, rehabilitace a tvorba krajiny, uchování typického krajinného rázu
Podnikání	Příprava nových a modernizace stávajících nemovitostí pro rozvoj podnikání
Cestovní ruch	Rozšíření sítě cyklotras a cyklostezek, včetně doprovodného zázemí
Vzdělávání a sociální služby	Výstavba a modernizace zařízení pro sociální služby, rozšiřování sociálních služeb

(Zdroj: <http://www.litovel.eu/filemanager/pdf-viewer/index.php?fileID=39891>, vlastní zpracování)

Strategický plán Leader „Hanáci se rozkévale ... včel ovidite“ MAS Moravská cesta a Integrovaná strategie rozvoje území „Hanáci ke zdraví a prosperitě“ MAS Moravská cesta 2007-2013

Strategický plán Leader vychází z Integrované strategie rozvoje území MAS Moravská cesta 2007-2013 společně navazují na strategii MAS 2014-2020 na všechny priority.

Tabulka 32 - Návaznost strategie na dokumenty Strategický plán Leader MAS Moravská cesta a Integrovaná strategie rozvoje území MAS Moravská cesta 2007 - 2013

Priority MAS	Strategický plán Leader MAS Moravská cesta a Integrovaná strategie rozvoje území MAS Moravská cesta 2007-2013
Občanská vybavenost	Zlepšení občanské vybavenosti, úpravy veřejných prostranství a obnova zeleně v obcích, zlepšení dopravní a technické infrastruktury v regionu, zlepšení vodohospodářské infrastruktury v obcích
Kulturní dědictví	Obnova místních památek

Životní prostředí	Zkvalitnění životního prostředí v regionu
Podnikání	Rozvoj podnikání a zemědělství v regionu
Cestovní ruch	Budování zázemí pro rozvoj cestovního ruchu v regionu
Vzdělávání a sociální služby	Rekonstrukce školských zařízení a sportovišť

(Zdroj: http://www.moravska-cesta.cz/dbimg/mclp_isru_a_analyzy_tsu.pdf,
http://www.moravska-cesta.cz/dbimg/mclp_isru_b_strategicka-cast_tsu.pdf a
<http://www.moravska-cesta.cz/dbimg/spl-aktualizace-kveten-2014.pdf>, vlastní zpracování)

Územní studie rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji

Územní studie rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji navazuje na strategii MAS v těchto bodech.

Tabulka 33 - Návaznost strategie na dokument Územní studie rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji

Priority MAS	Územní studie rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji
Občanská vybavenost	Rozvoj cyklistické infrastruktury a dopravy
Kulturní dědictví	-
Životní prostředí	-
Podnikání	Podpora tvorby konkrétních cykloturistických balíčků
Cestovní ruch	Podpora budování cyklostezek, rozvoj rekreační cyklistiky a navazujících služeb
Vzdělávání a sociální služby	-

(Zdroj: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/542/fin-us-rozvoje-cyklisticke-dopravy-v-ok.pdf>, vlastní zpracování)

Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality LITOVELSKO - Analýza

Analýza cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko ukazuje na několik významných památek v regionu, které jsou využitelné pro cestovní ruch. Dále se v regionu nachází velké množství památek regionálního či místního významu. Tyto památky jsou uvedeny i v strategii MAS s potenciálním využitím v cestovním ruchu.

Tabulka 34 - Návaznost strategie na dokument Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality LITOVELSKO

Priority MAS	Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality LITOVELSKO
Občanská vybavenost	-
Kulturní dědictví	-
Životní prostředí	-
Podnikání	-
Cestovní ruch	Mladečské jeskyně, Javoříčské jeskyně, Arboretum Bílá Lhota, MPZ Litovel, VPZ Senička, hrad Bouzov, zámek Nové zámky, tvrz Unčovice, církevní památky v Litovli, církevní památky v Měrotíně, Pamětník obětí II. Světové války v Javoříčku
Vzdělávání a sociální služby	-

(Zdroj: <http://www.litovelsko.eu/filemanager/files/file.php?file=133509> a
<http://www.litovelsko.eu/filemanager/files/file.php?file=133510>, vlastní zpracování)

Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Litovelské Pomoraví na období 2009-2018

Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Litovelské Pomoraví na období 2009-2018 navazuje na strategii MAS, konkrétně na prioritu Životní prostředí.

Tabulka 35 - Návaznost strategie na dokument Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Litovelské Pomoraví na období 2009 - 2018

Priority MAS	Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Litovelské Pomoraví na období 2009-2018
Občanská vybavenost	Spolupráce s obcemi či vlastníky na obnově některých prvků Novozámeckého areálu
Kulturní dědictví	-
Životní prostředí	Usilovat o zprovoznění návštěvnického centra Správy CHKO, podporovat retenční schopnosti krajiny, zachování lesů s přirozenou druhovou a věkovou skladbou, monitorovat populace vzácných a ohrožených druhů zařazených na červené seznamy
Podnikání	-
Cestovní ruch	Podporovat rekonstrukce a údržbu tras pro pěší a cykloturistiku, doplnit informační tabule na místech s velkou koncentrací turistů
Vzdělávání a sociální služby	-

(Zdroj: <http://litovelskepomoravi.ochranaprirody.cz/res/data/082/012116.pdf?seek=1>, vlastní zpracování)

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013

Strategie MAS navazuje na Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013 v plném rozsahu v těchto prioritách.

Tabulka 36 - Návaznost strategie na dokument Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013

Priority MAS	Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013
Občanská vybavenost	Zlepšení základních služeb a rozvoj investic ve venkovských oblastech
Kulturní dědictví	Rozvoj investic zajišťující vyšší atraktivitu venkovských oblastí, ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova
Životní prostředí	Zlepšení životního prostředí a krajiny
Podnikání	Rozvoj mikropodniků a vytváření pracovních míst
Cestovní ruch	Rozvoj cestovního ruchu s využitím přírodního a kulturního dědictví
Vzdělávání a sociální služby	Občanské vybavení a služby v oblasti školství, zdravotnictví, sociálních služeb

(Zdroj: http://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fefrd%2F1393415127062.pdf, vlastní zpracování)

Z výše uvedené analýzy jednotlivých strategií a jejich bodů, které zjevně navazují na priority strategie MAS je zřejmá snaha brát ohled na všechny potřeby dotčeného území. V mapování strategií, programů se setkáváme např. s Programovým prohlášením rady OK pro období 2012-2016, které navazuje na strategii MAS ve všech prioritách, jedná se tedy o návaznost v plném rozsahu. Dále můžeme vidět rozvojový program např. Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje, který naplňuje jen jednu prioritu MAS, zde se jedná o návaznost částečnou, u níž nejsou ostatní směry rozvoje relevantní. Strategie MAS navazuje na velké množství strategií, ať již v plném rozsahu či částečně má za cíl, ale především velkou zodpovědnost, určovat správný rozvojový potenciál území, který může svěřené území MAS posunout dál a přispět tak k obecnému dobru.

Seznam použitých zdrojů

Asociace regionálních značek (www.arz.cz)
Bouzovská vrchovina (www.bouzovskavrchovina.cz)
České dráhy a.s. (www.cd.cz)
Český statistický úřad (www.czso.cz)
EVROPA 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění
CHKO Litovelské Pomoraví (www.litovelskepomoravi.ochranaprirody.cz)
Integrovaná strategie rozvoje území „Hanáci ke zdraví a prosperitě“ MAS Moravská cesta 2007-2013
MAS Moravská cesta (www.moravska-cesta.cz)
Městský úřad Litovel (www.litovel.eu)
Mikroregion Litovelsko (www.litovelsko.eu)
Mikroregion Olomoucko (www.olomouc.eu)
Mikroregion Uničovsko (www.unicovsko.cz/mikroregion)
Olomoucký kraj (www.kr-olomoucky.cz)
Okresní hospodářská komora Olomouc (www.hkol.cz)
Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Litovelské Pomoraví na období 2009-2018
Programové prohlášení rady Olomouckého kraje pro období 2012-2016
Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje
Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje
Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013
Strategický plán Leader „Hanáci se rozkévale ... včel ovidite“ MAS Moravská cesta
Strategický plán rozvoje města Litovel
Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020
Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb OK
Územně analytické podklady obcí
Územní plány
Územní studie rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji
Vyhledávací studie lokalit brownfields v Olomouckém kraji
Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality LITOVELSKO - Analýza
Zlatá cesta (www.zlatacesta.sk)

Seznam grafů

Graf 1 - Celkové složení účastníků veřejných projednání v obcích	12
Graf 2 - Počet obyvatel v jednotlivých obcích k 31. 12. 2013	18
Graf 3 - Vývoj počtu narozených dětí na území MAS	18
Graf 4 - Vývoj počtu obyvatel nad 65 let na území MAS.....	19
Graf 5 - Index stáří na území MAS v roce 2013	19
Graf 6 - Vývoj počtu přistěhovalých na území MAS v letech 2008 - 2013	19
Graf 7 - Vývoj počtu obyvatel na území MAS v letech 2008 -2013	20
Graf 8 - Vývoj počtu obyvatel Olomouckého kraje v letech 2008 - 2013	20
Graf 9 - Kapacita škol ve školním roce 2012 – 2013.....	33
Graf 10 - Vývoj počtu dětí 0 -14 let na území MAS.....	33
Graf 11 - Kapacita a počet žáků ve školním roce 2012 -2013	33
Graf 12 - Počet uchazečů o zaměstnání v letech 2008 – 2013	65
Graf 13 - Přehled nezaměstnanosti v roce 2013 a srovnání s Olomouckým krajem.....	65
Graf 14 - Přehled výše dotace dle sektorů v jednotlivých obcích MAS Moravská cesta....	79

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Území MAS Moravská cesta	3
Obrázek 2 - MAS Moravská cesta v rámci ČR a MAS Moravská cesta v rámci Ol. kraje...	4
Obrázek 4 - Organizační struktura MAS Moravská cesta	6
Obrázek 5 - Veřejné projednání v obci Příkazy	11
Obrázek 6 - Veřejné projednání v obci Štěpánov	11
Obrázek 7 - Veřejné projednání v obci Horka nad Moravou	12
Obrázek 8 - Veřejné projednání v obci Luká	12
Obrázek 9 - Komunitní projednávání v jednotlivých obcích regionu MAS	13
Obrázek 10 - Pracovní skupina Životní prostředí	15
Obrázek 11 - Pracovní skupina Podnikatelé	15
Obrázek 12 - Schéma zpracování analytické části strategie	17
Obrázek 13 - Železniční doprava na území MAS	22
Obrázek 14 - Návrh nové sítě cyklotras pro oblast Bouzovské vrchoviny	23
Obrázek 15 - MAS Moravská cesta v rámci okresu Olomouc	25
Obrázek 16 - Přehled školských zařízení na území MAS	32
Obrázek 17- Pracovní skupina Školství 16. 6. 2014	34
Obrázek 18 - CHKO Litovelské Pomoraví na území MAS	40
Obrázek 19 - Památné stromy na území MAS	40
Obrázek 20 - Vybavenost obcí a služby	41
Obrázek 21 - Kultura a sport na území MAS	47
Obrázek 22 - Přehled historických a kulturních památek na území MAS Moravská cesta	48
Obrázek 23 - Vývoj počtu podnikatelských subjektů v letech 2008 a 2013	62
Obrázek 24 - Zdravotnictví na území MAS	66
Obrázek 25 - Mikroregiony na území MAS Moravská cesta	69
Obrázek 26 - Přehled podpořených projektů v obcích MAS Moravská cesta (dle sektorů)	79
Obrázek 27 - Ukázka krojů národopisných souborů	82

Obrázek 28 - Pozvánka na Hanácké farmářské trhy v Litovli	85
Obrázek 29 - Hanácké farmářské trhy a řemeslný jarmark v Litovli.....	85
Obrázek 30 - Hanácké farmářské trhy a řemeslný jarmak v Litovli	85
Obrázek 31 - Mapa regionálních značek v ČR	86
Obrázek 32 - Mapa vymezeného území – HANÁ regionální produkt®	87
Obrázek 33 - Vazby cílů a priorit strategie komunitně vedeného místního rozvoje na období 2014-2020	95
Obrázek 34 - Schéma zobrazující jednotlivé priority na období 2014 – 2020	96

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Základní identifikační údaje žadatele	4
Tabulka 2 - Výbor spolku	7
Tabulka 3 - Monitorovací výbor/Revizní (kontrolní) komise	7
Tabulka 4 - Výběrová komise	7
Tabulka 5 - Seznam členů MAS Moravská cesta	8
Tabulka 6 - Přehled účastníků veřejných projednání	12
Tabulka 7 - Složení odborného týmu při zpracování strategie	15
Tabulka 8 - Přehled dokončených bytů v jednotlivých obcích	20
Tabulka 9 - Přehled stavu kanalizačních sítí a ČOV v jednotlivých obcích	26
Tabulka 10 - Přehled stavu odpadového hospodářství v jednotlivých obcích	28
Tabulka 11 - Přehled hlavních dokumentů obcí s návazností na strategii	30
Tabulka 12 - Přehled o dostupnosti ÚP na území MAS Moravská cesta	31
Tabulka 13 - Přehled hlavních dokumentů Olomouckého kraje	31
Tabulka 14 - Přehled jiných strategických dokumentů na území MAS Moravská cesta	32
Tabulka 15 - Přehled brownfields v obcích	41
Tabulka 16 - Přehled spolků působících na území MAS	45
Tabulka 17 - Přehled největších zaměstnavatelů na území MAS	63
Tabulka 18 - Řízení jednotlivých obcí	67
Tabulka 19 - Přehled realizovaných projektů na území MAS v letech 2008 - 2013	78
Tabulka 20 - Přehled zrealizovaných projektů spolupráce	81
Tabulka 21 - Přehled spolupracujících organizací	84
Tabulka 22 - Držitelé značky HANÁ regionální produkt na území MAS Moravská cesta	87
Tabulka 23 - Hodnocení přínosnosti značky HANÁ ze strany jejich držitelů	91
Tabulka 24 - Hodnocení současných potřeb držitelů značky HANÁ	91
Tabulka 25 - Návaznost strategie na dokument Programové prohlášení rady Olomouckého kraje pro období 2012 -2016	104

Tabulka 26 - Návaznost strategie na dokument Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje.....	105
Tabulka 27 - Návaznost strategie na dokument Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje.....	105
Tabulka 28 - Návaznost strategie na dokument Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Olomouckého kraje.....	106
Tabulka 29 - Návaznost strategie na dokument EVROPA 2020	106
Tabulka 30 - Návaznost strategie na dokument Strategie rozvoje ČR 2014 - 2020.....	107
Tabulka 31 - Návaznost strategie na dokument Strategický plán rozvoje města Litovel	107
Tabulka 32 - Návaznost strategie na dokumenty Strategický plán Leader MAS Moravská cesta a Integrovaná strategie rozvoje území MAS Moravská cesta 2007 - 2013.....	107
Tabulka 33 - Návaznost strategie na dokument Územní studie rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji	108
Tabulka 34 - Návaznost strategie na dokument Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality LITOVELSKO	108
Tabulka 35 - Návaznost strategie na dokument Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Litovelské Pomoraví na období 2009 - 2018	109
Tabulka 36 - Návaznost strategie na dokument Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013.....	109

Seznam příloh

Příloha 1 - Statistická data MAS Moravská cesta

Příloha 2 - Data z oblasti ochrany životního prostředí

Příloha 3 - Veřejná projednání v obcích

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR